Codex sancti ludgeri epi Coenobij werdenensis

Compendiuz Timanni Kemeneri Guernensis viri doctissimi. iam de integro recognitū. ac pluribꝰ in locis ab eodē auctore illustratum. pro duobꝰ nepotibꝰ eqstris ordinis viri Joannis dobbe. vtriusqꝫ iuris iterptis eximij. maiorisqꝫ eccle Monasteriēsis vestalie canonici.

In cōmendationem huius opusculi Tetrasticon Joannis Murmellij.

Si quis grāmatices compendia querat ꝛ vno
Plurima contextu precepta ediscere curet
Utilius nihil hac. nihil emendatius arte
Comperiet. q̄uis complura volumina lustret

M.CCCCC.ix.

Ling No 139

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Ling. 139 (Ink.)
vD16
2 R.

Imannus Remenerus Guernēsis Jo-
anni Dobbe vtriusq; iuris interpreti candidato. Salutem
Grāmaticam liberaliū artiū prestantissimā esse constat reli-
quas enī ab interitu ⁊ cōseruat ⁊ vindicat. Nam grāmatice
debemusq; dialecticen rhetoricen. et reliq̄s disciplinas īgenuas discimus
Quis enī vero discere ab aliquo preceptore quippiā p̄t. cui⁹ sermonē haud
intelligit. q̄re grāmatice eruditioni acceptū vt referam⁹ oportet Naz haud
vlla artium ingenuaꝝ que vberius merita q̄ grāmatica ab humano gene
re. primus enim vt inquit Quintilianus in eo qui legendi scribēdiq; adep
tus est facultatē. grāmatices est locus. ideo necessaria est pueris. iucūda se
nibus. dulcis secretorum comes. que vel sola oī studioꝝ genere plus habz
operis q̄ ostentationis Quare minus ferendi sunt q̄ hanc professionem te
nuem atq; ieiunā cauillant Naz qui huius disciplīe penetralia fideliter nō
adiuerit. q̄cquid superstruxerit corruet At cū multi scholaꝝ triuialium li-
mites terant. qui et minus noscant huius discipline maiestatem tam vtilē
tanq̄ necessariā. qui et longius q̄ par est Alexādri galli carminib⁹ illis et
mendosis adhereant. Rogasti me itaq; vir doctissime vt ingenuis illis et
cādidis adolescentulis tuis ex frē nepotib⁹ Joāni ⁊ Gerardo Dobben opu
sculū cōscribere. vñ exacti⁹ atq; maturi grāmatice discipline rudimēta ad-
discerēt Quare tibi viro grauissimo atq; ītegerrīo ⁊ mihi charissimo mo-
rem gerere ardens atq; studiose iuuentutis rōnem habens. libellum hunc
elucubraui in duo volumina distractū In p̄mo quidē agitur de octo orōis
grammatice partib⁹ In altero vero de earūdē fructifera ꝯstructione. Et si
huiusce de reb⁹ multa iam sint edita opuscula. nostrā tū operam nemo ni-
si infandus ille Zoilus inanem aut superuacaneā putabit. Nempe libelli
grām vt spero augebit et breuitas ⁊ veritas At vtcūq; res futura est vir p̄
stantissime Compendiū tuis nepotib⁹ dicatū clementi accipe aīo. ⁊ ab in-
iuria inuidentiū tua vel facūdia vel auctoritate defende. Vale.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Etymologia grãmatices
¶ Uolumen primũ de octo orõis grãmatice partiby.

Uid ẽ grãmatica? Est scia recte loquẽdi. recteqz scri bendi scriptoꝝ lectõibꝫ obseruata Vñ ór grãmatica? a grãma greco noie. qõ a nris littera ór. qz litteratos facit hoies. seu a literis incipit ¶ Quot sunt ptes grãmatice? quattuor. q̃: lrã syllaba dcõ ⁊ orõ ¶ Quid ẽ lrã? ẽ minia ps vocz ꝛpositeQuot stz lrẽ? vigiti due scz. a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z. Quomodo diuidunt lrẽ? In vocales ⁊ ꝛsonãtes. Quot stz vocales? q̃nqz. a e i o u ⁊ vna greca y. Quare dicũt vocales? qz p se pfectã vocẽ reddũt ¶ Quot stz consonãtes? sex decim. b c d f g k l m n p q r s t x z. Quare dicũt consonantes? q̃a per se non faciũt pfectũ sonũ. ſz cũ vocali dicũtur q̃si vocali ꝛsonãtes Quõ diuidũt ꝛsonãtes? in mutas ⁊ semiuocales Quot stz mute: nouẽ. b c d f g k p q t. Quare dicũt mute. qz incipiẽtes a se ⁊ in vocalẽ desinẽtes sonũ ꝓprium mutãt ⁊ admodũ parũ sonãt Quot sunt semiuocales. septem l m n t s x z Quare dicũtur semiuocales. qz oẽs fere a vocalibus icipiẽtes ⁊ in se desinentes silem fere vocaliũ sonũ faciũt. ⁊ tñ non a se. ſz a vocali icipit quare noie ẽ semiuocalis. prãte ꝓ muta vt. pbat Prisci. Ex semiuocalibus q̃t stz liq̃de: due. l ⁊ r Quare dicũtur liq̃de. qz post mutas posite faciũt p̃cedẽtẽ vocalẽ breuẽ eẽ cõez. vt pharetra tenebre Quid ẽ diphthõgꝫ est conglutinatio duaꝝ vocaliũ vm suã seruãtiũ in eadẽ syllã Quot sũt diphthõgi q̃ttuor ae oe au ⁊ eu. q̃rũ due scribũt ⁊ nõ. pferunt: vt ae ⁊ oe. et due scribũt (⁊ pferũt vt au et eu

Grãmatica

Littera.

Nomẽ Priũ

De noie

¶ Ex lrãꝝ ꝛpositõe inter se q̃d efficit syllã

¶ Quid ẽ syllã. Est ꝛprehensio lrãrũ q̃ sub vno accẽtu. pferũt Vñ ab vna lrã incipe pt syllã ⁊ tẽdere vsqz ad sex lrãs. vt a ab abs pars trãs stirps. nec vltra sex lrãs. pfertur Ex syllabaꝝ ꝛpositõe q̃d efficitur. dictio Quid ẽ dcõ ẽ minima ps orationis in ordie posita Et dicit a dicẽdo q̃dicat aliq̃d. i. pt aliq̃d Ex dcõnũ inter se ꝛpositione quid efficit orõ ¶ Quid ẽ orõ. ẽ ordiatio dcõnũ ꝛgruã sniam demõstrãs Quotuplex ẽ orõ: duplex. grammatica ⁊ rhetorica Grammatica est q̃ constat ex nomine ⁊ verbo ceterisqz partibus Rhetorica. que ex sex ptibꝫ ꝛstat. que sunt exordiuz narratio diuisio confirmatio. ⁊ cõclusio

Hoꝰ substãtiuũ. Hoꝰ adiectiuũ

De dictõe

De orõne

Artes orõnis q̃t sũt: octo q̃ nomẽ. pnomẽ ꝓbuz adverbiũ pticipiũ ꝛiũctio ꝓpositõ iteriectio Quõ diuidũtur ptes orõnis. i partes declinabiles ⁊ ptes indeclinabiles Quot stz ptes declãbiles? q̃ttuor. noꝰ. pnoꝰ ꝓbꝫ ⁊ participiũ Nomẽ ⁊ pnoꝰ declinãt p casꝫ ꝓbũ p tpa ⁊ modos. pticipiũ p tpa ⁊ casus Quot stz ptes indeclinabiles. q̃ttuor adverbiũ ꝛiũctio ꝓpositio ⁊ iteriectio

Octo ptes orõis

¶ Nomen quid est. pars orationis que cũ casu corporis aut rei cõmunem significationem aut propriam habet. vt musa. angelus ioannes ¶ Quotuplex est nomen: duplex adiectiuum ⁊ substantiuum. Substantiuum nomen est. qõ reddit nominatiũ verbo ꝓsonali finiti modi. vt ioannes scribit. ⁊ exponitur. eyn die off dat. vt musa: eyn sanck: phistola eyn pype. terra die eerde a q̃ dat water Nomẽ adiectiuũ. qõ p se positu non reddit nominatiuum verbo ꝓsonali. nec exponitur per eyn die off dat

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Quotuplex est nomē substātiuū. duplex. ꝓpriū ⁊ appellatiuū. Propriū nomē qđ naturaliter vniuscuiusq; ꝑuatā substantiam ꝑcat eyn eygen name eyns dinghes. vt Joānes berta mōasteriū. Appellatiuum qđ naturaliter cōmune ē mltoꝝ ey name die vele dingē euē komet. vt lignū musa ¶ Quotuplex est nomē adiectiuū. triplex. aut hz vnā terminatōez. vt adiectiuū in. x et in duplicē ꝯsonātez terminās. vt audax solers iners. Aut hz duas terminatōes. vt sunt adiectiua in is. ⁊ ꝯpatiua in or. vt h ⁊ hec facilis ⁊ hoc facile. h ⁊ hec facilior ⁊ hoc facilꝰ. Aut hz tres termiatōes. vt stꝫ adiectiua in r ⁊ us desinētia. vt tener a um. satur a um. magnꝰ a um. h celeber. hec celebris hoc celebre. ꝑter vetꝰ ⁊ intercus. q̄ hn̄t vnā terminatōem. ¶ Noī q̄t accidūt. sex. q̄. spēs. nūerꝰ. figura. casus. ꝯpatio genus Spēs noīs quid ē. accn̄s q̄ cognoscimꝰ ꝑmitiuū a deriuatiuo. Et est duplex. primitiua et deriuatiua. ¶ Quot stꝫ spēs noīm primitiuoꝝ. multe. noīm enīz aliud ē corporale. vt hō. aliud ī corꝑale. vt angelꝰ ꝟtus. aliud gētile. vt Rodolphꝰ petrꝰ ¶ Quot stꝫ spēs noīm deriuatiuoꝝ Nouez. vt patronymicū. possessiuū ꝯpatiuū. suꝑlatiuū. diminutiuū. denoīatiuū. ꝟbale. ꝑticipiale: ⁊ aduerbiale ¶ Patronymicū qđ a ꝓprijs noībꝫ deriuat̄ patrū vel auoꝝ. qđ filium vl̄ nepotē filiā vel neptim ꝑcat. vt Eacides. filiꝰ vel nepos eaci: ¶ Possessiuuz qđ cuz genitīo ꝑmitiui ꝑcat aliq̄d eoꝝ q̄ possidenť. vt ab herba herbaceus ab ansere anserinꝰ ¶ Cōꝑatiuū qđ ꝑt magꝫ cum positiuo. vt fortior. i. magis fortꝫ ¶ Suꝑlatiuū qđ ꝑt maxīe cum suo positiuo. vt doctissimꝰ. i. valde ⁊ maxīe doctꝰ ¶ Diminutīū qđ diminutōez sui ꝑmitiui demōstrat. vt a rex regulꝰ. i. ꝑuꝰ rex. ¶ Uerbale. qđ a ꝟbo deriuat̄. vt sto stor statrix statio ¶ Participiale. quod a ꝑticipio deriuat̄. vt reuerēdꝰ amādꝰ indoctꝰ Denoīatiuū. ē adiectīū descēdēs a noīe substātīo. vt ab albedo albꝰ Aduerbiale. qđ ab aduerbijs deriuat̄. vt ab hodie hodiernꝰ. a cras crastinꝰ. ¶ Nūeri nominuz q̄t stꝫ. duo. singularis. vt hō mgr̄. plis. vt hoīes mgr̄i ¶ Figure noīm q̄t stꝫ. tres. simplex. vt animꝰ. ꝯposita. vt magnanimꝰ. decōposita vt magnanimitas Casus noīz q̄t stꝫ: sex. ntūs. gtūs. dtūs. accūs. vtūs. et ablatiuꝰ. Et dicūt̄ a cadēdo. qz a recto. i. ntō cadūt. h ē formāt̄. hinc rectus nō dicitur ꝓprie casus Quot stꝫ casus obliq̄. q̄ttuor. gtūs. dtūs. accūs ⁊ ablatiuus ¶ Quid ē declinatio. ē noīs inflexio ꝑ casus. Quot stꝫ declīatōes noīm. q̄nq; Prima. vt musa. scđa. vt mgr̄ scānuz. tercia vt sacerdos. si noⁿ substātiuū. sin adiectiuū. vt felix. q̄rta. vt fructꝰ. q̄nta. vt spēs ¶ Prīa declinatio q̄t hz termīatōes. tres. q̄s. a. as. es. vt musa. eneas. anchises. Oīa noīa in a stꝫ ꝑme declīatōis. vt musa. penna. famula. Preter in ma desinētia neutri gꝫ. q̄ sunt tercie declinatōis. vt enigma dogma. tn̄ dicimꝰ h pasca pascatꝫ. vel pasca pasce ¶ Noīa in as ꝓprie q̄litatis stꝫ ꝑᶜ declinatōis. vt iudas thomas mathias Preter mecenas athlas pallas athamas. q̄ hn̄t ātis in gtō. ⁊ si q̄ sunt silīa. q̄ stꝫ tercie declīationis Sed appellatiua ī as stꝫ tercie declinatōis. vt vas abbas mas. ꝑter satanas a producta. qđ ē prime declinatōis ⁊ boreas ¶ Noīa in es repiūt̄ in tribꝫ declinatōibꝰ. prima. tertia. ⁊ q̄nta. de ꝑma vt āchises. de tercia. vt diues. de q̄nta. vt spēs ¶ Noīa ꝓpria in es sunt ꝑme vel tercie declinatōis. vt anchises achilles. ꝑter ioannes herodes socrates sortes. q̄ sunt tercie declinatōis. Silr̄ patronymica et noīa locoꝝ in ites sunt ꝑme declinatōis. vt ꝟgiliades eneides israheliti/

Appellatiuum
Triplex ē nomen adiectiuū.
Noī accidunt sex species.
Patronymicū
Possessiuū
Cōparatiuū
Superlatiuū
Diminutīū
Uerbale
Participiale
Denoīatiuum
De numero
De figura
De casu
De declinatōe
De t̄minationibꝫ ꝑme declinatōis.
De A
De As
De Es

des ¶ Appellatiua in es sunt tercie declinatōis vt diues hospes. prete res spes fides Et preter noīa in ies. que st̄ q̄nte declinatōis. vt ꝓgenies dies. Dēptis q̄ttuor. vt aries paries abies quies. que sunt tercie decliationis

¶ Forma declinandi noīa p̄me declinatōis

	Ntō	a as es		Ntō	ae
	Gtō	ae		Utō	
In singulari	Dtō	ae	In plurali	Gtō	arum
numero	Accō	am	numero	Dtō	is
	Utō	a		Abltō	
	Abltō			Accō	as

¶ Nota greca noīa in as accūm frequenti⁹ faciūt greca declinatōe in an q̄ am Et greca in es frequētius en q̄ am. Similiter vtm̄ ⁊ abltūm sepi⁹ in e q̄ a Frequētius enī d̄r hūc aenean anchisen anchise. q̄ aeneam anchisam anchisa. vt est cernere apud scriptores

¶ Nota scd̄o hec dtm̄ ⁊ abltūm pl'es in ab⁹ faciūt grā discernendi gener̄ Asina. dea eq̄ filia liberta mula nata serua. legi tn̄ ct̄ natis ⁊ filijs

¶ Secunda declinatio

Secunda declinatio q̄t̄ lrās terminales hz̄? Sex. q̄s? er ir ur us eus um. Noīm in er mascl'i g̃ q̄dā st̄ scd̄e. q̄dā tercie declinatōis Scd̄e declinatōis sunt mlta. vt ager faber socer coluber culter arbiter cū adiectiuis. vt niger tener Sz tercie declinatōis ī er st̄ pauca. vt pater frater passer agger aer ether crater imber anser carcer ¶ Oīa noīa in er fei neutri et cōmunis g̃ st̄ tercie declinatōis. vt mater vber puber cadauer verber

De t̄miatio. er

¶ Noīa in ir ⁊ ur st̄ tercie declinatōis. vt martyr vultur. preter vir ⁊ satur q̄ st̄ scd̄e declinatōis Oīa noīa in eus ⁊ in um st̄ scd̄e decliatōis vt tydeus scānū tēplū vexillū ¶ Noīa in us sunt scd̄e declinatōis. vt ocul⁹ pir⁹ egyptus Excipiūt p̄mo triplicia tercie decliationis Primo ꝯparatiuū in ius. vt docti⁹ facili⁹. cū his hn̄tib⁹ oris in gtō. vt corp⁹ tp̄s dec⁹ pec⁹ facin⁹ lep⁹ frigus fen⁹ pign⁹ litt⁹ sterc⁹ terg⁹ pect⁹ Scd̄o hec hn̄tia eris correptam. vt scelus lat⁹ glomus ac⁹ sidus pond⁹ hulcus fed⁹ munus ol⁹ opus gen⁹ viscus venus. Tercio hec hn̄tia uris utis vel udis. vt virtus salus iuuentus senect⁹ seruit⁹ tellus palus incus mus grus sus tus ius rus crus pus Secundo excipiuntur noīa verbalia substantiua. que sūt quarte decliationis. vt visus. tactus. auditus. cū his an⁹ trib⁹ porticus man⁹ idus acus nurus socr⁹ domus quercus specus. et penus

De ir ⁊ ur
De eus ⁊ um
De us

	Ntō	er ir us		Ntō i	p̄ter neu. q̄ hn̄t a
	Utō	ur um eus		Uocatiuo	
In singulari	Gtio	i	Ju pl'i	Gtō	orum
numero	Dtio	o	numero	Dtō	is
	Abltio	o		Ablatiuo	is
	Accō	um		Accō	os. p̄t neu. q̄ hn̄t a.

Forma declinandi noīa scd̄e declinationis

¶ Noīa scd̄e decliationis in us in um nō crescūt in gtio. vt dn̄s templum. Nec in er vt faber. p̄ter hn̄tia an̄ er sp. vt asper asperi. ⁊ preter hn̄tia mutā īmediate an̄ er. vt gener tener Et ꝯponūt a gero et fero. vt dapifer armiger Et hec nomina corripiūt penultimā gtī p̄ter iber et celtiber: At in ir ur et eus sp̄ crescūt in gtio. vt vir viri. satur saturi. tydeus tydei.

Us Um
Er
Ir ur eus

Vtūs'inus.

¶ Nomia in us appellatiua mutāt in vtō us in e. vt dūs dūe. preter lucus agn' de' vulg' pelag' fluuius chor'. q̄ hūt us vel e in vtō Jtē noia rei iaia/te in us vtm̄ faciūt p us. vt somn' lud' populus. p arboze oculus. Jta pyr' cera fus. nisi figurate vel psone fictōem Martialis Et qz nulla venit tu mihi somne veni Ouidi. Popule viue preco'

Propa in ius

¶ Noia ppria in ius deponunt in vtō us. z retinēt i vt ygili' ygili. silr fili' fili. Sz noia in eus hūt eu. vt orpheus orpheu. q̄ faciūt accm in a vel on. vt orphea z orpheon

¶ Oia alia noia cuiuscūq terminatōis, fuerint st̄z tercie declinatōis. pter in am hebraica. vt adā abrā. z greca in e. vt pēteoste. q̄ sunt pme declinationis Et in u. vt cornu. que st̄z qzte declinationis z gnis neutri

Forma declinādi noia tercie declinationis.

	Atūs		Atō		
	Vtūs st̄z sil'es		Accō	es pter neu. q̄ hūt a.	
In singulari	Gtō	is	In plī	Vtō	
numero	Dtō	i	nūero	Gtō	um vel ium
	Accō	em		Dtō	ibus.
	Abltio	e vl'i		Abltō	

De terminatōibz decliatōis

¶ Terminatōes tercie declinatōis q̄t sunt. lxxviij. vel paulo plures: vt ōt Priscianus z Donatus Sūt enī tres terminationes vocaliū. a vt dogma e vt cubile o. vt ygo Lrā c facit duas termiationes. ac. ec. vt lac halec pth scriptū. d facit vnā. id vt dauid dauidis media ,poucta. Lrā terminalis l facit q̄ncq al el il ol ul. vt sal mel vigil sol exul. Lrā n. facit q̄ttuor termiationes. an en in on: vt titan nomē delphin. can on que sunt greca. Lrā r. facit sex termiationes. ar er ir or ur yr. vt far pat' gaudir sozor murmur martyr Littera s. facit nouē z viginti terminationes. sex hūtes vocalem ante s. as es is os us ys: vt vas fedes canis custos dec' erinnys Quincq sunt in bs. vt arabs plebs calibs scobs vrbs Vna in ls: vt puls. vna in ms: vt hyems Quincq in ns. vt glans dens fons quicuns thiryns. q̄ habet thiryntos i gtō. q̄ttuor i ps. vt daps adeps stryps cyclops Quattuor i rs. vt mars sollers sozs tyburs. Due habent diphthongum ante s. aes aus: vt praes laus Vna est in irps: vt stirps. T. littera facit vnaz terminationez. vt caput X. littera facit decē terminationes z quattuor. vt ax ex ix ox ux yx alx ynx arx aex p diphthongum. aux, erx ynx Exempla sūt pax lex nix nox trux stix falx lanx coniunx arx fex merx siryx

De crescētia et q̄titate aliq̄x. z primo de a. z e

¶ Nomina in a tercie declinationis habent in genitiuo atz cur. grece tos. vt dogma matis z dogmatos. dragma p g. z est manipul'. qz drachma p ch gz fei z p' decliati. et est numerus seu pond'. drama ꝓ dramatz absq g genus carminis: hec z i um vt poematū ti olim ¶ Noia in e hūt cozreptā is. vt monile monilis At' grece in e q̄ sūt pme declinationis habēt es. vt phebe phebes ¶ Nomia i do et in go habēt inis cuttā: vt albedo valitudo. cū his homo nemo apollo f bo: preter hec masculina. pedo surdo spado cerdo predo. q̄ hūt onis ,pouc. silr hoc feim dido Letera in o q̄t q̄t sunt hūt onis ,pouc. vt sermo. lectio. pter gētilia: q̄ hūt onis cozrep. aliqñ etiā ,pouc. Luca. Lōgisq leues sasones i armis Martī. Quā veteres bracce britonis paupis et quā. ibi Brito pori' nomē ppriū At' psto pōdo argo echo idecli. Greca noia in o lōgum terminata hūt moze greco in gtō us. sz moze latino onis. vt calipso huius

De O

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

calipsus vel calipsonis. clio clius vel clionis. Ouidi. Nec mihi stꝫ vise clio
cliusve sorores ¶ Lactis. halec cis. cetera in c ĩdeclinabi. vt isaac melchise/
dech amalec Tn Baptista hec barbara ⁊ sil'ia facit latia. vt isaac⁹ amala
c⁹. sil'r hec scd̃e decli. adam⁹ abraam⁹ penul. ꝓduc. ꝑ isaac amalac adam a/
braam. vt Sic puer isac⁹ sat⁹ est Jdẽ seminis ⁊ nri ꝑnceps abraham⁹ ⁊ au/
tor Jdẽ. Et quã fatidico ꝓp'lis balaham⁹ eois Carmine ꝑdixit flammam
sidusqꝫ futurũ ¶ Jn al appellatiua habent alis productam. vt aĩal aĩalis
vectigal vectigalis. sꝫ ꝓprie alis correp. vt hanibal sic et sal corripit a in sal'
Vergi. Et sal' occultũ referũt in lacte saporẽ Jn el noĩa hñt ꝓductam elis.
Jn ol ꝓduc. olis. Jn il correp. ilis Jn vl correp. ul'. vt michael michael'. sol
solis. vigil vigilis. ꝯsul ꝯsulis. sꝫ mel hꝫ mell' fel fell' Multa stꝫ noĩa in l ĩ
decli. vt nil nihil baal tubal betel bel micol at abel israel michael saul. mõ
declinata mõ ĩdeclinata cernũt Baptis. Pinguib⁹ ⁊ ꝑscũ donis imitetur
abelẽ ¶ Noĩa in an hñt ꝓductã anis in genitio. vl' more greco os. vt satan De an
peau anis vel anos. sꝫ euan euantis ¶ Noĩa in en hñt inis curtã in genitio Jn en
vt no^n noĩs sꝫ lien splen ren syren hymẽ sebẽ damẽ amẽ ⁊ troezen hñt enis Jn on
ꝓduc. teste Prisci. ¶ Noĩa in on hñt onis. q̃dã lõgã q̃dã curtã. q̃dam ontꝫ
vt orizon charon demophõ leon Hec em̃ ꝓducũt o in obliquis. agon arte/
mon. latõ phyton trigon triton. ⁊ quedã vrbiũ ⁊ locoꝝ. vt babylon. sidon
syon acon ascalon helicon atheron. ⁊ mlta ꝓpa viroꝝ. vt damon. salomon
simon symeon. solon egon dion endimiõ sinon chirõ ¶ Hec sequẽtia corri
piũt o. vt demon sindon canon lacedemõ. gnomon gorgon hyperion stri/
mon halcyon Et hec ꝓpria viroꝝ mẽnion agamẽnon acteon echion iason.
pãdon eson amahion lycaon machaon palemon philemon ariõ gedeon.
Baptista Lidi⁹ h tacitis neruis equabat arion Orpheaqꝫ ⁊ clarũ dirceo
amphiona plectro Carmen. erat summe dorso fũdata syonis Regia Jdez
Velleraqꝫ ⁊ siccos magni gedeonis imbres Jtem sunt i on ĩdeclinabilia.
vt lion gelion ¶ Noĩa in ar hñt aris ꝓduc. in gtio. vt torcular. pret' far far/ Jn ar
ris epar eparis vl' epatꝫ. lar lartis ꝓpriũ nomẽ. sil'r excipiũt monosyll'a et
dissill'a. q̃ hñt aris curtã. vt par dispar cesar arar lucar ꝑ aue. sꝫ pro precio
ex luco producet aris. aspar iaspar iubar bacchar nectar bostar sil'r bamul
charꝫ bomulchar. nõ d̃r sotular sꝫ sotularꝫ in ntõ. vt cõtendit Calepin⁹ hie
ronym⁹ ꝯ Jouinianũ epl'a ꝑma Hic sotularꝫ videt vob nou⁹ ac elegãs. vbi
aliq̃ legũt h socc⁹. nõ hic sotularꝫ ¶ Noĩa in er hñt i gtõ eris curtaꝫ vt aer
carcer ãser celer Adiectiua ĩcer faciũt cris. vt acer acris Jn ter tris vt pater Jn er
mr̃ Jn ber bris. vt septẽber. sꝫ iber iberis. vber vberis Excipiũt stater luter
clister hicter. character cremester brachiomester alter physeter soter prester
pãt her. q̃ oĩa greca. ⁊ hñt eris ꝓduc. in gtõ. vt exẽpl' ꝓbat nestor. sed iuppi
ter iouis. iter iteris l' itinerꝫ. sic etꝫ teste Prisci. iuppit' iuppitris vl' iuppite/
ris. opiter. diespit' marisꝑ. Jtẽ ver ⁊ mulier hñt eris ꝓduc. tñ mulier apud
Terentiũ teste Nestore corripitur ¶ Nomĩa in yr hñt in gtõ yris vel yros
curtaꝫ. ⁊ sunt greca. vt martyr pyr gaddyr hyr. sꝫ abadyr vel addyr inde. Jn yr
teste Prisciano ¶ Nomina in or habent oris productã in gtõ. vt amor a/ Jn ur
moris soror sororis. sed cor habet cordis Excipiuntur rhetor castor arbor
memor equor marmor dedecor bicorpor Similiter propria nomina greca
vt hector nestor. mentor. nicanor. actor. que omnia habent oris correptaꝫ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Latia ꝓ ꝓpria hnt oris, pduc: vt victor melchior nabor Non declinantur
ador qtuor nachor nabuchodonosor tabor. quod tñ declinat Babtista. se
cūdo parthenices Varie. Assiriij colles assurrexere tabor is Se iuga flex/
erunt ¶ Nomia in ur hnt uris cur. in grio. vt gutur Sz fur, pducit u ī ob.
Vergi. in bucol. Quid faciēt dñi audēt cū talia fures. Itē robur. ebur. fe
mur. ⁊ iecur hnt oris cur. vel iecineris a noīe iecin⁹. vt inqt Priscia. ¶ No
mina in as hnt atz, pduc. in grō. vt abbas. ꝑter anas. qō hz atz correptam
Vacer Anseris aut anatis mista pinguedine turis. Sed elephas gigas
garamas adamas. sil'r ꝓpria greca. vt abas arbias bias colchas peas ⁊c.
hnt antis vel antos in grō. latina ꝓ ꝓpria hnt atis, pduc. vt mecenas le/
nas. mas hz maris curtā. as assis. vas p ptinēte vasis. vas pro spōsore va
dis. lāpas arcas thias pallas. et patronymica. ⁊ multa greca habent adis
vel ados curtā. vt olympias decas dispas hebdomas cyclas dorcas ogdo
as gymnas. Sz fas nephas ⁊ nugas stz īdeclinabilia
¶ Noīa in es sunt mltiplicia. qd. ā hnt ees curtā: vt stz aries paries abies.
seges teges veges hebes teres indiges interpres ppes ōpes. Quedam ha
bent etis, pducta. vt stz lebes tabes mansues termes agnes magnes ḋes
inḋes locuples cures tapes. Quedā hnt itis curtā: vt sunt trames fomes
limes: palmes merges veles gurges satelles ames stipes poples. antistes.
ales comes diues eques hospes miles pedes sospes superstes Quedaz ha
bent edis curtam. vt sunt obses ōses caloxes sordipes ⁊ cetera composita a
pes. ꝑter apes apis Quedā hnt edis, pduc. vt præs merces heres sed ce
res ceteris cozre. aes etis Cetera in es mutāt es in is in grō. vt sedes cedes.
vulpes lues ⁊c. ꝑter ꝓpria in es greca. q hnt etis, pduc. vel mutāt es in is
vt hermes metis. vel hermis. sic dares cremes tabes Horati⁹ Arguta me/
retrixq; potes donoq; chremeta. Baptista. Non magna at hlātis hermis
maia parēs ¶ Nomina in is latina habent genitiū similē nominatio. vt
ignis piscis ⁊c. ꝑter sanguis mis. pollis mis Cuspis lapis cassis aspis que
hnt idis curtā. tñ cassis eriā aliqñ hz cassis dis ditis sannis nitis. quiris ri
tis glis itis glis ris. glis slis. lz ḣ sit raꝫ fm antiqs Festor tñ ⁊ Calepias
glis hoc mō declināt puluis ueris. cucumis meris. vomis meris. cinis cine
ris. pubis puberis Itē semis, p dimidio īdeclinabile. q vtimur in cōpositz.
vt semiuir. sz semis, p asse hz semissis ¶ Multa greca in is habent idis vl
idos. vt egis. piris panis chlamis bolis paropsis absis diplois Itē nomia
librorꝫ. vt eneis thebais acchilleis Et noīa gētilia colchis sunamitis moa
bitis Sil'r nomia virorꝫ. vt paris adonis o, pduc. alexis daphnis. Et noīa
mulierꝫ. vt misis. chrisis bacchis thais Et noīa idolorꝫ. vt apis. serapis osi/
ris. anubis isis ⁊ noīa fluuiorꝫ. vt tibris tigris phasis. q tñ aliqñ, ppa hnt
is sine cesceria. vt adonis Itez aliq greca in is hnt ios in genitio. vt the/
tys theryos, p vxore oceani. sz thetis mater achillis theridos. mēphis mē
phios hinc nō hz mēphitis in grō. qō tñ est nomē facrū a mēphis qsi pa/
tronymicū ⁊ ponitur adiectiue Lucanus Conserit bibula mēphitis cimba
papyro. i. mēphitica nauis Itē metis nō hz metiz. nec ōr hamis hamitis
sz ames amitis sine h Item simois simoentis et simoentos. Sic piros et
opois Itez eleusis eleusinis. aris arinis. erinys erinnys ⁊ erinyos. sic phoz
cis. capis. ⁊ amphibrachys. Ulsys tñ ōr hec erinnys. huius erinnys

In us

In as

In es

In is

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Noīa in os hn̄t oris ꝓductā in gtō. vt flos tos honos lepos Excipiunt̄ In os
nepos monoceros egoceros ⁊ rinoceros cos dos glos sacerdos. q̄ habent
otis ꝓductā. sz cōpos impos icos corruptā Itē custos custodis. heros he/
rois vl' heroos sic ⁊ tros trois. minos minois o ꝓduc. at tripos odis curtā.
quod etiā dr̄ trip⁹ odis ¶ Noīa in us curtā hn̄t oris curtā in gtō. vt corp⁹. In us
dec⁹ nem⁹ Sed q̄ desinūt in lus nus dus hn̄t eris curtā vt vellus scelus o/
lus ven⁹ vulnus sid⁹ fed⁹. rud⁹ ⁊ nō ruder Sil'r descēdentia a ꝟbis. vt lat⁹
vet⁹ opus glom⁹ hulc⁹ vuln⁹ munus ac⁹. p̄ter tēp⁹ ⁊ fen⁹ pen⁹ facin⁹ ⁊ pign⁹.
que habēt oris Interc⁹ itercutis. pec⁹ h̄ pecoris. sz pec⁹ hec pecudis Itez cō
paratm̄ in ius hz oris ꝓduc. sicut ꝯpatm̄ in or. vt docti⁹ fortius. Excipitur
plus pluris Et hec oīa gn̄is neutri. p̄ter lepus mas. venus feim ⁊ vet⁹ ⁊ in/
terc⁹ om̄e Itē noīa i us ꝓduc. vt feīa hn̄t utis ⁊ st̄z pauca. vt sal⁹ ꝟt⁹ seruit⁹
iuuēt⁹ senect⁹ sal⁹ Excipit̄ pal⁹ paludis. incus īcudis u ꝓduc. ⁊ tell⁹ telluris.
Itē monosyllaba hn̄t uris ⁊ st̄z ius tus rus crus pus puris sz grus gruis.
sus suis Itē laus hz laudis. fraus fraudis. sz emaus idecli. Item hec gre
ca melāpus melāpodis Apus apodis Sic ātipus oedipus Chitropus po
lip⁹ Scrop⁹ Trip⁹ Scrutopus. Ceterꝫ si hec scd̄e declīationis fuerīt dici/
mus oedipus hui⁹ oedipi Item amath⁹ hui⁹ amathūtis Ita Cerasus So
lus Myus. sip⁹ phic⁹ Thrius Hidrus opus vrbiū noīa ¶ Nomina in ls In ls ns rs
hn̄t tis. vt puls sil'r. ī rs vt pars. ī ns. vt petulās demēs Excipit̄ frons lens
q̄ hn̄t tis vl' dis. addūt alij glās q̄ solū repit̄ hr̄ē dis. vt glās glandis. sil'r
iuglās libripēs. sil'r cōposita a cor. vt ꝯcors: ꝑticipia ab eo q̄o ⁊ veneo hn̄t
eunt̄z vt exiēs q̄ens inq̄ens. sz ābiēs hz ambiēt̄z regl'ariter ⁊ ꝯposita ab vn
cia (q̄ tn̄ poti⁹ termināt̄ i vnx) hn̄t vnc̄z. q̄cūs decūs Sz tiryns tiryntis op/
pidū Aruns arūtis ¶ Noīa i bs ms ⁊ ps formādo gtm̄ accipiūt i añ s: vt In bs ms ps
trabs bis: hyems hyemis daps dapis. Sed polisyll'a q̄ hn̄t e añ bs vl' ps
mutant e in i breuē. vt celebs bis. p̄nceps pis: sz auceps mutat e in u aucu/
pis. ⁊ ꝯposita a caput hn̄t duplicē crescētiā. vt p̄ceps p̄cipit̄z anceps ācipi/
tis Itē polisyll'a in bs ⁊ ps corri: penul. gti p̄ter cyclops ⁊ hydrops que ꝓ/
ducūt o. scribūt̄ em̄ ꝑ omega h̄ ē lōgū o Uer. Immemores socij vasto cy/
clopis ī ātro. ¶ Itē vnū ē nomē ī t: vt caput tis. cū ꝯpositis vt sinciput oc/
ciput: nā q̄t tot git berit st̄z īdeclinabilia ¶ Noīa in x quacūq̄z lrā precedē/ In X
te a ꝟbis formata hn̄t gis in gtō: vt lex legis Excipit̄ ꝯiūx ꝯiugis. subiūx
gis: iniūx gis syrīx syrīgis ⁊ syringos Cetera q̄t̄ q̄t st̄z hn̄t cis in genitīo. vt
audax. sz in ex mutāt e in breue i: p̄ter vibex qd̄ hz vibicis i ꝓduc Persius.
Si puteal multa caut⁹ vibice flagellas Addūt alij lodex ⁊ bōbex que non
terminant̄ i ex sed ix: teste nestore: sz ꝟuex hz ꝟuecis e ꝓduc. Iuue. Quis
tecū sectile porꝫ Sutor ⁊ elixi ꝟuecis libra comedit ¶ Prīa polisyll'a in ex: ¶ Regule tres de
mutāt e in i cur. añ cis in gtō: vt apex p̄ter vibex ⁊ ꝟuex vt patuit Sil'r locu quātitate
plex exlex ⁊ illex ¶ Scd̄a masc. ī ix: cor icis. vt calix: p̄ter bōbix phenix ceix
spinx serix spadix phoenix ꝓ hoīe ⁊ aue ⁊ sandix q̄ ꝓdu. i hinc mastix non
ꝓdu. i vt dr̄ Alexā. qr̄ ē gs̄ fei Seren⁹ Masticis addēt̄ iā fracte milia ferra
sz feīa in ix adiectiua ꝓdu icis: vt victrix p̄ter histrix latrix onyx coxendix.
et sardonix q̄ corripiūt i añ cis ¶ Tercia cetera oīa in ix q̄cūq̄z lrā p̄ceden
te ꝓdu. penul. obliq̄ꝫ. vt st̄z noīa in ax ox ux: vt fornax nycticorax seu noc/
ticorax ferox ⁊c̄. Excipiuntur hec grex crux trux fax pix dux nux salix silix

nix niuis. senex nis. abax similax stix phryx lelex allobrox cisillix cappadox
Cādax Colax Similax styrax Celox p̄cox de accō tercie declinatiōis que
oīa penul. obliq̄ꝝ corri. Per. Cappadoces rigida pingues pauisse catasta
sz syphax ⁊ pharnax hn̄t acis cōem. vt inq̄t nestor Noīa tercie declinati
onis hn̄t em in accō: vt pr̄is pr̄em Excipiūtur mlta in is hn̄tia qn̄q̄ im pri
mo hec maguderis turris peluis sitꝫ securꝫ vis buris restꝫ tussis puppis ca
ribdis Scdo ꝓpa viroꝝ. vt alexis daphnis Tercio ꝓpria mulieruꝫ: vt isis
chrisis misis Quarto ꝓpa vrbiū. vt neapol' heliopol'. q̄nto ꝓpa morboruꝫ
vt phthisis pleuresis febris. sexto ꝓpa figuraꝝ: vt plepsis silepsis Septio
hec greca dioces e ꝓdu. phras chres genes poes physis hec i sis more gre/
co etiā hn̄t sin Octauo noīa in is hn̄tia duplicē gtm: vnū ꝑ crescētiā: alterū
sine crescētia etiā hn̄t em vel um in accō. nā gtūs crescēs facit em vl' a nō cre
scēs facit im vt paris isis iris. dicim⁹ em̄ irim ⁊ iridē. parim ⁊ paridenisiz ⁊
isidē vl' isiden. Nono cetera greca nō neutri gn̄is hn̄t a in accō more greco
vt titā pan pean syrē delphin demō agō aer ether crather martyr hector lā
pas adamas pallas magnes aegis pixis iaspis heros thorax stix phenix.

De vtō

Hec eadē noīa hn̄t as i accō pl'i more greco Vtūs similis est ntō. sz gre
ca noīa in s terminata formādo vtm̄ deponūt s. vt pallas o palla: achilles
o achille melāpus o melāpu ⁊ h̄ vt supra. si terminatur in i corri. sin in a ⁊ u
ꝓduc. tn̄ more latino hec pn̄t habere vtm̄ sil'em ntō ¶ Noīa tercie declina/

De habentib⁹ i in ablatiuo

tōis. q̄dā hn̄t i abltō s̄ri. i. q̄dā e. quedā e ⁊ i simul: Prīo noīa in e hn̄t i vt
mare p̄t' p̄sepe gausape soracte p̄neste Celene reate q̄ finiūt abltm̄ i e Secū
do hec. xij. cāpester volucer. ⁊c̄. q̄ videbis de gnib⁹ Tercio adiectīa i is. vt
fortꝫ facil' hūilis. Quarto appellatiua i al ⁊ ar: vt aīal coclear. p̄ter sal sale
lar lare far fare et parp are vl' ri. sz ꝓpa hn̄t e hanibale Quinto noīa menū/

De hn̄tib⁹ e et i simul

um in is ⁊ in er q̄ntilis sextil' octobris septēber october Sexto noīa substā
tīa appellatiua in alis l'aris vt natalis naual' pugilaris anularis

Prima hn̄tia duas ꝯsonātes an̄ is in vna syll'a: vt ignis
piscis p̄ter testis vestis q̄ hn̄t e tm̄.

Hec hn̄t e vel i in abltō

Scdo noīa in as gētilia hn̄tia in gtō atis. gn̄is coīs vt no
stras arpinas vrās. hec tn̄ poti⁹ i tm̄ si philelfo credimus
Tercio noīa adiectiua p̄ter in is vt felix legēs preter me/
mor qd̄ hz i tm̄ ⁊c̄. Quarto nomīa in uis vt auis nauis et
guis teste Pristiano vt anguis vnguis Sed vis vi tm̄. Quīto finita in is
duas cōsonātes in eadē syll'a hn̄tia vt febris postis restis hostꝫ neptis p̄ter
pestis testis vestis q̄ e tm̄ hn̄t Sexto q̄ accūm in im et em t'mināt vt peluis
turris buris Septio ꝟbalia in trix vt attrix

De abltō in e
De gtō plurali t'/cie declina.

¶ Oīa alia noīa tercie declinatōis hn̄t e tātū in abltō vt dogma ꝟgo mel
pugil sol cōsul ¶ Noīa tercie declinationis quedā hn̄t uz in gtō pl'i. que iuz
quedam um vel ium
¶ Primo oīa noīa hn̄tia i tātū i abltō s̄ri. vt mare riuz p̄ter memor ⁊ stri
gil que hn̄t uz Scdo noīa hn̄tia e vel i in singulari vt felix felicium preter
ꝯpatiuū vt doctior doctioꝝ Scdo pret' hec artifex memor interc⁹ vet⁹ vigil
sacerdos custos locuples supplex pugil pontifex carnifex et his sil'ia q̄ hn̄t
um tercio pret' adiectīa in es os et or coīs gꝫ: vt diues hospes īpos compos
bicolor que etiā hn̄t um ¶ Tercia noīa in is et es nō crescētia in gtō singu

lari vt auis sedes pteꝗ dncꝗ ĩ is vt volucris canis panis iuuenis heresis q̃t
tuor in es vt soboles fruges vates apes que hũt ũ Item in is pducta ha
bent ium vt lis samnis dis. Quarto hec quattuor mel fel lac halec que
qñcꝗ etiã hũt um p syncopã. Quinto noia substãtiua in ons rs uns: vt
mõs pars ḋcuns pter ꝓsors cohors serpẽs rudẽs torrens bidens arabs ce/
lebs pnceps forceps mãceps municeps inops cyclops que hũt um Sex
to noia monosylla h̃ ẽ hũtia vnã syllam vt daps. pter sequẽtia in metris.
Omne monas dat ium. tñ uz dabit oris ⁊ ossis. Ver far vas sus pes ops
laus fax lex ḋcꝗ stix strix Jus lux dus frux datcꝗ bouũ boum bos Sep
timo noia m es plis nũeri: vt manes. preter penates qõ hz um Silr opes
pceres pmores ¶ Scõm Seruium a diectiua in ans ⁊ in ens terminata. qñ
gñis neutri hũt um in gtõ pli. qñ ꝓ gñis mascu. aut fei hũt um l' ium: vt
amãs legẽs sapiẽs Excipiunt hec parẽs serpẽs rudẽs bidẽs torrẽs balans
et cetera pticipia noialiter posita que hũt ũ ¶ Oia alia noia tercie declina
tõis hũt tñ in gtõ. pli um vt dogma ꝓgo. pter caro qõ hz carnũ cor cor/
diũ ꝓcors cõcordiũ Sz bos bouũ halec halecũ Nota noia festoꝝ gtñ faci/
ũt in ium ⁊ orum Et dtñ in is ⁊ ib⁹ Vt agonalia hoꝝ agonaliũ et agona
lioꝝ agonalijs ⁊ agonalib⁹ Sic bacchanalia Saturnalia Compitalia et
cetera id gen⁹ Nota secũdo noia latina tercie declinatõis ntũm accusati/
uuũ et vocatiuuz terminãt is es pducta Greca ꝓ in es correptã Vergili⁹.
xij. Iã vero ⁊ rutili certatim troes ⁊ oẽs Quedam accusatiuũ p as vt hos
cratera s Quedã greca solũ in is vt sardis syrtis trallis Silr que latina vt
ois manes tres Imber Decẽber Saluber acer fons ⁊c.

Forma declinãdi noia q̃nte de.

	Ntõ		Ntõ	
	Gtõ	us	Accõ	us
In singulari numero	Vltõ	In pli	Vltõ	
	Dtõ	uiuũero	Gtõ	uum
	Accõ	um	Dtõ	ibus
	Abltõ	u	Abltõ	

¶ Hec hũt ubus ⁊ nõ ib⁹ in dtõ ⁊ abltõ pli b⁹. sic⁹ tribus arcus lacus veru
portus ac⁹ pec⁹ quercus pen⁹ Oia noia in us q̃nte declinatõis sunt noia
substãtiua ⁊ formãtur a posteriori supino. vt ab auditu audit⁹. ab amatu
amatus pteter Hec acus atcꝗ trib⁹ ⁊ portic⁹ ⁊ man⁹ id⁹ Hec anus et pin⁹
nurus domus et socus adde Quib⁹ additur spec⁹ ⁊ pen⁹.

Forma declinãdi noia q̃nte de.

	Ntõ		Ntõ	
	Vltõ	es	Accõ	es
In singulari numero	Gtõ	In pli	Vltõ	
	Dtõ	ei (numero	Gtõ	erum
	Accõ	em	Dtõ	
	Abltõ	e	Abltõ	ebus

¶ Nomina quinte declinatõis carẽt genitiuo datiuo et ablatiuo pluralis
numeri preter res species dies progenies maneries et materies Sed fides
scabies rabies sanies caries pernicies seuicies. et cetera. carent simpliciter
plurali numero. ¶ Nota datiuus quarte coniugationis in vsepius desinit
Lucili⁹ Quod sumptũ atcꝗ epulas victu pponis honesto Vergilius Hec

Hec habent ium in gtõ pli

Patronimica ĩ es declinã.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

alie victu iiugilāt Ioē qd̄ nec̄ ꝓcubitu indulgēt ¶ Ntō hic pamides gtio huius priamide dtō huic pamide accō hūc priamidan l'priamida vel den ytō ⁊ ablto priamide l'da. Etpl'r priamide ax is .as .e. is.

¶ Ntō hec dardanis gtō dardanidis vel dardanidos. dtō dardanidi. accusatio dardanidē vl'dardanida. ytō dardani ablto dardanide Etpl'r dardanides. dū dardanidib'. des vel das

Patronymica et greca in e is declinantur

Ntō h genesis. hui genesis huic genesi. hāc genesim. o genesis. ab hac genesi In gtō pl'i geneseon Ita hec metamorphosis. eneis. achillis theba/is ¶ Ntō hec penelope. hui penelopes huic penelope hāc penelopen vl'penelopē. o penelope ab hac penelope Sic hec parasceue. pēcoste. gramma

¶ Ntō hec pelias hui peliadis vel dos huic peliadi (tice rhetorice hāc peliad ē vl'da. o pelias ab hac peliade Etpl'r ntō he peliades haruz peliadū his peliadib' has peliades vel as. Sic plias hias herodias ⁊c.

¶ De heteroclitis.

Vtd ē heteroclitū. qd̄ alterne declinat Ex heteros h ē alter ꝓ atq; reliquū ⁊ cliton. qd̄ ē declinatū siue mutatū Etiā ꝓponit cū gen ⁊ dr heterogeneū. hoc ē alterius gnis.

¶ Quotuplicia sunt heteroclita. Sextuplicia latius sumpta.

Ut
- Quedā sunt gne. h ē q̄ variāt per gen: vt carbasus
- Quedā declinatōe: vt vas
- Quedā gne ⁊ declinatōe: vt pascua
- Quedā nūero. h ē que carēt altero nūero: vt arma
- Quedā casu. h ē que carent certis casib': vt dapem
- Quedā fcatōe. vt calix
- Quedā declinātur p enormes obliquos.

De hetetoclitis h ē noib' q̄ varie declinātur

¶ Heteroclita gne ⁊ declinatōe q̄tuplicia sūt. quadruplicia Primo hec in singulari gnis fei ⁊ pme declinatōis. ⁊ in pl'i gis neutri et scde declinationis vt pascua zizania balnea Scdo noia in a artiū q̄ in fri nūero i feino genere fcāt scias In pl'i in neutro gne libros sciax: vt rhetorica grāmatica dealectica physica topica. et hica analectica. Tercio hec in singulari gnis neutri et secūde declinatōis In pl'i gis fei. ⁊ pme declinatōis. vt epulū deliciū gausapū amigdalū Quarto quedā terminā k in a vel in us Quedam in a vl'in um vt sunt q̄ sequunt q̄x q̄dā fcāt ide q̄dā diuersa. teste Festore

De hetero. gne declinatōe simul

Armēta um	Armilla um	Antica um	Aulaea um	
Apia Aura uz	Corna um	Cena Cepa ū	Cigula us ū	
Cichoria uz	Ciconia um	Dala us	Dalea us	
Dyrma us	Dagnas us	Donica us		
Iniuria um	Crusta cpostra ū	Dulcra ū	Lumera um	
Laterna uz	Dortia ⁊ dortiū hec	Dargarita ū	Capidula um	
Lamēta uz	Ebura um	Denda ū	Stragula um	
Liba um	Eustochia ū	Hūdie ax ū	Dola us	
Latera re ax ū	Ganea um	Ostra olea ū	Dora us	
Lana um	Glicera um	Opa op' tercie	Dusta us	
Sera um	Gomorra ū	Obsecā ū	Nepa us	
Scorta um	Insomnia ū	Pupolonia ū	Nysa us	
Scuticula ū	Hilla Hiarus	Pristina um	Nysea us	

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Serie	um	Herma	us	Pelluie ar	ũ	Nesa	us
Sola	um	Hydra	us	Pesalepostica	ũ	Patera	us
Specula	um	Jugula issa	us	Piscina	ũ	Pila us	uz
Abrotama	um	Laciria us	ũ	Patauia pisa	ũ	Petra	us
Barthamea	ũ	Lima	us	Regilla	um	Pupa	us
Buccina	um	Liburna us	ũ	Ralla	um	Pugna	us
Cauilla	um	Lerua	us	Rapa	um	Pãthera	ter.
Quadra q̃drãs		Anima	us	Cisse	us	Spica us	uz
Spina	us	Mãcella us	ũ	Cirha	us	Sãbuca	us
Tapes	uz	Merga	us	Cirna	us	Tribula us	ũ
Trapeta	uz	Symbola	ũ	Casia	us	Tabula	us
Texerina	um	Cãmata	us	Cosa	us	Ungula	us
Trulla	um	Camilla	us	Dora	us	Uilla	us
Tilia	um	Conta	us	Fiscella	us	Rubeta	um
Uertebra	ũ	Claria	us	Gerrha	us	Sagina	um
Uitia	um	Cauerna	us	Gutta	us	Cumera	us
Amella	us	Concha	us	Syngropha us	ũ	Cydna	us
Asia	us	Corydalla	us	Satyra	us		
Ala	us	Calua	us	Scilla	us		

¶ Quotuplicia st̃ heteroclita heterogenia q̃druplicia Prĩo q̃da in ſri st̃ g̃ mas. in pl̃i g̃ neutri Quare declinãt in ſri. vt dñs: i pl̃i. vt scãnũ: ⁊ sem. per scde declinatõis: vt sibul⁹ supar⁹ tartar⁹ infern⁹ menal⁹ auern⁹ dyndim⁹ pile⁹ ismar⁹ gargar⁹ locus ioc⁹ balte⁹ tenar⁹ euẽt⁹. dicim⁹ hec ioca. hi ioci hec loca hi loci. hec balthea hi balthei ¶ Secundo q̃dã in ſri g̃ neutri. in pl̃i g̃ masculini. ⁊ sp scde declinatõis. vt celũ rastrũ porruz frenũ claustrũ filũ capistrũ: dicim⁹ tñ etiã rastra fila frena ¶ Tercio q̃dã in ſri g̃ fei. in plurali g̃ neutri. ⁊ sp scde declinatõis. vt carbasus arbut⁹ intub⁹ pergamus Sz altilis ⁊ supellex tercie declinatõis Quarto quedã t̃minãtur in us vel i uz p eodẽ vel diuerso: vt sunt que sequuntur. teste Nestore

De heteroclitis heterogenijs

Angiportus	um	Callus	um	Folliculus	um
Acinus	ũ	Calceus	ũ	Fundus a	um
Artemo	um	Colus costus	ũ	Foculus	um
Aenus	um	Cõuentus	um	Fretus funus	um
Actus	um	Conuenticulũ		Fluuius flumen	um
Auster	um	Consultus	um	Frigor hic frigus	um
Adytus	um	Curriculus	um	Galbanus	um
Ausus	um	Curulis h̃. h̃	le	Gyrus	um
Algor hoc algus		Cuniculus	um	Galerus	um
Axus	um	Capulus a	um	Guttus	um
Antidodus	um	Corius	um	Bustus	um
Asylus	um	Cymus	um	Buxus	um
Alabaster	um	Culter	um	Betatius	um
Adubanus	um	Cubitus	um	Baptismus	um
Allumes hec	um	Clypeus	um	Habenus	um
Aesopus	um	Clarus	um	Jaculus	um
Aesculus	um	Coicus	um	Jsocus	um

Abortus	um	Calathus	ũ	Lucellus	uz	Oratius	um
Bacul⁹	uz	Crystall⁹	uz	Loculus	uz	Oceanus	um
Batillus	ũ	Dipõdi⁹	ũ	Libanus	ũ	Penari⁹	um
Baiul⁹	ũ	Danubi⁹	ũ	Limus	ũ	Pessulus	um
Bustus	ũ	Duellus	ũ	Lacunus	uz	Pelatus	um
Balteus	uz	Epilogus	uz	Salprus	uz	Hysopus	um
Bellus	uz	Ergastulus	ũ	Stylus	uz	hum⁹	um
Capulus	ũ	Fascinus	uz	Sparus	ũ	hebenus	um
Caduceus	ũ	Peplus	ũ	Sistern⁹	ũ	hellebor⁹	um
Calẽdari⁹	uz	Pũctus	uz	Scrupulus	ũ	Prologug⁹	um
Calcane⁹	uz	Phalern⁹	uz	Stadius	ũ	Pec⁹ hec ⁊ h̄ pec⁹	
Monsal⁹	ũ	Pin⁹ hic	uz	Trosulus	ũ	Rithm⁹	um
Morus	uz	Petaurus	ũ	Tragus	ũ	Rhenus	um
Maluace⁹	uz	Pastillus	ũ	Ticin⁹	ũ	Rictus	um
Meãdrus	ũ	Puluiscul⁹	ũ	Timus	uz	Sacellus	um
Merus	um	Gladius	um	Chirograph⁹	ũ	Satus	um
Metaur⁹	uz	Globus	ũ	Nasus	um	Susurr⁹	um
Cõmẽtari⁹	ũ	hilarus	uz	Nerius	uz	Throcheus	um
Colaphus	uz	Iberus	uz	Nesus	uz	Thesaur⁹	um
Carrus	uz	Ister	uz	Nũcius	ũ	Tign⁹	um
Curricul⁹	uz	Ipogus	uz	Nardus	uz	Tanagati⁹	um
Clyster	um	Iugulus	uz	Noual' h̄ ⁊ hec le		Verulus	um
Crocus	uz	Incestus	uz	Oestrus	ũ	Viscus	um
Cartallus	uz	Licus	uz	Ostẽtus	ũ	Vallus	um

De heteroclitis heterodeclineis

¶ Quotuplicia sũt heteroclita heterodeclinia Multiplicia Primo q̃dã ꝓ diuersis terminatõib⁹ variãt declinatõez ꝓ eodem teste Nestore. vt sũt q̃ sequũt. Hec aera h̄ aer. hec ethera h̄ ether. hec aganippe hic aganippus.

Hec crathera. hic crather
Hec coxa. hec coxendix
Hic antiphate⁹ h̄ antiphates
hic æthiopus. h̄ ⁊ hec ethiops.
hic aquilus. hic aquilo
hoc alluuiuz. hec alluuio vl' ies
hoc bistonium. hic bistonia
hoc colluuiũ. hec colluuio ies.
hoc cõtagiuz. hec ꝯtagio
hoc cõsortiuz. hec ꝯsortio
hic delphin⁹. hic delphin
hic elephãtus. hic elephas
hec limaca. hec limax
hec panthera hic panther
hic abacus hec abax
hic gobius hic gobio
h̄ hydropicus h̄ ⁊ hec hydrops.
hoc iugeꝝ. h̄ iuger
Hoc monumẽtũ vel monumen

Hec colocynta. hic colocyntus
Hec cantharida hic cantharidus.
Hic anapus vel ius. hic anapis
hic arab⁹. hic ⁊ hec arabs
hoc atriplexuz. hec atriplex
hic achilleus hic achilles
hic capus. hic capo
hoc conchilũ. hoc cõchile
hic comedus hic comedo
hic chironon⁹ h̄ chironeon ontis
hoc diluuiũ. hec diluuio vel ies
hec hebdomada. hec hebdomas
hec lãpada. hec lampas
hec syrena hec syren
hoc adonum hoc ador
hic glomus mi h̄ glomus eris
hic intubus h̄ intubo
hoc legumẽtum vel legumen.
Hoc occipitiũ vel occiput

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Hic pauus vel pauo
hoc repagulū. hec repages
hic titan⁹ ꝛ titan
Hic palūb⁹ hec palūba
h̄ strab⁹ l' strabo. h̄ scorpi⁹ l' scorpio
hic termin⁹ vel termen

¶ Scd̄o noīa in ma tercie declinatōis ꝓ eodē terminant̄ in um in scd̄a declina. vt h̄ poema vel poemū. h̄ ꝓblema vl' um ¶ Tercio noīa in ar ꝓ eodē terminā̄t̄ in are vel in ariū. vt cochlear cochleare vel cochleariuz. Quarto noīa in ia ꝑme decli. etiā terminā̄t̄ in ies sub quīta decliatōe. vt euphonia vel euphonies. luxuria vel luxuries. penuria vl' penuries ¶ Quīto q̄dā st̄ scd̄e vel tercie declinatōis. vel ꝓ eodē l' ꝓ diuersis. vt sunt que sequūtur

¶ Masculina quarte vel scd̄e declinatōis

Lacus us vel i vel oris
Penus us vel i vel oris vel u
Cantus Artus us vel i
Cestus us vel i vel u
Specus us vel i vel oris vel u
Cetus ortus us vel i.
Fastus Cinus us vel i
Conuentus us vel i

¶ Feminina quarte vel scd̄e decliatōis

Laur⁹ Querc⁹ Pin⁹ us vel i
Colus Dom⁹ Fic⁹ us vel i
Cornus us vel i vel u
Acus us vel i vel eris

¶ Hec quarte sed olim secūde

Tumultus
Victus
Estus
Senatus
Ornatus
Genitus
Fruct⁹
Aduent⁹
Quest⁹
Vsus

¶ Hec scd̄e sed olim quarte

Cibus
Vulgus
Lectus
Sibulus
Fast⁹ ꝓ libro hec secūde. sz oli q̄r.

¶ Sexto q̄dā adiectiua sunt secūde l' tercie declinatōis sub diuersis terminatōib⁹. vt st̄ que sequūtur

A Cera syncer⁹ l' h̄ ꝛ hec ris ꝛ h̄ e
A Lim⁹ sublim⁹ vl' is ꝛ hoc e
A Col⁹ incolum⁹ l' is ꝛ hoc e
A Bacill⁹ ibecill⁹ vel is ꝛ hoc e
A Neru⁹ eneru⁹ vel is ꝛ hoc e
A Sōn⁹ insomn⁹ l' is ꝛ hoc e
A Frenū effrenus l' is ꝛ hoc e
A Jugū subiug⁹ vl' is ꝛ hoc e
Ab Anim⁹ magnanim⁹ l' is ꝛ h̄ e
Ab Armis inarm⁹ l' is ꝛ hoc e
A Norma enormis l' is ꝛ hoc e.
A Cliu⁹ ꝓcliuus l' is ꝛ hoc e
A Nod⁹ inodus vel is ꝛ hoc e

¶ Itē his addūt̄ a Nestore hec imberb⁹ vel is. hilarus l' is. īfirm⁹ l' is ꝓn⁹ l' is. gracil⁹ l' is. lim⁹ l' is. ludictus vl' is. singularus l' singularis. vulgarus vel is

¶ Septio addūt̄ a Nestore q̄dā diuersas termīatōes h̄ntia ī eadē declinatione

Hic dametas. hic dameta
hic syllas. hic sylla
hic ꝓphetes. hic ta. hec p̄ᵉ decli.
hic poetes. hic poeta
hic cometes. hic cometa
hic cerastes. hic cerasta
hec indulgētias hec indulgentia
hic leuites. hic ꝛ hec leuita

¶ Hec sunt scd̄e declinatōis

hic conger. hic congrus
hic meāder. hic meādrus
hic iber. hic iberus
hic ꝓsper. hic prosperus
hic cassander. hic cassandrus
hic gibber. hic gibbus
hic meleager. hic meleāgrus
hic teucer. hic teucris
hic siler. hic silerus ꝓ fluuio
hic āphimacr⁹. hic amphimacer
hic anager. hic anagrus
hic euāder. hic euādrus
hic matur. hic maturus
hic tersander. hic tersandrus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Hec sunt tercie declinatōis

¶ Hic arar hic araris
Hec bacchar hec baccharus
Hic mugil hic mugilus
Hec cōpages hec cōpago
Hec ābages hec go. h̄ trabs h̄ trabes
Hec nubs hec nubes
Hec plebs h̄ plebes. hec seps h̄ pes.
Hic vomis hic vomer
Hic puluis hic puluer
Hic cucumis hic cucumer
Hic color hic colos
Hic labor h̄ labos. h̄ honor h̄ honos
Hec apes hec apꝫ. hec valles hec vall'
Hec annitas hec annitudo
Hec anxietas hec anxietudo
hec claritas hec claritudo
hec castitas hec castitudo
hec crebritas hec crebritudo
hec celsitas celsitudo
hec ariditas aritudo
hec acerbitas acerbitudo
hec cupiditas cupido
hec caritas caritudo
hec arbor h̄ bos. hec cuias hec cuiatꝫ
hic hec h̄ ꝯcors. h̄ hec h̄ cōcordis
hic glans hec glandis

Hoc ligur hoc ligus
Hoc lac hoc lacte
Hec mens hec mentis
Hic nouēber h̄ ⁊ hec nouēbris
Hic ⁊ hec nrās hec nrātis
Hic ⁊ hec pubis hic ⁊ hec pubes
Hec rates hec ratis.
Hec sors hec sortis
Hic siber hic siberis
Hic ⁊ hec ⁊ h̄ vet⁹ h̄ hec hoc veter
Hec torques hec torquis
Hec retis hoc rete
Hec p̄sepis hoc presepe
Hec prenestis hoc preneste
hec sinapis hoc sinapi
hec gūmis hoc gūmi
hic sanguis hoc sanguen
hic pollis hoc pollen
hic natalis hoc natale
hec noualis hoc nouale
hec anio hoc anien
hic amor hec amatio
hic turbo hoc turben
hoc equor hoc equur
hec caro hec carnis
hec lens hec lentis

¶ Hec quarte declinatōis

hic genus hoc genu
hic vel hec penus hoc penu

Hic cornus hoc cornu
hic astus hoc astu
hic vel hec specus specu

De heteroclitꝫ numero

¶ Quotuplicia stꝫ heteroclita nūero. duplicia. q̄dā carēt nūero pl'ali. q̄dā carēt nūero ꝑri Quotuplicia stꝫ heteroclita carētia numero pl'i multiplicia.

De his que carēt nūero plurali.

¶ Primo carēt plurali nūero noīa metalloꝝ. vt aurū argētum aurichalcū stānū plūbū ⁊ ferrū Sꝫ es ⁊ metallū. qꝛ noīa gn̄alia hn̄t pl'alē nūerū.

¶ Sedo noīa ꝑcātia res humidas. vt cereuisia nectar claretum lac oleum acetū mellicratū Alia in plurimū hn̄t pluralē numerū

¶ Tercio noīa ꝑcantia res mensurabiles quocūq; mō. vt oleuꝫ lac crocus piper lardū butirū cinnamomū

¶ Quarto noīa ꝑcantia semīa l' fruct⁹ vl' herbas terre. vt triticū siligo spelta vrtica Cetera hn̄t ¶ Quinto noīa coloꝝ ⁊ spēalia pānoꝝ siue rerum que filantur. vt atramētū rubrica sericū ¶ Sexto hec masculina Aer sol pont⁹ mūd⁹ fiscus ⁊ ether Fum⁹ funus sanguis pulueris imus orbis

¶ Septio hec feina. pax salus labes sitis hum⁹ lues mors indoles soboles ꝓles iuuētus tabes senect⁹ bilis crux ¶ Octauo hec neutra vulgus pelagus opus fenū māna lutū cenū lethū solū ver nihilū sabuluꝫ iliū salu m ꝑgamenū epar iubar ebur iecur polēta pasca pascatis māmona

¶ Nona feina morbos ꝑcātia vt pleuresis ¶ Decima greca in e. vt pente/coste penelope ¶ Undecima noīa in u terminata: vt gelu penu. ꝑter quat/tuor. vt cornu genu veru ⁊ pecu ¶ Duodecima noīa ꝓpria vniuoce capta. vt ioānes petr⁹ rhenū pisa Sz equoce capta hn̄t pl'em nūeꝝ ¶ Decioter/tio hec indeclinabilia. gausape sinapi cherubin diatesseron p̄neste p̄sepe so racte sepe gūmi nausi nephas fas odor pus cahos seraphin pōdo ¶ Deci moquarto virtutū noīa ⁊ vitioꝝ vt tēperātia liberalitas prudētia. Justi/cia Jra gastrimergia. bilis. colera auaritia. accidia.

¶ De carentib⁹ singulari nūero

Maiores
Minores
Primates
Optimates
Quirites
Primores
Penates
¶ Edes
Scd̄o hec feminina
Fores
Sentes
Neriades
¶ Precordia
Arma
Cunabula
Orgia
Castra
Lustra
Seria
Rostra
Exta
Tripudia
Caspia
Alutra
Spolia
¶ Tenebre
Insidie
Nuptie
Mine
Illecebre
Manubie
Decubie
Repetunde
Pise
Nuge
Excubie
Primitie
Cune
Galacticie

Lemures
Sales
Fasces
Annales
Mirmidones
Proceres
Alpes
¶ Driades
Naiades
Pierides
Nares
Classica
Serta
Tesqua
Justa
Bactra
Attexata
Cathesia
Aluita
Crepundia
Uerenda
Pudibūda
Chronica
¶ Phalere
Uige
Terge
Thebe
Exequie
Exuuie
Induuie
Inficie
Isagoge
Athene
Uenetie
Latebre
Delicie
Ferie

Aborigenes
Formidones
Dolones
Pedites
Lautes
Appendites
Artus
Bades
Eumenides
Grates
Bucolica
Georgica
Philicta
Subsellia
Solennia
Insignia
Funabula
Transtra
Dionisia
Archia
Penis
¶ Nūdine
Expense
Argutie
Reliquie
Lauticie
Trene velorum
Calende
None
Quisquilie
Sene Blandicie
Schebe
Nauticie

Mas. tercie decli na. carentia singu lari nūero

Neutra scd̄e decli na. carentia singu lari numero

Feina p̄e declina. carentia singula/ri numero

Neutra tercie declina. carentia frinuero

¶ Sponsalia
Denia
Ilia
Dillia
Virilia
Duliebria
Genitalia
Funebria

Funeralia
Dagnalia
Dagalia
Dapalia
Vitalia
Laquearia
Feminalia
Colübaria
Palearia

Saturnalia
Vulcanalia
Bacchanalia
Floralia
Etalia deoꝝ festa
Parentalia
Dertralia
Regalia
Ceremonialia

Adiectia carêtia frinumero decli. et indecli.

¶ Posteri
Inferi
Superi
Ceteri
Exteri
Interi
Liberi

Tot
Quot
Aliquot
Torideẽ
Delphi
Colünelli
Gemini
Pleriq;

Septeni
Octoni vl'eni
Nouemi
Ambo duo tres
Quotquot
Nugas
Dãcipi
Fabij

Adiectia carêtia frinüero decli. ide.

Huiusmodi
Cuiusmodi
Alteriusmodi
Fori
Codicilli
Cancelli
Fasti
Quintilij

Bini
Trini
Frugi
Quattuor
Quinq;
Sex ꝛc.
Gabij.

Bini
Quaterni
Quini
Seni
Quoꝝ aliqua singularia sunt

De heteroclitis

¶ Quotuplicia sunt heteroclita seu defectiua casu? ꝗntuplicia. q̃dam carent solo vtõ. q̃dã carẽt ntõ ꝛ vtõ. q̃dã carẽt oibus casib⁹. q̃dam carẽt oib⁹ preterq; ablõ. q̃dã indeclina. ¶ Quotuplicia carent vtõ? Multiplicia. q̃ habentur in sequẽti figura

De carentib⁹ vocatiuo

Primo. noia q̃sitiua ꝛ sunt nouem. vt q̃s q̃lis quãtus cuius cuias quot⁹ ꝛ quot talis alter ꝛ alius
Secõ noia distributia 4. signa vl'ia ꝛ pticularia vt q̃libet q̃s q; vterq; alt'ois. ſz ois qñ capit' collectie hz vtñ. Vter. Vij q; Dece q; oes.
Tercio noia ꝛ pnoia relatia. vt q̃ su⁹ ipe is sui
Quarto noia negatia. vt null⁹ nemo neuter
Quito noia infinita: vt q̃cũq; q̃liscũq;
Sexto hec q̃nq;. null⁹ vter vll⁹ alter ali⁹. qꝛ sol⁹ tot⁹ et vnus
Septio. oia. pnoia p̃ q̃ttuor. vt tu me⁹ nr̃ ꝛ nrãs (hũt vtñ
Octauo fm priscianũ hec noia bini. terni. q̃terni. quini seni septeni. octeni. noueni. deni. vtõ carent

Hec carẽt vtõ

¶ Quot carẽt ntõ ꝛ vtõ? septẽ. vt patet in figura

De carẽtib⁹ nominatio ꝛ vtõ

Hecis	neci	necem	nece	vñ Fruges opesq; dapis declinantur sine rectis Primis atq; p̃ſ forisꝛ vicis ꝛ necis ꝓdes. adiuitur his ditionis
Precis	p̃ci	precẽ	prece	
Dapis	dapi	dapem	dape	
Vicis	vici	vicem	vice	
Frugis	frugi	frugẽ	fruge	
Foris	fori	forem	foee	

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Quot carēt oib casib pterq̃ in ablto fri: septez. vt fors forte spōs spou te. rabi rabo. ab hac grate celite viscere Et plr grates celites viscera per oēs casus. addūt iussu et piussu Itē mact'a um hz solū macte in vto

De carētibus solū ablto ī singu.

¶ Itē adeps gtio plr solū deficit Silr crux z dolus Itē fors et ab hac forte solū Expes ntūs z vtūs solus Similiter ganeo tamen Licero etiam dixit Ganeonem inficias accusatium tantum. Item lues hāc lucem ab hac lue Hūc laterem ab hoc latere Pluralr vero solum gtō deficit: Suppetie has suppetias Verberis genitiuus. huic verberi ab hoc verbere pluralem habet integrum

¶ Quotuplicia carēt gtō. dtō. z ablto plalib. duplicia. Prima noia ante declinatōis. vt macies pter res dies acies facies spēs pgenies maneries materies. Secundo hec aes far ius tus vinum mel hordeum mare de frutum forum morum mulsum

De carentibus ōnib casib

¶ Quotuplicia reptank noia īdeclinabilia? Multiplicia. Primo noia ī i vt nausi gūmi Scdo noia in u. vt gelu preter qttuor vt cornu genu veru z pecu. q̃ declināt in plip ntm accūm z vtm Tercio hec pus dicta gausape p sepe cherubin diatesseron preneste Quarto q̃dā ppria in l z in m vt bel abel emanuel baal: adā abrā nequā torīdē q̃ pnt fieri declinabilia. z termina ri in us vt a baal balaham? ab adā adam? ab abrā abraam? penultima pducta Quito noia in on figuraz. vt electuarion et fcantia instrumēta musica z hebraica dissilia cacephaton geralogodion diatesseron syon hebron Sexto ppria loco z in is. vt suollis capis. pter cōposita a polis vt herbipolis Septio noia lrāz. alpha beta Octauo nūeralia cardinalia a tribus ad centū. vt. q̃ttuor q̃nq̃ centū mille

¶ Quotuplicia sūt heteroclita fcatione. duplicia Primo hec variāt obliq̃ scū fcatis Clas p spōsore vadis facit. vas pro cōtinente vasis Cassis pro galea cassidis p reti hz cassis Os pro parte capitis facit oris. ob ossis eynbut Pec' pro oue aut capra pecudis p multitudine aialiū vel pro quouis aīali pecoris facit. Lens pro funicula lendis p legumīe lentis Frons p folio frondis pro parte capitis frontis Addūt aliqui glās z glos. sed illa melius omittunt. quippe nusq̃ legim? glātis glozis z glossis

De heteroclitis fcatione

¶ Scdo hec p diuersis fcatis mutāt gen? vt hic malus pro ligno velifero hec mal' pro arboze pomifera. hic pal' p stipite. hec pal' pro aqua hic populus pro gēte. hec popul' p arboze. hic ac' p pisce hec acus pro acuto instrumēto. hoc acus pro palea. hic anus pro culo. hec anus pro muliere vetula. hec beta pro olere. hoc beta pro littera. hec zeta pro edificio H zeta p littera hic acer p forti. H acer pro arboze H siler p fluuio H siler pro arboze hic et hec vber pro fertili. hoc vber pro mamma. hic cassis pro reti. hec cassis pro galea. hic z hec rudis p inepto. hec rudis p virga hic dis pro plutone. H z hec dis pro diuite. hic cupido pro amoris idolo. hec cupido p cupiditate. hic vnio p margarita. hec vnio p concortia. hic ficus p hulcere hec ficus pro arboze et fructu. hic vas vadis in genitiuo pro sponsore. hoc vas vasis pro continente. hic seps pro serpente. hec seps vel potius sepes pro pariete. hec stirps pro genere. hic aut hec stirps pro radice vel trunco. hic bidēs pro instrumēto hec bidens p oue H apis p idolo. hec apis pro volucre. hic hydrus pro serpente. hec hydrus pro ciuitate. hic cornus p cornu. hec cornus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

p arbore. hic calx p materia ꝯglutinãte. hic aut hec calx pro imo pede

De hetero. hñtes enormes obliq̃s

¶ Quotuplicia sunt noĩa q̃ nõ rite declinãt̃ p obliq̃s: duplicia. Prĩo q̃dã non rite faciũt gtm̃. vt Juppiter hui⁹ iouis Jter huius itineris. Supellex hui⁹ supellectil̃. Anceps huius ancipitis Preceps hui⁹ p̃cipitis Biceps bicipitis Caro hui⁹ carnis Epar epatis Ebur eboris Jecur iecoris et iecineris Robur roboris ¶ Nota tñ q̃ iouis nõ ẽ verus gtũs a iuppiter. nec itineris verus gtũs ab iter. nã auctore Prisciano veteres declinabant Hic iuppiter hui⁹ iuppitris vel iuppiteris ⁊ iouis ẽ aliđ nomẽ ntĩ ⁊ gtĩ casus Jtez iter huius iteris ⁊ itiner hui⁹ itineris dicebãt. Uarro Expectant itiner langum ꝑmone leuare Scđo quedã hñt dtõs ⁊ abltõs pl̃ales enormes Jn prima declinatõne sunt octo noĩa que dtõs ⁊ abltõs pl̃ales p abus faciunt dea filia nata liberta anima domĩa ambe ⁊ due Dña et anima legũt̃ poti⁹is habere Jn scđa q̃q̃ declinatõe duo et ãbo faciũt obus in eisdẽ casib⁹. ⁊ in tercia bobus vel babus a noĩe bos vl̃ bouib⁹

¶ Jtẽ in quarta declinatõe decẽ sunt q̃ ubus p ibus hñt in eisdẽ casib⁹. scz acus lac⁹ arc⁹ art⁹ part⁹ fic⁹ trib⁹ port⁹ veru ⁊ quest⁹ pro querela ꝑm Uallã Silr̃ ãbo duo hñt ambob⁹ duob⁹ ambe due ãbab⁹ duabus

¶ De tribus gradibus ꝯpationis

Radus cõpatõis quot sunt: tres. qui: positiuus cõparatiuus et suplatiuus Positiuus ẽ q̃ ꝑcat suũ ꝑcatũ sine excessu. vt fortis doct⁹ Cõpatiuus ẽ q̃ vltra ꝑcatũ sui positiui ꝑt hoc aduerbiũ magis. vt fortior id ẽ magis fortis Suplatiuus est q̃ vltra ꝑcatũ sui positiui ꝑt hoc aduerbiũ maxĩe vt fortissim⁹. i. maxĩe fortis

¶ Que noĩa cõpant̃. sola adiectiua q̃ ꝑcãt ꝓprietatẽ insensibilẽ aut remissibilẽ: vt fortis sapiẽs prudẽs doct⁹ Nõ tñ oĩa sz ea solũ q̃ apđ idoneos scriptores cõpata legũt̃ hec em̃ nõ ꝯpant̃ vnic⁹ singularis duplex summus agrestis neq̃ possessiua: vt populeꝰ.

¶ Quot regulis format̃ ꝯpatiuus a positiuo. duab⁹ Prior. ad gtm̃ secunde declinatõis adde or ⁊ ius. vt doct⁹ docti doctior docti⁹ pulcher chrior. crius Posterior. ad dtm̃ tercie declinationis adde or: vt fortis forti fortior pauper pauperi pauperior

De formatõe cõparatiua positiuo

¶ Quot modis fallũt quẽpiã he regule. q̃nq̃ Primo in his cõpatiuis. sinisterior dexterior maior iunior neq̃or ⁊ potior a sinister magnus iuuenis nequã ⁊ potis ¶ Scđo in cõparatiuis formatis ab aduerbijs et p̃positõnibus: vt p̃dem prior primus penitior a penit⁹. Et nouem prepositiones. vt post posterior postrem⁹. extra exterior extremus. supra superior supremus ante anterior caret suplatiuo. vt vltra vlterior vltimus. ĩfra ĩferior infim⁹. intra interior intim⁹. citra citerior citim⁹. prope ꝓpior proxim⁹ Sed deterior deterrimus a deter a um Nã a detero teste calepino Eruditi tamẽ hos cõpatiuos ab his nominatiuis poti⁹ faciũt anter. inter. exter. sup ĩfer citer

¶ Tercio q̃n añ us p̃cedit i vel u in scđa declinatione Et q̃n u añ is in tercia declinatõe. q̃r illa carẽt cõpatiuo. tñ loco ꝯpatiui vtimur positiuo cũ h̃ aduerbio magis: vt pius magis pi⁹ pijssim⁹. arduus magis arduus issim⁹ tenuis magis tenuis issim⁹ Tñ interdum hñt ꝯpatiuũ vt arduior. tenuior

¶ Quarto in his ꝑm aliq̃s diues nõ diuitior sz ditior. q̃đ tñ poti⁹ format̃

a dis Nā diues hz diuitior Plau. Quis ē me diuitior. amicus amicior Nō amicicior. spurc⁹ spurcicior. pudic⁹ pudicicior. ita inimicus impudicus que tñ poti⁹ hñt cōparatiuos regulares Tulli⁹ Nemo ex illis erat te mihi amici/or Ouidi⁹ Nec tibi cōtingat matrona pudicior illa ¶ Quīto in adiectiuis ab istis verbis loquor dico volo facio seq̄r et bibo qr eorū ꝯparatiuus in en/tior. et suplatiuus in entissim⁹. de loq̄r doctiloquus doctiloquētior doctilo quētissimus. de dico falcidic⁹ entior entissimus p̄ter veridic⁹. causidic⁹ fati/dic⁹ que nō ꝯpant Et benedic⁹ qd̄ vix apd̄ latinos repitur si laurētio credi/mus. de volo beniuol⁹ entior entissim⁹. de facio malefic⁹ entior entissimus preter significus. de sequor malisequus entior entissimus. de bibo optibi/bus entior entissimus Hec enim omnia apud antiquos in ens desinebant Item habitior habitissimus positiuo carere videre. Terenti⁹. Si qua est habitior paulo Sil'r ocior ocissim⁹ Itē dicim⁹ multus plurim⁹ Inclit⁹ tis/sim⁹ qr ꝯparatiuo carēt. Sic a lētus cū rei copiā ſcat vt vinolēt⁹ somnolent⁹ pret' violēt⁹ tior Ver. Violētior icidit eurus Et truculēt⁹ truculētior Clau dian⁹ Quātas truculētior Auster decutit arborib⁹ frondes

¶ Quot modis format̄ suplatiuus a positiuo: trib⁹. Primo ad gtm̄ scde declinatōis in us addes ⁊ simus ⁊ albi albissimus

¶ Scdo ad dtm̄ tercie declinatōis adde s ⁊ simus. vt doctissimus Tercio ad ntm̄ nois in er. adde rimus. vt pulcher pulcerrim⁹ vber vberrim⁹. pau/per pauperim⁹ ¶ Quot modis fallūt quēpiā he regl'e: sex. primo in his q̄n q̄ facil' agil' gracil'. hūilis sil'is. q̄ hñt lim⁹ Scdo in his dextim⁹ sinistim⁹ sup̄mus minim⁹ p̄mus ⁊c̄. vt sup̄ de ꝯparatiuis p̄pōnum Tercio in his ve/tus veterrim⁹. satur saturissimus l' saturrimus. matur maturissim⁹ l' ma/turrim⁹ qr olim saturus matur⁹ dicebatur. Quarto in his q̄ttuor. Añ se/nex iuuenis adolescens. q̄ carēt suplatiuo. ſz loco suplatiui vtimur eorū po sitio ⁊ h̄ aduerbio maxīe. vt senex senior. maxīe senex Sic carēt etiā supla/tiuo Ingēs īgētior. longīqu⁹. propinqu⁹. infinit⁹ teste Seruio ¶ Quīto in istz q̄ faciunt suplatm̄ ī entissimus. vt supra de adiectiuis a loq̄r ⁊ dico ⁊c̄. Sexto in suplatiuis q̄ hñt discrepātiā in p̄mis syll'is ⁊ stz q̄nq̄. Primum bon⁹ melior optim⁹. bona melior optima. bonū meli⁹ optimū Scdm ma/lus peior pessim⁹. mala peior pessima. malū pei⁹ pessimū Terciū magnus maior maxim⁹. magna ior xima. magnū mai⁹ maximū Quartū pu⁹ mi/nor minim⁹. pua minor minīa. puū min⁹ minimū Quītū. mult⁹ plurimus mlta plurima. multū pl⁹ plurimuz addit ab alijs Sextū. celsus celsior sū/mus. celsa celsior summa. celsum celsi⁹ summū. qd̄ tñ verius hz celsissimus vt in q̄t Perott⁹ Tulli⁹ In hāc celsissimam sedē dignitatis ⁊ honoris. Itē A penit⁹ penitissim⁹ A diu diutissimus A nup nupim⁹ quod tñ Caper a nuperus deduci arbitrat̄ Et a sepe sepissimus. hinc Cato sepissimam dis/cordiam dixit.

Quid est gen⁹? Est discretio sex⁹ aut ꝓprietatis rei. Gña noīm q̄t sunt: tria simplicia. vt masculinū feīm neutr. ⁊ q̄ttuor ꝯpo sita. vt cōe dubiū ꝓmiscuū aut epichenū ⁊ om̄e. Quid ē mas/culinū. qd̄ ꝯnotat sexū aut ꝓprietatē masculinā. vt hic vir Fe/mininū. qd̄ ꝯnotat sexū feīm. vt hec mulier Neutrum. qd̄ nec masculinū nec feīm h̄ ē mediū inter masculinū ⁊ feīm. Quid ē gen⁹ cōe? qd̄

De generibus nominum

Nota omnia nomia dubij g̃ i plali numero masculunt generis

Ex fcatione Prima

Secunda

Tercia

Quarta

Quinta.

Sexta

Septima

Octaua.

Nona

Decima.

Vndecima.

Duodecima.

Tredecima

Ex terminatõe

qd̃ ꝓponit ex masculino ⁊ feino ⁊ cõuenit rebus aiat. Epicheñ ũ siue ꝓmiscuũ qd̃ sub vno articulo d̃t naturã vtriusq; sexus nobis incogniti Dubiũ quãdo dubitamus de ꝓprietate masculina aut feina, q̃re ꝓuenit frequẽter rebus inanimatis. ⁊ pauca st̃ noia dubij g̃ Omne. qd̃ cõponit ex tribus generib̃ simplicib̃ Vñ sola adiectiua st̃ g̃ oĩs que petũt adiũgi noi substãtiuo mas. fei. vl neu. g̃: vt albus vir. alba mulier albũ aial. Gñia noim quoq; modis ꝓgnoscũt: duob̃. vno p fcatõem. alio p t̃miatõem. Per fcationem gñia noim q̃t regul ꝓgnoscũt: trib̃ ⁊ decẽ. Prima oia ꝓpria noia virorũ st̃ gñis mas. cuiuslibet etiã terminatõis. vt ioãnes petr̃ ãdreas Sz, ppa mulierum g̃ fei. penelope philozciũ Secũda noia officiorũ que ad mares pti/net mascu. vt h papa põtifex Que ad feinas feina. vt hec regia mulier soror neptis Que ad vtroq; cõia. vt, h ⁊ hec dux hospes diues picerna ⁊ cete. Tercia noia arborũ st̃ g̃ fei. vt hec pirus pruñ cerasus pt̃ oleaster spinus hebeñ frutex dum̃ rub̃ qd̃ ⁊ feim q̃ mas. sz siler suber robur balsamus g̃ neu. Quarta. noia ꝓpria fluuiorũ st̃ gñis mas. vt nil̃ rhenus pt̃ stix lethe albula q̃ gñis fei a pd̃ poetas Capitũ enĩ p palude siue a q̃. Quinta nomia ãgelorũ ⁊ demonũ st̃ g̃ mas. vt h cherubin serap hin q̃ duo, p chorus angelicis etiã gñis neu. h sathanas a, poucta demõ, p q̃ etiã d̃t hoc demonium et fcat peritũ ⁊ sciũ rerum Sexta noia volucrũ ⁊ piscium, ꝓnuscua sunt h est sub vno articulo vtriusq; sexũ comp̃hendũt. vt hec aquila pica monedula h pic̃ passer Sz d̃t hic colũb̃ gallus cap̃. hec colũba gallina Et hic ⁊ hec alcyonis genus a q̃le De piscib̃. salmõ carpio lupus sz ãgulla g̃ fei Sil̃ nomia bestiarũ q̃r sexus nõ facile cognoscit. vt hec lutra vulpes h fiber tigris Septima. noia adiectia cõpabilia hñtia tres voces Pria ẽ masculia. vt h boñ, secda feia. vt hec bona. tercia neutral. vt hoc bonũ. hñtia duas voces Prima cõis ẽ gñis. reliq̃ neutral. vt h ⁊ hec doctior et h docti̇ sil̃is et hoc sil̃e Hñtia vnã voce oĩs st̃ g̃. vt h ⁊ hec ⁊ h felix Octauo nũeralia nomia a q̃ttuor vsq; centũ st̃ pl̃alia. oĩs gñis. indeclinabilia. vt quattuor quinq; sex septẽ. tẽ. Tres ẽ gñis cõis. tria gñis neu. Duo masculini ⁊ neu. due g̃ fei Ytẽ a cẽtũ cõposita st̃ bicentũ tricẽtum. Excipiũt hec adiectiua ducenti ducente ducẽta Sz mille substãtiuũ singulare ⁊ neutrũ mille adiectiũ plurale ⁊ gñis oĩs vt mille hoim mortũ mille cuculi moriunt. Nona. noia lrã rũ sunt gñis neu.. vt a b c. Que si capiant, p lrã improprie sunt generis fei. Decima noia populorũ cuiuscũq; terminatõis st̃ gñis coĩs. vt turca arabs et hyops frisio, pter in us. vt h italus. hec itala. hic grecus hec greca Et in x vt hic phenix hec phenissa Vndecia. noia planetarũ ventorũ mẽsiũ ⁊ mõtium st̃ g̃ mas. vt iuppiter mars ianuarius obes a q̃lo boreas. sz syon feminini g̃ Duodecia noia vrbiũ ⁊ regionũ g̃ fei. vt tremonia wesalia egypt̃ babylon. pter in e ur ⁊ tũ. vt zuzatrũ ꝓnestetybur q̃ st̃ g̃ neu. Sz que plalis nũeri in i gñis masc. vt gabij pompeij. q̃ i a gñis neu., vt bactra Tredecia. ꝓba ⁊ aduerbia noia l̃r posita. ⁊ vox material̃r posita h est p vocẽ, nõ fcatione sũt gñis neu. Persi̇. Scire tuũ nihil ẽ, nisi te scire h sciat alt̃. pulchrum Benedicamus. dñicale Kyrieleyson

Enera noim p terminatõem quot regulis cognoscunt? quicq; eorũ q̃ i vocalẽ desinũt. ⁊ vigiti duab̃ regul̃ que i cõsonãtẽ desinũt Pria noia i a st̃ g̃ fei. vt musa pena Excipiunt pmo hec mascu. planeta

cometa poeta ꝓpheta. ꝛ adria, p mari Scdo noia in ma tercie declinationis
q̃ st̃ gz̃ neu. vt dogma enigma. cũ his pasca poēta māna māmona bapti/
sta pigue poēta comedi. repiktũ etiã in feio Plau. Vbi fient nequã homi
nis q̃ poētã prãsitent Tercio cõposita a ꝓbis. vt a colo celicola. a peto ro/
mipeta. a gigno indigena q̃ sunt gñis cois cũ noib ꝓpl'oꝝ. vt ifracluta. Et
hec epichena. balnea mustela talpa pãthera. ¶ Scda. noia in e latina h̃ est
in e tercie decli. sũt gñis neu. vt mare cubile Sz in e greca hoc ĉ i e p̃ decli.
gñis fei. vt pẽtecoste parasceue. tẽpe vero ile phase ꝛ cepe gz̃ neu. in declina.
¶ Tercia. noia in i neu. sũt ꝛ ĩ declinabilia. vt gũmi sinapi Sz nihil mãci
pi frugi ꝛ hmõi gñis ois. qz adiectia ¶ Quarta noia i o mascu. sũt. vt h̃ ꝓ
mo cẽto. pt̃ ꝓbalia in io. vt lectio dcõ Et pter in do ꝛ ĩ go hñtia imis in geni
tiuo. vt valitudo rubigo q̃ feina. pter ordo cardo margo mas. margo etiaꝫ
reperit in feino. sil'r cardo. Excipiũt etiã a regula caro ratio echo feina. hõ
vpilio opilio nemo latro ꝓgo leo. ꝛ his sil'ia gñis cõis. et pdo gñis neutri
¶ Quinta noia in u ge. neu. vt cornu gelu ¶ De desinẽtib ꝫ in cõsonantes
notãde p̃ serie ꝓnãtiũ regl'e vigiti due ¶ Prima noia. i. c. d. t. l. m. sũt De: c. d. t. l. m.
gñis neutri. vt lac halec qd̃ apd̃ Martiale in feino reperitur aliqd̃ aliqd̃ ca
put aãal mel fel nil nihil. tãtũdem samnũ Excipiũt sal mas. ꝛ neutꝫ pugil
mugil sol cõsul mas. psul. p pncipe. ꝛ exul cõia q̃t tot totidẽ pl'alis nũeri ge.
ois. qz adiectia ꝛ nequã. sed strigil vel strigilis feinũ ¶ Scda. noia i en ha De en.
bẽtia imis i gtõ sũt ge. neu. vt nomẽ omen. pter hic pectẽ flamẽ arta gẽ. ꝛ pt̃
cõposita a cano. vt tubycẽ byrcen. q̃ oia gz̃ mas. cũ his q̃ hñt emis in gtõ. vt
hic lien ren splen sz syrẽ trozen seben fei ge. ¶ Tercia noia in on ꝛ an sunt De in on an
masculina. vt delphin canon helicõ titã Sz barbara. vt babylon syon feia
sil'r icon ꝛ sindon ¶ Quarta noia in ar sũt ge. neutri. vt torcular iubar pre De ar
ter lar ꝛ hostar masculia. lucar. p aue feim. Sil'r lucar. p herba Et par ad/
iectiũ cũ ꝓpositis. imp cõpar ome ¶ Quinta noia in er sunt masculi. vt hic De er
faber aer æther ager agger vesp Excipiũt pmo hec tria feina. mater muli/
er lynter Scdo hec neu. vber verber ver cadauer papauer cicer lauer spinter
Et ꝓcantia fructꝰ terre vt piper cicer lacer Tercio hec cõia. pauper degener
vber puber q̃ in obliq̃s ge. ois ꝛ pucr teste Festore ¶ Quarto hec adiecti/
ua. cãpester volucer alacer pedester equester. silvester celeber saluber acer ce
ler sesster ꝛ palustꝛ quesub er ge. mas. sub is gz̃ fei sub e generis neutri. vt
sub is gz̃ cõis ¶ Sexta noia i ir scdo declia. sũt ge. mas. vt vir leuir treuir. In ir
Sed tercie declina. sũt ge. neu. vt sũt gaddyr hir pyr fz martyr gñis cõis.
¶ Septia. noia in or sũt ge. mas. vt dolor odor Excipiũt pmo tria feia. vt In or
arbor sor vtor. scdo q̃ttuor neu: vt eq̃r ador marmor ꝛ cor. tercio memor
immemor gz̃ ois Et ome cõpatiũ. vt doctior albior. ꝛ composita a color: vt
bicolor. a tẽp' bitẽpor. ꝛ ꝓbalia in sor. vt risor. cũ istis senator autor pastor
rhetor. ꝛc. q̃ a se nascũt teste Seruio q̃ sũt gz̃ cõis nisi faciũt feina in trix. vt
expulsor expultrix ¶ Octaua noia in ur st̃ ge. neu. vt guttur iecur femur. In ur
robur Excipiũt vulk furfur mas. Et fur aur ligur turka augur austur ast
cõia Sz satur ge. mas. ꝛ cicur gz̃ ois ¶ Nona noia in as sunt feina. vt ciui In as
eas volũtas. Excipiũt gigas bozeas pmas as vas vadis abbas pharias
tiaras masculi. fas nefas vas vasis neu. Gentilia cõia. vt archas nostras.
¶ Decima. Noia in es hñtia crescẽtiã in gtõ sũt mascu. vt fomes satelles In es

palmes aries paries pes pręs Excipiunt seges teges merces ches (quib ad
dit apes) feina. secdo hec coia teres ppes diues sospes comes hospes super/
stes miles eques deses hebes inches heres locuples. q in obliqs sunt gnis
ois Sed cōpes ⁊ lebes gnis dubij ¶ Undecima. noia in es nō hntia crescē
tū in gtō st̃ gf̃ fei: vt sedes vulpes clades Sil'r nomia qnte declinatōis: vt
res spes, pgenies Excipiunt dies dubium. meridies ⁊ verres masculina es
hypomanes cacoeres. i. malus mos teste valla neutra ¶ Duodecima. No
mina patronymica. vt ꝓgiliades Noia locoꝝ in ites. vt israhelites qdā la/
pidū in es: vt magnes pyrites ophites Et in es pl'is nūeri sunt mas. vt ma
nes, pceres. pter gades fozes feina cū noib deaꝝ: vt neriades dryades eu/
menides ¶ Decima tercia Noia in is st̃ feina. vt anis clauis nauis

De is

Prio. latina hntia crescentiam in gtō. vt lapis cinis vomis
puluis cucumis sanguis glis gliris pref classis iaspis glis
glissis et glis glir̃ q feina teste calepino.
Scdo hntia duas ꝛsonātes añ is i vna syll'a: vt st̃ fascis fu
stis postis piscis et vect̃. pt̃ vestis pestis cuspis iaspis lact̃
restis v olucris, p aue feina. sz hostis testis coia.
Tercio hoc nomē axis ⁊ hntia n añ is. vt st̃ panis crinis ci
nis penis annis ignis vnicornis fumis acinacis pter bipen/
nis feinū ⁊ clunis ⁊ finis dubia. ⁊ canis ⁊ iuuenis cōia

Excipiūt sextuplicia masculina

Quarto hntia l m n r. in penultima syll'a añ is. de l. vt col/
lis pollis callis follis. preter pellis vallis feina. de m vt ver
mis. preter pyramis chlamys feina. de n vt ensis āguis. de
r: vt orbis torris torquis. preter febris turris cū his tussis
messis que feina. sed orbis dubiū
Quinto noia substātiua in ilis. vt edilis qntilis aprilis sep
til'. cū cōpositꝝ ab as. vt monessis cessis quadressis qntussis
Sexto Noia substātiua i alis. vt natal'ri (q oia mascu.
ualis maial' equalis: pter noualis feinum
In atis substātiua. vt pugillaris sotularis maxillaris que
etiā masculina. preter scholaris cōe Et canalis dubiū

De os

¶ Decima quarta in os sunt masculina. vt logos flos mos ros Excipiunt pri
mo hec feina. glos cos dos arbos arctos delos samos ⁊ cetera greca muta
tia os in us. vt exodos eremos periodos cypros Scdo hec neutra. os me/
los cabos epos sophos. Tercio hec cōmunia. bos impos compos custos

De us

sacerdos antipos Sed chironomos cōe ¶ Decia quinta Nomina in us se/
cunde et quarte declinatōis st̃ masculina. de scda vt dns oculus seru⁹ famulus
de qrta q st̃ noia verbalia. vt visus tact⁹ Excipiūt a regula humus bissus
papir⁹ cristall⁹ aluus colus egiptus paradisus feina. Et vulg⁹ pelag⁹ virus
neutra. A quarta declinatōe excipiūt hec ac⁹ atqꝫ tribus porticus ⁊ manus
id⁹ Hec an⁹ ⁊ pin⁹ nur⁹ dom⁹ ⁊ socrus adde Et specus ⁊ penus dubia. bibi
lus camel⁹ generis cōis teste Festore ¶ Decima sexta. noia in us tercie de/
clinatōis hntia oris vel eris in gtō st̃ neutralia. vt pectus terg⁹ stercus cor
pus vulnus. pter hic lepus hec ven⁹ Sz hntia utis uris udis sunt feia ⁊ st̃
pauca. vt virt⁹ senect⁹ iuuētus inc⁹. tellus palus. preter mus masculi. grus
sus cōia Et ius tus rus crus pus neutralia Et vetus intercus gnis omnis

De hntib⁹ conso/ nantē añ s

Ite laus ⁊ fraus feminina ¶ Decima septima. noia monosyll'a habentia
p sonāte'añ s sunt feina. Et sunt q̄ntuplicia. Primo in bs. vt vrbs trabs
plebs Scdo ī ls, vt puls Tercio ī ns. vt glās Quarto ī ps: vt daps Quito
in rs vt ars ps mors sors Excipiuntur mons pons fons, dēs seps lyps mas
culina Et scobs ⁊ sturps masculina vel femnina ¶ Decima octaua. nomīa
polisyll'a hñtia consonātes añ s sunt masculina: vt torrēs quadrās dodrās
triēs. pt̄ adeps forceps dubia. ⁊ hyems cohors merops canops hydrops
uiglans feminina. Et notāda sunt plurima adiectiua: vt sapiens demens
infans sollers preceps mops concors anceps celebs parens bifrons ¶ De
cimanona. q̄ticipia noia l'r posita sunt gz neu. vt añcedēs cōsequēs pt̄ mas
culina oriēs occidens cōfluēs affluens, pfluēs. Et hec feina pregnās aiāns
consonās, p littera. ⁊ cōtinēs pro terra. animās tñ pluraliter in neutro gene
re frequēt̄ effertur. sed serpens dubiū ¶ Vigesima. noia in x. quacūq; lrā De X
precedēte st̄ feina. vt pax fax lex pix nix nox vox crux lux calx falx arx Ex/
cipiuntur rex grex anthrax thorax limax harpax varax abax gazophilax
fornix calix varix phenix bombix cilix ceyx orix iapix sandix spadix ballux
mascu ¶ Vigesima prima. noia in x e p̄cedente polisyll'a sunt mascu. vt co/
dex apex pollex index. Excipiunt supellex vibex obex pellex forfex forpex.
carex vitex. q̄ sunt feina Sz senex exlex illex cōia ¶ Vigesima scda. hec sūt
gz cōis. dux traducx reducx cōiunx Sequentia gz dubij limax imbrex obex
cortex ramex silex onix imbrex pumex crux sandonyx linx. Sed victrix et
vitrix substātiua gz feini. adiectiua ꝓ in oblq̄s ⁊ gz neu. Claudia. Vic/
trici cōcepta solo Luca. Tollite tāpdē victricia tollite signa Ite notēdum h
multa adiectiua gz oīs: vt felix audax velox trux

Vtd est prouo^n: ē ps orōnis declinabilis q̄ p noīe, ꝓprio ponit pso/ De, pnoīe
na sz finitas recipit. Et sunt quidecz. vt ego tu sui ille, ipse iste hic Quot st̄z, pnoīa
is, me^o tu^o suus noster ⁊ vester nostras ⁊ vestras. ¶ Pronoī q̄t acci/ Quot pmutīa
dunt: sex. que: spēs gen^o numer^o figura p sona casus ¶ Quot sunt spēs pro
nominū: due. pmitiua vt ego. deriuatiua: vt me^o ¶ Quot sunt pnoīa pri/
mitiua: octo. ego tu sui ille ipse iste hic is. Quot deriuatiua: sep tē. meus, tu
us suus nr̄ vester, nostras ⁊ vestras ¶ Quot sunt pronomīa demonstrati/
ua: q̄ttuor. ego tu hic iste ¶ Quot sunt relatiua: duo. sui et is Quot demō
stratiua vel relatiua: duo. ille ⁊ ipse Quot sunt genera, pnominum: quincq̄. Gūa, pnoīm
Masculinū. vt me^o Femininū vt mea Neutrū vt meū Cōe: vt nostras ve
stras Oē: vt ego sui ¶ Quot nūeri pronoim: duo. singularis. vt ego tu plu
ralis: vt nos vos Quot sunt figure pronominum: due. simplex: vt is. com/
posita: vt idē ¶ Cū q̄t ptib orōis cōponūtur pronoia: cū q̄ttuor Cū noīb
vt hunusmodi. Cū pnoīb^o. vt sese Cū aduerbijs: vt eccū eccā Cuz ppositi/
onibus. vt mecū tecuz Quot sunt p sone, pnoīm: tres. pma. vt ego nos. secū
da tu vos. tercia. vt sunt alioq̄n cetera, pnoīa. vt, ille ipse iste. ¶ Quot sunt Persone
casus, pnoīm sex. ntūs. gtūs. dtūs. accūs. vtūs. altūs ¶ Quot sunt pronomina que hñt vtm̄. q̄ttuor. tu me^o noster nostras Quot sunt declinationes Declinatōes
pronoīm q̄ttuor. pme declinatōis pronoīa sunt tria: vt ego tu sui: sde sūt
q̄ncq̄: vt, ille ipse iste hic is. tercie. q̄ncq̄ meus tu^o su^o nr̄ ⁊ vester. q̄rte st̄z duo
vt nostras ⁊ vestras. Has declinatōes require apd Donatū
¶ Nota octo sunt noīa adiectiua q̄ declinātur. vt, pnoīa secūde declinatiōis Octo adiectīa

vt sunt vnus vllus totus nullus solus alius vter alter. q̃ hũt ius in gtio et
i un otõ q̃b; adiũgit ds z d cũ cõpositis

Verbo accidunt nouem
Verbũ substã
Verbũ vtm
Verbuz actiuum
Verbũ psonale
Impsonale

Erbũ q̃ dicit: psozõis cũ tpib; z modis: sine casu actõis vel passionis vel neutri; ꝓcatiuũ Verbo q̃t accidũt Nouẽ. q̃ qlitas coniugatio genꝰ spẽs figura modꝰ tps nũerꝰ. z persona. Quotuplex est verbum triplex. substãtiuũ vtm z adiectiuuz. vnũ ꝓpriuz e ꝓbuz substãtm. vt sum es est Quicꝫ vtia. vt Nuncupoz appelloz noioz dicoz vocoz. Cetera q̃t q̃t stz oñr vulgo adiectia Quotuplex est verbuz adiectiuũ. duplex. personale z ipersonale Personale ẽ qd cõiugatur p tres psonas z tres terminatões vt amo amas amat Impersonale. qd cõiugat i singulari per tercias personas vt amat pcingit. Et est duplex. actiue vocis. z passiue vocis Actie vocis ẽ qd ꝓiugat per tercias personas ꝓbi actiui. vt sunt interest refert ẽ accidit euenit cõrigit placet libet licet liquet vacat suppetit expedit cõpetit penitet tedet miseret piget pudet iuuat decet delectat oportet. aut si qua hmõi

¶ Verbũ ipersonale passiue vocis ẽ. qd cõiugat per tercias psonas verbi passiui. vt amat docet legit audit. z stz ifinita. q̃tiẽs ei ꝓbũ in tur nõ regit ntm aĩ se oz verbũ ipsonale Quotuplex ẽ verbũ psonale triplex. actm passiuuz. z absolutũ Actm qd regit acciũ rei aiate vel iaiate. vt amo berta z lego libꝫ Absolutũ ẽ qd nõ regit accũm. vt nõ dicim; sto curro iaceo ioannẽ Passiuuz qd ꝓt passion ẽ extrinsec; illatã. z teutonice expoit per werden. regitꝫ ablũm medi ãte ꝓpõe a l'ab. vt ar'noz a berta Spẽs ꝓbozꝫ q̃t stz. due primitia z deriuatia Quid ẽ ꝓbuz deriuatiũ. qd a pmitio deriuat Quid est verbũ pmitiuuz. qd oziginẽ nõ dur. ir a alio. sz ipm ẽ origo: vt lego scribo Deriuatiozꝫ verbozuz spẽs q̃t stz. dnqꝫ inchoatia. meditatiua frequẽtatiua desideratiua z diminutiua Quid est verbum inchoatiue forme. qd initium actionis l'passionis pmitiui f̃t. z exponitur per fit et non per icipit vt frigesco. i. fio frigid'. Et format i 2 sda persona pñtis indicatiui. vim absoluti ꝓcãtis innatã passionẽ. addẽ do co vt feruesco calesco. vel a noie vt lentesco a lẽt; sanesco a san; Et nota verbum inchoatiuũ ẽ tercie ꝓiugatõis z caret preteritis z supis. teste Seruio grãmatico. nisi ponat p pmitis. tunc enim. vt testat Laurẽtꝰ frequẽtꝰ hz q̃s sua pmitia Quid est verbum meditatiuum qd ꝓt affectũ actõis vel passionis sui primitiui cũ meditatõe. i. exercitatõe. qd cõmodi ozꝰ desideratiuũ siue optatiuũ vt refert Laurentꝰ vt esurio. i. cupio edere. Et format a posteriori supio addito rio. vt partu p turio corripiẽdo u. Et nota ꝓbũ meditatiuũ terminatur in rio et est quarte coniugationis. z caret preterito z supinis Quid est verbum frequẽtatiuũ qd frequẽtã act; sui pmitiui ꝓt. vt agito. i. frequẽter ago. iõ ab eruditis itera tiua dicũt Et stz oia pme cõiugatõis: vt a cursu cursito. a volatu volito. sz verba tercie ꝓiugatõis hũtia gi in preterito faciũt frequẽtatiua addita to. vt a legi legito. ab agi agito Quid est verbũ desideratiuuz. qd actuz sui pmitiui ꝓt cũ ꝓbo ire vt viso. i. eo ad videndum. l'aut de video. facesso. i. eo ad faciẽdũ. sz testib; Prisci z Seruio. exponit p cupio. vt viso. i. cupio videre quod displicet Laurẽtio Et nota terminat verbum in so. z est tercie coniugationis Quid est verbum diminutiuũ qd terminat in lo. z diminutionẽ ꝓcat. vt a sozbeo sozbillo. i. parum vel paulatim sozbeo. a dormio dormillo a caluo cauillo Nota non omnia verba in lo sunt hui; forme. sz hec omnia

Verbũ actiuum
Absolutũ
Passiuum

Inchoatiuum

Meditatiuum

Frequẽtatiuum

Desideratiuum

Diminutiuũ

rñdentur ad qualitatē ¶ Quot sunt figure ꝟboꝝ: tres. simplex cōposita ⁊ decōposita Simplex que simpl'r ꝓfertur ⁊ ex se solo cōstat. vt ego cupio Cōpositū. qđ cōponit aut cū noīe aut ꝑpōne. aut aduerbio. vt relego Decompositu3. qđ a ꝟbo cōposite figure deriuatur. vt relectito Quot sunt numeri ꝟboꝝ: duo. singularis vt lego. pluralis vt legimus Quot sunt persone ꝟborum: tres. ꝑma vt amo. scđa vt amas. tercia vt amat Genera ꝟboru3 q̄t sunt: q̄nq3. actiuū passiuū neutrū cōe ⁊ deponēs. Verbum actiuū ē. quod desinit in o actōe3 ſcās. ⁊ regit accm̄. vt amo bertā. ⁊ facit duo ꝑticipia. vt ab amo amans amaturus Verbum neutrale siue absolutum. qđ simil'r desinit in o ⁊ nō regit accm̄. qꝛ nō recipit passiuū. ⁊ facit duo participia vt stostans staturus Verbū passiuū est qđ terminat in or. ⁊ exponit per werden regitq3 abltm̄ mediante prepōne a vel ab. amor a berta Et facit duo participia. vt ab amo amat⁹ amandus Verbum deponēs ē. qđ deponit ſcationem passiuā. vel interdū actiuā. ⁊ sp terminat i or. facitq3 tria participia. vt a loquor loquēs loquut⁹ loquutur⁹ Verbū cōe ē. qđ h3 ſcatoēm cōem hoc est actiuā ⁊ passiuā. qñ actiuū regit accm̄. ⁊ facit duo participia. qñ ꝟo passiuū. regit abltm̄ mediāte ꝑpōne a vel ab. facitq3 duo participia vt ꝟbum passiuū. vt dicim⁹ criminor te criminor a te Et criminor criminās criminaturus te. q̄ ſcant actiue. Et criminat⁹ criminādus a te. q̄ exponunt passiue criminat⁹ actiue ⁊ passiue. Tēpora ꝟboꝝ q̄t sunt: tria. pñs preteritū ⁊ futuru3 Preteritū rursus diuidit. in ꝑteritū īꝑfectū. ꝑteritū perfectm̄. ⁊ preteritū plusq̄ꝑfectū. Itē ꝑteritū perfectm̄ exponit per heuet. preteritū plusq̄ꝑfectū per hadde. futuꝝ per werden off sal Modi ꝟboꝝ q̄t sunt. q̄nq3 Indicatiuus q̄ ⁊ definitiu⁹ dr Imperatiu⁹. q̄ ⁊ precatiu⁹ Optatiu⁹. q̄ ⁊ desideratiu⁹ Cōiūctiu⁹ q̄ ⁊ subiūctiu⁹ Infinitiu⁹. q̄ ⁊ infinit⁹ ¶ Quot tꝑa habentur in his q̄nq3 modis. decē ⁊ octo Nā pñs h3 q̄nq3 diuisim Imparatiuus duo diuisim. caret eī tēporib⁹ ꝑtit. qꝛ ad preterita nulla ē potētia siue imperatio Optatiu⁹ h3 tria tēpora ꝯiūctim. ⁊ q̄nq3 diuisi3 Cōiunctiu⁹ h3 q̄nq3 diuisim q̄ nō faciūt sententiā perfectā nisi adūgant tēporib⁹ indicatiui. Infinitiu⁹ h3 tria tꝑa ꝯiūctiu3. ⁊ q̄nq3 diuisim Quot hoꝝ tꝑm sunt primitia duo. pñs ⁊ ptm̄ perfectm̄ indicatiui Cetera eni formāt ab his Nā a pñti formant nouē. vt ꝑteritū īperfectū. ⁊ futuꝝ indicatiui. duo in imperatiuo pñs et futuꝝ optatiui pñs ⁊ preteritū imperfectm̄ cōiūctiui ⁊ pñs infinitiui. Et sex a preterito. vt ram sem rim ro se S3 futurum infinitiui formatur a posteriori supino. hinc verbū carens supino caret ⁊ futuro infinitiui ¶ Cōiugationes ꝟboꝝ q̄t st3. quattuor. prima q̄ habet a ꝓductā añ re vel añ ri in infinitiuo vt amare. preter hoc ꝟbū dare cōpositis. vt venūdare circūdare que corripiūt a. secunda. q̄ h3 e ꝓductā añ re vel añ ri in infinitiuo vt docere doceri Tercia. que h3 e correptā añ re in īfinitiuo. vt legere Quarta. que habet i ꝓductā añ re vel añ ri in infinitiuo: vt audire audiri Et nota. verba prime vel scđe ꝯiugatōis hñt bo bis bit in futuro indicatiui Verba ꝟo tercie ⁊ quarte coniugatōis hñt am es. preter eo ibo vel eam queo quibo vl' q̄am Quis docet has quattuor formas cōiugandi: Donatus q̄tum ad nouē tēpora formata a presenti No eni3 docet verboꝝ preterita et supina. Hic diligēter memorie cōmēdāde regule sequētes de formatione preteritorum et supinorum que defectum cōplēt Donati

Figure ꝟborum

Numeri verborū

Persona verborū

Genera verboru3

Actiuum

Neutrale

Verbū pasriuum

Deponens

Cōmune

Tꝑa verborum.

Modi ꝟboꝝ

Cōiugatōnes

¶ Sūt ne aliqua ꝟba prime vel tercie ꝯiugatōis. sunt. vt dico duco lego vado colo como fundo mādo pedo fido ⁊ volo. sz ꝑ diuersis ſcatis

¶ Quō hn̄t ꝟba ꝑme ꝯiugatōis in ꝑterito ⁊ supino. aui in preterito ⁊ atū in supino. vt clamo amo voco

	Cubo	vi tum		Frico vi ctū cū ꝯpositis	
	Plico	vi tum		Seco vi ctū	
	Tono	vi tum		Neco vi ctū	Hec o a corri.
Excipiūt	Ueto	vi tum	Ut	Do dedi	ꝑmā syllabaz.
quīdecim	Domo	vi tum		Sto steti tū	
	Crepo	vi tum		Juuo iuui iutū cū ꝯpositis	
	Mico	vi carz supino		Lauo laui lotum l'lautuz	
	Sono	vi tum			

¶ Uerba ꝑme ꝯiugatōis hn̄tia vi in preterito faciūt noiā ꝟbalia ꝑ atio ⁊ nō ꝑ itio: vt a frico fricatio. ⁊ nō frictio. pret̄ seco qd̄ facit sectio ⁊ non secatio Jtē eadē ꝟba formāt ꝑticipia preteriti tꝑis in it⁹: vt domitus a domo ⁊ futura ī atur⁹. vt domitatur⁹. teste Ualla libro ꝑmo elegātiaꝝ

De ꝑt̄itis ⁊ supi. ꝟboꝝ scde ꝯiuga.

Unt ne aliq̄ ꝟba scde vel tercie ꝯiuga, ꝑ eodē. sunt. vt frendo l'frēdeo. strideo vel strido video vel vido cēseo l'ceuso ferueo l'feruo tergeo vel tergo fulgeo l'fulgo cōniueo l'conniuo celleo vel cello. hec tamen magis vsitata in scda q̄ꝫ in tercia cōiugatione preter tergo apud poetas Que ē ꝓpria terminatio ꝟboꝝ scde ꝯiugatōis. eo. que diuidūt in .xiiij. terminatōes. vt beo ceo deo geo ieo leo meo neo peo queo reo seo teo veo Quot regulis cognoscunt̄ ꝑterita ⁊ supīa ꝟboꝝ scde coniugationis. septez Prima ꝟba in deo sunt q̄druplicia. q̄dā hn̄t di q̄dā si quedā di. et geminātia ꝑncipia ꝑteriti. q̄dā ui ꝑ diuisas syllabas.

De deo.

	Ardeo si sum		Uideo	Mordeo di sum
Hec tria	Rideo si suz	hec tria	Sedeo di. h q̄ttu	Spōdeo di sum
	Suadeo si sum		Strideo or geiant	Pēdeo di sum

Cetera in deo q̄tq̄t st̄z hn̄t vi in ꝑte. ꝑ diuisas syll'as (Tendeo di sum et carēt supīo. qꝛ neutralia ꝟba: vt studeo pudeo cādeo splendeo sordeo. ꝑter audeo ausussuz. gaudeo gauisussum. prādeo prandi l'prāsussuz. nideo quod caret preterito et supino. vel ui teste calepīato sine su. Secūda verba in geo st̄z triplicia. vel hn̄t si vel xi vel ui ꝑ duas syllabas

	Fulgeo si sum	hec tria	Augeo
	Mulgeo si sū l'xi ctū	hn̄t lōgā	Lugeo xi ctū
Hec septē	Jndulgeo si tum	(vocalez	Frigeo vel frigui
hn̄t l vel r	Algeo si sum		¶ Egeo
añ geo	Tergeo si sum	hec q̄nq̄ꝫ	Uigeo vi caret supino.
	Urgeo si caret supīo	voca. bre.	Rigeo Pigeo
	Turgeo sica. supī		Jndigeo addit̄ lāgueo ⁊ pingueo.

De ieo
De leo

¶ Tercia pauca st̄z ꝟba in ieo ⁊ īusitata: vt cieo ciui cituz correp. q̄eo q̄eui q̄etū. ⁊ vieo eui etū. addit̄ sueo Quarta tria st̄z ꝟba in leo īusitata habentia eui etū. vt fleo pleo leo cū cōpositis Cetera in leo q̄tq̄t st̄z hn̄t ui in ꝑteri. ꝑ duas syll'as: vt doleo caleo valeo palleo. sz soleo solitussum Et caret supinis. qꝛ neutralia ꝑter valeo valitū. doleo dolitū ¶ Quinta. duo sūt ꝟba in q̄o. vt torq̄o torsi sum l'xū. liq̄o licui ꝑ tres syll'as. ⁊ caret supino

De queo.

¶ Sexto oīa ꝟba in veo mutāt veo iui vi. ⁊ vi in tum. vt moueo moui mo/ tū. p̄ter cōniueo ꝯniui vel ꝯnixi. ⁊ caret supīo. ⁊ ferueo ferui vl' bui. ⁊ caret supīo. Itē quedā ꝟba in veo carēt supīs. qꝛ neutralia. vt ferueo cōniueo ca ueo fulueo suaueo flaueo paueo graueo ⁊ aueo ¶ Septīa. cetera ꝟba scde cōiugatōis. H̄ ē in beo ceo meo neo peo reo seo teo hn̄t ui in p̄terito ꝑ duas syll'as. ⁊ carēt supīs. si neutralia sin actiua hn̄t itū. pret' doceo ctum. censeo censum. misceo mistuꝫ ꝑ s. teneo tētum Excipiūt' duo de beo. iubeo iussi iussum sorbeo sorpsi sorptū Tria de ceo. vt mulceo mulsi mulsum vel mnltuꝫ luceo luxi polluceo polluxi. ⁊ carēt supinis. duo de neo: vt maneo māsi mā sum neo neui netum Et vnū in reo vt hereo hesi hesum.

De veo

De beo ceo meo neo peo teo seo teo

¶ Exēpla regule sunt

	Habeo		Placeo		Timeo	
Beo		ui itū Ceo		ui itū Meo		ui ca. su.
	Prebeo		Taceo		Tumeo	
	Teneo	ui entū	Tepeo			
Neo			Peo			ui carēt supinis
	Moneo	ui itū	Stupeo			
	Careo carui caritū vel cassum					
Reo						
	Pareo ui caret supino					
	Censeo ui sum		Lateo ui			
Seo		Teo	Pateo ui passum			

Vot sunt terminatōes ꝟboꝝ tercie ꝯiugatōis? Vigintidue. quaꝝ septē hn̄t vocalē añ o. vt cio dio gio pio rio tio uo. et quīdecim con/ sonātē añ o. vt bo co do go ho mo no lo po ro quo so to uo xo Quot regul' ꝯgnoscūt' p̄terita ⁊ supīa ꝟboꝝ tercie ꝯiugatōis? vigīti Prima q̄ttu oꝛ sunt ꝟba in cio: vt facio feci factū. iacio ieci iactū specio spexi spectum li cio l'latio ꝑ a. vt vult Prisci. ⁊ Calepin⁹. lexi lectum l'licui licitū cū cōposi/ tis pret' elicio elicui qđ caret supīo Baptista In syluis elicuit radios longe lateq; micātes ¶ Scđa vnū verbū ī dio. vt fodio fodi fossuꝫ Et vnū ī gio vt fugio fugi fugitum ¶ Tercia. q̄ttuoꝛ sunt ꝟba in pio. vt capio cepi cap tum rapio rapui raptū sapio sapui sapitū cupio cupiui cupitū ¶ Quarta. vnuꝫ ꝟbū ī rio vt pario peperi partū l' parituꝫ Et vnū in tio vt quatio q̄ssi sum. cui⁹ composita mutāt q in c ⁊ abijciunt a vt excutio discutio cōcutio. ¶ Quinta. oīa ꝟba in uo ꝑ duas syll'as hn̄t ui in preterito ⁊ utum ī supīo vt arguo nuo metuo. p̄ter struo struxi structū fluo fluxi fluctum pluo plui vel pluui plutuꝫ Sed ruo hꝫ ruitū l'rutum in supino u correpta ¶ Sexta q̄nq; stꝫ verba in bo. quoꝝ duo psi. vt scribo scripsi scriptū. nubo nupsi nup tum Cetera bi. vt lābo lābi vel lābui lābitum scabo scabi scabitū bibo bi/ bi bibitum. addit' glubo bi ꝟbum obliteratum ¶ Septīa duo verba in co hn̄t xi. vt dico dixi ctū duco duxi ductum. sꝫ vinco vici victuꝫ ico ici ictum parco pepci ⁊ caret supino. vel parsi parsum Cetera in co q̄tq̄t sunt habent s añ co. qđ deponēdo mutāt co in vi. ⁊ vi in tum. vt cresco creui cretum. pa/ sco paui pastū p̄ter disco didici discitum posco poposci poscitū. cū cōpositꝫ sed poscoꝛ passiuū postulatussum. cōpesco cōpescui. ⁊ dispesco cōq̄nisco con quexi et carēt supinis Sed glisco caret p̄terito et supino ¶ Octaua. verba

De p̄teritꝫ ⁊ supinis ꝟboꝝ 3ᵉ cōiu.

De cio

De dio gio

De pio

De rio et tio

De uo ꝑ duas syllabas

De be

in do sunt q̄druplicia. quedā hn̄t si. quedā di. quedā geiant principia pre/
teriti. quedā mutāt simpl'r do in di

	Rado		Trudo
	Uado		Plodo
Hec decē ha	Ledo	si sum Ut	Claudo
bēt voca. lō.	Rodo		Plaudo
	Ludo		Diuido
Scdo h̄ tria	¶ Findo fidi		fissum. ⁊ corripit fi in p̄tito
deponūt u	Scindo scidi		scissum. ⁊ corripit sci
	Fundo fudi		fusum
	¶ Tundo tutudi tusum		vl' tunsi tunsum ꝑm Diome.
	Tondo totonsi		tonsum
	Tendo tetendi		tensum vel tentum:
	Cado cecidi		casum
Tercio hec	Pedo pepedi vel pedi media		ꝓducta caret supino
geiant	Pendo pependi		pensum
	Cedo cecidi		cesum vel cessi cessum

Prēdo prēdi prēsnz. vl' (licet raro) prēdidi ꝓ q̊ ⁊ prehēdo
Abscondo abscondidi vl' abscōdi absconsum
Cū ꝯpositis a do. vt reddo reddidi redditum

¶ Quarto. cetera ꝟba in do q̊tq̊t stꝫ mutāt do in di. ⁊ di in sum. vt scando mādo defendo cudo qd̄ hz si vel di. strido frendo fresum. p̄t fido fissussum. ⁊ sido qd̄. caret p̄terito ⁊ supino. hz tn̄ sedi sessum mutuatū a verbo sedeo. vt inquit Calepin⁹ ¶ Oia verba in do. hn̄t di vel si in p̄terito. ⁊ sum in supino preter cōposita a do. q̄ hn̄t itū Et pret' rudo strido pedo q̄ carent supinis Edo verbū anomaluz ⁊ grecuz. qd̄ hz edi in p̄terito. ⁊ esum l' estum in supino. vt ꝓbāt sua cōposita. q̊ꝝ aliq̄ hn̄t sum. vt ābedo ābesum. pedo peresum. inedo (e correpta) inesum Aliq̄ stum. vt comedo comestū. qd̄ tn̄ habet etiā comesum. Jnue. Et cita raptur⁹ de nobilitate comesa

De: go ¶ Nona. verba in go stꝫ triplicia. quedā hn̄t gi. quedā si. quedā xi

	Lego legi ctū cū ꝯpo. p̄te. itelligo negligo diligo q̄ hn̄t xi.	
	Ago egi	actum
	Tango tetigi	tactum
	Frango fregi	fractum
Hec sex gi	Pungo pupugi vel punxi punctuz. sz repūgo repupugi vel repunxi. vt inq̄t Calepinus	
	Pango pegi ctū. etiā panxi: qd̄ vix reperitur Sz pāgo pepigi pactū. i. paciscor. vt inq̄t Calepin⁹ ⁊ Carisius	
	Mergo	
Hec q̄ttuor si	Spargo	si sum:
	Tergo	
	Uergo	

¶ Cetera ꝟba in go quotq̊t sunt hn̄t xi in preterito ⁊ ctum in supino. Et sunt multa. vt fingo stringo pingo. sz figo hz fixi fixū. ad dr̄nam hui⁹ ꝟbi fingo finxi fictū ¶ Nota oia verba hn̄tia n lrām añ go retinēt eā i p̄terito et supino. vt iungo iūxi iūctū: p̄ter hec q̄ deponūt eā i supio. vt fingo strin

go pingo mingo ringo pango. Itē ꝯposita ab ago tāgo frāgo ⁊ pāgo mu/
tāt a in i. sz faciūt supina ꝑ actū. (⁊ nō ꝑ ectū. vt cetera verba mutātia a in i
in ꝯpōne) vt cōtingo ꝯtegi ꝯtactū ⁊ nō ꝯtectum Decima. duo stꝫ ꝟba ī ho De ho
:vt veho vexi vectuz. traho traxi tractum Undecima. verba in lo istꝫ dupli De lo
cia. vel hn̄t vi ꝑ diuisas syllabas. vel i

Uolo	volui	Nolo	nolui
Malo	malui	Molo	molui ultum vel itum

Hec nō ge	Colo	colui cultū	Consulo cōsului ꝯsultū.
minātl	Alo	alui altū vel itū	
	Occulo	occului	occultum
	Uello li vl' ulsi sum		Psallo li caret supino
Hec geīnātl.	Pello pepuli pulsuz		Fallo fefelli falsuz Sallo salli salsum
	Tollo tuli latū		Cello ceculi celsum vel cellui cul sum:

Cōposita a cello sepi⁹ cellui celsum. vt excello p̄cello vel culi. vt ꝑcello ꝑculi
Et a vello sepi⁹ li. vt reuello reuelli Duodecima. decē stꝫ verba in mo. quo De mo
ruz q̄ttuor hn̄t ui ꝑ duas syll'as. ⁊ itū. vt vomo fremo tremo gemo. q̄ttu/
or psi ptū: vt sumo como promo demo. sz p̄mo pressi p essuz. emo emi em/
ptū cū ꝯposit. Et oīa corripiūt p̄ma syll'am. p̄ter ea q̄ hn̄t psi in p̄terito
¶ Decimatercia. nouē sunt ꝟba in no. quoꝝ duo hn̄t ui ꝑ duas syll'as ⁊ i/ De no
tum. vt pono gigno. q̄nq̄z vi: vt sterno straui atū. sperno spreui etū. sino iui
tum. cerno creui etū. vel cerni. lino iui l' leui ⁊ lini itū correptā. cui⁹ cōposita
frequēter eui: vt collino colleui Sed temno tempsi tēptum. cano cecidi can
tum l' canituz. hinc caniturus Cuius cōposita hn̄t ui entū. vt cōcino con/
cinui centuz ¶ Decimaquarta. tria verba in po hn̄t ui ꝑ duas syll'as ⁊ ituz De po
vt strepo crepo scopo q̄d ⁊ scopsi scoptū. teste Calepino. Cetera hn̄t psi ꝑtū
et sunt circiter septē. vt sculpo scalpo carpo repo sergo sarpo clepo. sed rūpo
habet rupi ruptuz ¶ Decimaquita. duo stꝫ verba in quo. vt linquo liq̄ lic/ De quo
tum coquo coxi coctū ¶ Decimasexta. tria sunt verba in ro q̄ hn̄t vi vt tero De Ro
triui tritum. q̄ro q̄siui q̄situz sero seui satū vl' serui sertum cū cōpositis as/
sero insero ꝯsero. q̄ hn̄t dno ꝟcata Tria si. vt gero gessi gestuz. vro vssi vstū
verro ri l' si ꝟsum Sed fero tuli latū. curro cucurri cursuz cum p̄curro. Alia
cōposita aliqn̄ geminā aliqn̄ nō geīnant furo insaniui vel furui. licet raro.
Seduli⁹ Nec min⁹ ⁊ darij furuerūt iussa tyrāni ¶ Decima septima hec in De so
so hn̄t iui itum lacesso arceso incesso arcesso. cuz ꝯpositis vel si ꝑ syncopen.
pinso pinsui pistum Cetera hn̄t si suz. vt cesso capesso viso. cum ceteris ver/
gis desideratiue forme. q̄ꝝ pauca stꝫ. vt facesso q̄so si vel ui Salusti⁹ tn̄ di/
xit capessiui ¶ Decimaoctaua. decē stꝫ ꝟba in to. q̄ttuor c an̄ to. ⁊ xi xuz vt De to
flecto pectoplecto necto. duo r an̄ to. vt sterto stertui caret supi. ꝟto verti ꝟ/
sum. duo e an̄ to. vt meto messui messuz. peto petiui petitum Sed mitto hz
misi missuz. sisto statui statutū accōmodatū a statuo ꝟm ātiquos Sed tu
dic poti⁹ stiti ⁊ nō steti. vt vult calepinus et Bellius. ⁊ caret supino ¶ De/
cima nona. quattuor in vo. tria vi faciunt ī preterito. vt soluo voluo vi utū De vo
caluo vi caret supino viuo vixi victum De xo
¶ Uigesima duo stꝫ verba ī xo. vt nexo nexui nexum. texo textui textū cū
cōpositis Cui addit h̄ ꝟbum defectiuū faxo. q̄d ē solū futuri tꝑis optati/
ui: vt faxo is it Epl'r faxint. hoc ē faciā as Etpl'r faciant

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

De pte. ⁊ su. ꝓbor. ⁊ in quarte ꝯiu.

Ue est ꝓpria terminatio ꝓborꝫ q̃rte ꝯiugatõis: io. preter eo q̃o veneo q̃ terminãt in eo. Tũ nõ oia in io st q̃rte coniugatõis. multa eni sunt verba ĩ io ꝑme tercie ⁊ q̃rte cõiugatõis ¶ Quot st termiatões verborꝫ q̃rte cõiuga: decẽ ⁊ tres. vt bio cio dio gio lio mio nio rio sio tio vio eo. de quib dank due regule Prior regula. tria ꝓba in cio hũt xi ctum vt vincio vinxi vinctũ. l'iui itum. sanxio xi ctum. l'antiq̃ iui itũ sarcio sarsi sarctũ vt hz Diomedes. l'iui itũ. reste Calepinato Tria hũt iui itũ. scio cio amicio. sil'r hec ficticia ctocio ferocio ⁊ glocio Cetera hũt si sum. vt raucio Sed fulcio sarcio singultio hũt si tuz ¶ Uerba in cio st triplicia. q̃dã scribũtur et pferũt ꝑ cio vt q̃ iã dicta st. q̃dã scribunt ⁊ nõ pferunt vt sentio. q̃dã scribuntur ⁊ pferuntur ⁊ ꝑ tio. ⁊ hec hũt iui itũ: vt vestio gestio hostio ¶ Altera regula. cetera verba q̃rte cõiuga. q̃tq̃t st hũt iui itũ in supino. p̃t hec sex. cãbio cãpsi cãpsum l'iui itum. haurio si hausturz sepio sepsi septum vel antique iui itũ. venio veni vẽtũ salio salij l' saliui saltum sentio sensi sensuz singultio singulsi singultum Et quartuor cõposita a pario. q̃ꝫ duo hũt iui per duas syllas ⁊ ertũ. vt aperio operio. alia duo ri. vt cõperio cõp. ri et re/perio reppert repertum ¶ Exẽpla sunt multa hui⁹ regule

Bio: Ambio, iui itũ; Audio, Dio; Custodio, Bio; Presagio, Hugio, iui itum; Supbio; Condio; Rugio

¶ Pollio; ¶ Dormio; Venio, Sopio

Lio: Bullio mio; Cõdormio nio; Punio pio; Cõsopio; Sevelio sepultũ; Dunio vio; Scrutio

¶ Esurio; ¶ Tussio; Vestio; (Deseruio

Rio: Pzurio sio; tio; eo; Eo Queo; Barrio Hurrio; Censio; Gestio; Veneo iui l'ij

De supis verborꝫ regl'e gñales Prima Scda

¶ Pria. ꝓba hũtia vi ĩ p̃rito hũt suz ĩ supino. vt sedeo sedi sessuz (venũ video vidi visum. p̃ter cõposita a do. q̃ hũt itũ. vt reddo reddidi redditum ¶ Scda. verba hũtia si in p̃terito etiã hũt sum in supino. vt tergo tersi tersum. preter octo q̃ hũt tum. vt

Octo: Torqueo, si tum; Fulcio; Uro, vssitum; Fartio, si tum; Bero, ssi estum; Sarcio; Indulgeo, si tum; Haurio

Tercia Quarta

¶ Tercia. verba hũtia si in preterito hũt ptũ in supio. vt scribo scripsi scriptũ ¶ Quarta. verba hũtia xi in preterito hũt ctum in supino. vt augeo xi auctũ. preter septẽ que hũt xum

Ult: Flecto, Frigeo, xum; Frigo, xi xum; Pecto, xum vel ctum; Nexo Fluo; Plecto, xum vel ctum

Quinta Sexta Septima

¶ Quinta. verba hũtia gi in preterito. hũt ctum in supino. ⁊ sunt sex. vt lego ãgo frãgo tãgo pũgo pãgo. sz fugio hz fugitũ ¶ Sexta verba hũtia ki in preterito hũt sum in supio. vt sunt verba in lo gemiantia ll Sed bibo lãbo scabo hũt itũ ¶ Septia. verba hũtia vi in preterito mutãt simpl'r vi in tum vt moueo moui motũ amo amaui amatũ preter decẽ ⁊ q̃tuor que l'adiunt trãm l'abũciunt vel mutãt

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

	Lauco	cautũ	Lauo	lotum
	Fauco	fautũ	Pasco	pastum
	Soluo	solutũ	Agnosco	itum
Vt	Voluo	volutũ	Cognosco	itum
	Amicio	amictuz	Sepelio	ultum
	Sero	satum	Salio	saltum
	Veneo	ventum	Singultio	ultum

¶ Octaua. ꝑba scḋe ꝛiugatõis hñtia ui ꝑ duas syll'as in ꝑterito si acti/ua hñt itũ: vt ꝑbeo ꝑbui itũ. ꝑter doceo doctuz teneo tentuz misceo mistuz cẽseo cẽsum Si neutralia carẽt supĩo. vt egeo vigeo liq̃o. ꝑter pauca

	Doleo	Libeo	
	Taceo	Placeo	Careo itũ vel cassum.
Vt	Liceo	Oleo ui tũ	Torreo tostum
	Lateo	Valeo	Pateo passum

Erba in or q̃tuplicia sunt. triplicia. passiua deponentalia z cõia In or deponẽtia r z redeũtia in o sunt passiua: vt amor amo Retinen/tia r sunt deponentia. ꝑter aliq̃ cõia. q̃ patebũt Oia ꝑba in or ꝑme coniugationis quõ hñt in ꝑterito atussum. vt amor amatussum criminor criminatussum. ꝑlior prehatussum

De ꝑteritz verborũ terminatoꝛi or
De ꝑtitz ꝑboꝛ in or ꝑme ꝛiugatõis
De ꝓte. ꝑboꝛi or scḋe ꝛiuga.

¶ Quot sunt ꝑba deponẽtalia in or scḋe ꝛiugatõis. nouẽ. q̃ꝗ alterũ for/mãt ꝑterita regularit' cetera irregularit' suica ꝓpe vt pz in figura seq̃nti

	Vereor itussum	Medeor carz supio l'medutatus
Hec q̃ttuor regl'ariter	Polliceor itussuz	Hecz ir Lueor tutussuz l'tuit' (mutuat
	Mereor itussuz regl'arit'	Misereor misertussum
	Liceor itussuz liceo l'licui	Reor ratussuz Fateor fassussum

De deponẽtibus tercie decluna.

¶ Quot sunt deponẽtalia tercie ꝛiugatõis? vigintiseptem. q̃ꝗ sex regula/riter. cetera dure z irregularit' facũt iua ꝑtita.

	Fungor	functussum
	Complector	complexussum
Hec sex regulariter	Nascor	natussum
	Nitor	nisussum vel nixussum
	Patior	passussum
	Vtor	vsussum
	Gradior	gressussum
	Communiscor	commentussum
	Fruor	fruitussuz l'fructussum nõ aũt fret'. cũ h̄ sit alteri' ꝓcãtie vt inq̃t Cale.
	Proficiscor	profectussum
	Hanciscor	nactussum
	Paciscor	pactussum
	Irascor	iratussum
Hec irregularit' z dure	¶ Queror	questussum
	Expergiscor	expertrectussum
	Loquor	loquutussum
	Morior	mortuussum
	Labor	lapsussum

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

	Adipiscor	adeptussum
	Sequor	secutussum
	Ulciscor	vltussum
	Obliniscor	oblitussum
	Fatiscor vt fatisco	fessussum l' fatigat' mutuatū
	Tueor	tuitussum
	Pastor	pastus
	¶ Liquor	liquenssum. i. liquefact'
Hec tria	Elesco	vescenssum. i. pastus
	Reminiscor	reminiscenssum vel recordatus

De deponētalib quarte cōiuga.

¶ Quot sunt deponentalia q̄rte cōiugatōis? Decē. q̄ sex regulariter Cetera irregulariter faciūt p̄terita

	Dolior	itussum
	Partior	itussum
Hec sex regulariter	Blandior	itussum
	Potior	itussum
	Mentior	itussum
	Sortior	itussum
	¶ Experior	exptussum
Quattuor irregl'ariter	Ordior	ortus vl' orditussum
	Metior	mensussum
	Orior	ortussum

De ꝓbis cōibus.

¶ Itē orior. morior. ⁊ potior. sc̄z tercie l' q̄rte cōiugatōis Nā vt ait p̄hocas potior ⁊ orior. in secā p̄sona indicatiui ⁊ ifinitiui q̄rte sūt cōiugatōis Cetera vero tercie hinc ē orior ⁊ potior. magis quarte. morior sep' tercie

¶ Quot sunt verba cōia. nouē ꝑ cōcīu vsum sed multa plura apud auctores iueniant. vt solor comitor adulor auxilior ⁊c̄.

	Largior	itussum	Criminor	atussum
	Experior	ertussum	Morior	atussum
Hec	Amplector	āplexussum	Interpretor	atussum
	Ueneror	atussum	Hortor	atussum
	Osculor	atussuz	Aspernor	Adorior
	Miror	Dignor	Abominor	Cōplector

De ꝓb anomalis

¶ Quot sunt verba anomala. i. inequalia q̄ttuor H ē sine regula. q̄ regulāro ⁊ edo. cōposita a volo nolo malo hec apd Donatū. p̄ter edo qd tū cōiugat vt ꝓbū tercie ꝓiugatōis. p̄ect' q̄ in p̄nti indicatiui Edo es est Edimus estis edunt Impatiuo este edant Infinitiuo edere vel eē Item Malo malis mauult Malum' mauultis malūt. Futuro magis volam magis volis Futuro. tu malito ⁊c̄. Imperatiuo malis tu malit ille Plural' malimus malitis malint. Sic ⁊ nolo cōiugat

Uerba neutropassiua

¶ Quid ē ꝓbū neutropassiuū? qd sub voce neutrali hz p̄teritū vt' verbum passiuū. H ē ꝓbū in or Et sc̄z audeo ausussuz soleo solit' fio fact' gaudeo gauisus fido fisus. p̄ādeo p̄ādsus mereo mestussum. ⁊ his similia

Uerba neutripassiua

¶ Quid est verbū neutripassiuū? qd sub voce passiua hz p̄teritū ꝓbi neutral' Et sc̄z operior operui. mereor merit' vel merui diuertor diuerti licior li

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

cui vel lizitissim Cōperior comperi

¶ Quid est verbum neutrū passiuū z qd sub voce neutrali hz fcationē ꝓbi passiui Et sunt q̄ttuor. vt veneo exulo vapulo fio Nā veneo p eo scriptum idez est qd vendor. Exulo i. exiliuz patior. vapulo. i. pcutior. fio. i. efficior. additur z nubo qd fcat actiue z passiue

Verbū neutrum passiuuz

¶ Nota. hec q̄ttuor ꝓba dico duco facio z fero hūt in impatiuo contra regulā aliorū ꝓborū dic duc fac fer. cū cōpositis vt reduc affer. preter composita a facio mutata a in i vt reficio refice. inficio infice

¶ Quid ē verbuz defectiuū. qd deficit in tēporibꝫ Et ſt ꝫ multa vt memini meministi meminit meminisse. sic noui cepi z odi Zuigāt in preteritorib⁹ inde formatis Itē queso quesum⁹ Preterito queli z quesui vt iquit Probus. et quesitum Inquio vel inquā inquis inquit Et pluraliter inquiunt Preterito inquisti inquit Futuro inquā Imparatiuo inque inquiat vt Terēti⁹ in phormione vsus ē Cetera nō habet Itē ausiz ausis ausit ausiunt Itē aio ais ait. aiūt Itē cede. p dic cedite Itē aue auete. auero. sic z salue et vale Itē dicscit vespera scit noctescit. q̄ p tercias personas variantur tātum Itē infit. dicit vel dixit Itē fio fis fit Et pl⁹r fimus fitis fiūt Preterito imp fecto fiebam perfecto factussum Futuro fiam fies. imperatiuo fi fiat Et pl⁹r fiam⁹ fite fiant Futuro tu fito. fito ille fitam⁹ fitote fiunto

De ꝓbis defectiuis.

Duerbiū qd est. ps orōis ideclinabilis. que posita iuxta verbū fcationem ei⁹ explanat atq implet ¶ Quot q̄runt de aduerbio: q̄ttuor. fcatio. cōparatio spēs z figura ¶ Que sunt fcatōes aduerbiorū diuersē nā ſt ꝫ aut tpis. aut loci. aut uūeri z c. Que ſt ꝫ aduerbia loci. hec sex spēs hūt In loco: vt hic illic istic intro vel de loco. vt hinc illinc istinc inde. Ad locū. vt huc illuc istuc. vnde quorsum eo Per locū. vt hac illac istac. Et horuz q̄ttuor sunt quesitia. vt vbi quo vnde qua q̄rit ī loco. qd locum vnde de loco. q̄ per locuz Quedam versus locū fcāt. vt aliorsum aliquorsum introrsum retrorsum Quedam vsq ad locū vt huusq quousq

De aduerbijs

De loci

¶ Que sunt aduerbia tpis. hodie nuper cras aliqū mane mō nūc tūc sem per olim parūper paulisper postremū z c.

Que sunt numeri. semel bis ter quater decies centies

Que ſt ꝫ negādi. haud nō nec neq̄ neq̄ ne haud quaq̄ minime secus

Que sunt affirmādi. pfecto scz etiā certe quippe videlicet vtiq̄ sane

Que ſt ꝫ demōstrandi. vt en ecce Que ſt ꝫ interrogādi. cur q̄re quāobrē quid

Que ſt ꝫ optādi vtinā osi o. si. vtinā quidsi (nā quomō.

Que ſt ꝫ ordis. deinde deinceps postea antea preterea exin subin cōtinuo.

Que ſt ꝫ similitudis. ceu q̄si velut veluti sicē vt sic vti tāq̄ ita pide fere ferme

Que ſt ꝫ q̄litatꝫ bene male pulchre recte docte. hec in e z ter desinunt.

Que ſt ꝫ q̄ntitatis. multū parū minimuz valde.

Que ſt ꝫ dubitandi. forte forsan fortasse fortuitu an vtrq

Que ſt ꝫ ꝓsonalia. mecū tecū secū nobiscū vobiscū meatum tuatim

Que ſt ꝫ vocādi o heus eho

Que ſt ꝫ eligēdi vt potius immo

Que ſt ꝫ separandi. seorsum retrorsum sec⁹ sigillatim aliter vtrinq̄

Que ſt ꝫ segregandi. simul vna pariter iunctim cōmūcrim.

Que ſt ꝫ iurandi. edepol castor. me hercule. medius fidius

De tēporis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Que sunt euētus. fore casu fortuitu forte fortuna
Que sunt hortādi. eia age. agite agedū agitedū a genet agemon.
Que sunt remittēdi. sensim paulatim pedetentim vix pene
Que stꝫ intēdēdi. valde nimiū prorsus penit⁹ oīno plane ꝑq̄ admodum.
Que stꝫ ꝯpandi. magis plus minus minimū minime
Que sunt diminuēdi. clanculuꝫ belle bellule paulum paululū īutile
Que sunt replendi. tandē denicꝫ postremo
Que stꝫ p̄dicādi sodes amabo ¶ Que excludēdi. solū tm̄ dūtaxat tm̄mō
Que cōcedēdi. esto sic sane
¶ Quot stꝫ grad⁹ aduerbioꝝ. tres. positiu⁹: vt docte bñ. ꝯpatiuus. vt doc
ti⁹ melius. suplatiu⁹ vt optime doctissime Quot sunt spēs aduerbioꝝ: due.
p̄mitiua: vt sepe clā. deriuatiua. vt sepissime clāculū Aduerbia vnde deri/
uant. aut ab alijs aduerbijs. vt clā clanculū a sepe sepi⁹. Aut a ꝟbo vel pti
cipio. vt a sto statim. a sentio sensim Aut a noīe adiectiuo. vt a doct⁹ docte
a prudēs prudenter. aut a ꝓnoīe. vt illac istac. aut a prepōne: vt a post pos/
tea Quot sunt figure aduerbiorum: tres. simplex: vt huc diu. cōposita: vt
adhuc. decōposita. vt indoctissime insuauiter

De ꝑticipio
Sex accñt ꝑtici.
Gña ꝑticipioꝝ

Participiū q̄d ē. ꝑsorōis descēdens a ꝟbo. ꝑtē capiēs a noīe ꝑtē a ꝟ/
bo. ꝑtē ab vtroq̄ Quid capit a noīe. gña ⁊ casus Quid a ꝟbo tꝑa.
et ꝟcatōes Quid ab vtroq̄ nūerū ⁊ figurā Quot querūtur de ꝑtici
pio: sex. que: gen⁹ casus tꝑs ꝟcatio nūerus ⁊ figura Gña ꝑticipioꝝ q̄t stꝫ: q̄t
tuor. masculinū feīm neutrū ⁊ oīe Participia in us stꝫ masculina. in a fe/
minina. in um neutra in ans vel in ens sunt gꝫ omnis Quot sunt casus par

Casus

ticipioꝝ: sex. ntūs gtūs dtūs accūs vtūs abltūs Et nota participia non ca
rent certis casib⁹. vt pleraq̄ noīa ⁊ pronoīa. preter eūtis q̄d ntō caret aut ho
re phoca Et repetūdaꝝ repetūde solū Sic hirciscūde. i. diuidēde gtūs sol⁹
Et declināt in us ⁊ um. vt magister scamnū. ī a: vt musa. in ans vel in ens

Tempora

vt felix Quot sunt tempora ꝑticipioꝝ: tria. pñs. preteritū ⁊ futuꝝ. et p̄sens
et preteritū ⁊ īꝑfectū t̄minātur in ans ens ⁊ formant a p̄terito īꝑfecto. mu
tando bam in ns. vt a docebā docēs: preteritum terminat in tus sus ptus
xus: ⁊ format a posteriori supino addita s littera: vt a docui doctus Futu/
rum terminatur in rus vel dus. In rus format a posteriori supino addita
rus: vt doctu docturus In dus a gtō ꝑticipij p̄sentis tēporis. mutato tis ī

Significatōes

dus. vt a legētꝫ legēdus ¶ Quot stꝫ ꝟcatōes participioꝝ: tres actīa passiua
et neutralia In ans ens rus ꝟcant actiue si deriuātur a ꝟbo actiuo. sed neu
traliter si a ꝟbo neutrali In us ⁊ dus ꝟcāt passiue. q̄z formātur a ꝟbo pas/
siuo ⁊ cōi ꝟcāte passiue. in us tñ etiā actiue Sed in us a deponētib⁹ ꝟcāt ac

Quot ab actiuo.
A passiuo

tiue ⁊ passiue ⁊ ꝟbis actiuis: vt loquut⁹ Quot participia formant a verbo
actiuo. duo presens ⁊ futurum in rus: vt ab amo amās amaturus. Quot
descēdūt a ꝟbo passiuo. duo. p̄teritū ⁊ futuꝝ in dus: vt amor amat⁹ aman

A neutro

dus Quot a ꝟbo neutrali. duo sicut ab actiuo. pñs ⁊ futuꝝ in rus: vt a sto
stans staturus Sed ab his q̄ passiuū admittunt in tercijs ꝑsonis fiunt q̄t
tuor: vt ab aro arat arās aratur⁹ aratus arand⁹ Sic a bibo poto semino se

A Deponenti
A Cōi

ro falso condo ⁊c. Quot a verbo deponētali: tria. presens preteritū. ⁊ futu
rum in rus. vt a loq̄r loquēs loquut⁹ loquutur⁹ ¶ Quot a verbo cōi. duo ī
actīa ꝟcatōe. vt pñs ⁊ futuꝝ ī rus. duo ī passiua ꝟcōe. vt ꝑteritū ⁊ futuꝝ in

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

duas. vt a criminor criminās criminaturus te. sed a criminor a te. criminatus criminandus a te

¶ Nota oīa ꝟba carētia supinis carēt etiā ꝑticipijs formatis a supīs. hoc est participijs in us ⁊ r⁹ Preterea oīa fere anomala participia desiderāt. q̄lia sunt odi cepi memini aio q̄so inquā fio ⁊c. Odi tñ odiēs ⁊ osur⁹. vt docet Aulus Belli⁹ Itē oīa īpersonalia participijs. supinis gerundijs. ⁊ ꝟbalib⁹ carēt Prisciano Diomede. Sergio authorib⁹ Itē oīa cōposita a sum ⁊ ipsum simplex sum ꝑticipio pñti deficiūt. pret' absum ⁊ p̄suz. vt Diome. ⁊ Phocas docēt Itē h̄ futuris in r⁹ carēt. cano iuuo neco nosco alo cresco pādo reuello. ⁊ si q̄ sil'ia ¶ Quot sunt figure participioꝝ: tres. simplex vt tactus. ꝯposita vt cōtact⁹. decōposita vt icontact⁹ ¶ Quot modis participiū fit nomē: quattuor modis. Cōpositōe. indecēs īnocēs. Constructione. h̄ ē qñ regit aliū casum q̄ꝫ suū ꝟbum a q̄ descēdit. vt bibēs vini Cōparatione nulluz enī participiū ꝯparat'. vt indulgēs īdulgentior Baptista tñ d̄t Aegloga vi. Ipse vt erat mores vrbis doctissimus. vbi doctissimus vī participij hz qz exigit accūm Tēpoꝝ amissione. vt indoctus eruditus

Figure Participium fit nomen

Oniūctio q̄d ē: ꝑsorōis indeclinabilis. q̄ cōiungit ⁊ ordīat ceteras ꝑtesorōis ¶ Quot q̄runt' de ꝯiunctione: tria. potestas figura et ordo ¶ Quotuplex ē ptās cōiunctionum: q̄ntuplex. aut copulatiua. aut disiunctīa. aut expletiua. aut causal'. aut rational' ¶ Que st⁹ ꝯiunctiones copulatiue: q̄ ꝯiūgunt ꝟbuz verbo. sensum sensui. orōnē orōni. vt sūt. et etq̄ at atq̄ ac q̄dē q̄q̄ ast. sz aūt ꝟo Que st⁹ disiūctiue: q̄ ꝯiungūt ꝟba sz disiungunt sensum' vt st⁹ aut ve vel ne seu siue an nec neq̄ Que st⁹ expletiue aut ꝯpletie. que ornat⁹ cā non necītate p̄ponūt' in orōe. vt st⁹ eq̄dē porro q̄dē aut q̄q̄ ei nā nāq̄ Que st⁹ causales. que sub ratione cōsequētis ponunt' in oratione. vt si siquidem itaq̄ interea ceterum presertī qz cū dū q̄m alioquī p̄terea ni nā qñ q̄n seu sed sisi etsi etiāsi qñquidē sinetiā quaten⁹ nisi tāetsi. nāq̄ q̄netiā itē etenim enimuero. auctore Probo

De ꝯiūctione Quot accidunt Coniunctioni Da copulatiuas. Da disiunctiuas Da expletiuas Da causales

¶ Que sunt rōnales. que rōne confirmāt que dicta st⁹ in orōne: vt ita itaq̄ enim etenī igit'. quippe nēpe ideo iccirco ꝓpterea Quot sunt figure cōiunctionis: due. simplex vt at sed. composita vt atq̄ neq̄. Quotuplex est ordo coniunctionis: triplex. aut enī preponuntur coniūctiones. aut subiungunt' aut st⁹ cōmunes Que sunt coniunctōes p̄positiue. que p̄ponūt' in ordine orationis vt at ac ast l' nec neq̄ si quoniā quatenus siue ni Que sunt substātiue: que postponūtur: vt q̄ ve ne autē. que dicūtur ⁊ encletyce. Que sunt cōmunes vel medie. que pñt aut preponi. aut postponi. vt erga igit' itemq̄ Aut alie pene omnes

Da rōnales Figure Ordo

Repositio q̄d ē: parsorōis indeclīabilis. que preponit' alijs ꝑtib⁹ ī oratione. ⁊ ꝑcatōem eaꝝ aut ꝯplet aut mutat aut minuit Quot modis prepositio adiungitur alijs ꝑtib⁹: duob⁹ modis. per ꝯpositionē et appositōem: vt aduenio: ⁊ venio ad te Quot queruntur de p̄positōe: vnū quid: casus tātū Quot casus accidunt p̄pōni: duo. accūs ⁊ abltūs. Quot st⁹ p̄positōes regentes accūm: triginta. vt ap d̄ ad añ aduersuz citra cis circū circa ꝯ erga extra īter intra īfra iusta per st. ob pone per prope ꝓpter ꝑm post trans vltra supra p̄ter circiter vsq̄ secus penes.

De p̄pōne

Triginta accm̄

¶ Quot regūt abltūm: q̄ndecim. vt a ab abs cuz corā clam de e ex pro pre

Quīdecī abltūm

palā sine absq̄ ten⁹ Que regūt abltūm l'accūm: q̄ttuor. in sub super et sub ter Qñ regunt accūm. qñ iungunt ꝟbis ꝑcātib⁹ motū ad locū. vt vado i tē plum. ⁊ sub scānuz Qñ regunt abltūm qñ iungunt ꝟb ꝑcantib⁹ statuz: vt sum i domo Jtē. Multa sup ꝑamo rogitās sup hectore multa. hoc est de pria mo ⁊ de hectore. hic super facit mentōem de alio. ⁊ poitur ꝓ de.

¶ Quot st⁹ ꝓpōnes q̄ a dcōib⁹ non separant: septē: vt di dis re se an co cō. di/cim⁹ ei diduco distraho recipio secubo āplector cohereo ꝯgredior

¶ Quot st⁹ ꝓpōnes q̄ nō componunt: xij. vt apd circa citra erga extra iux ta infra penes ꝓpe ꝑ ultra supra. ¶ Quot st⁹ ꝓpōnes cōes. h̄ ē q̄ aliqñ cō ponunt. reliq̄ pene oēs. q̄ ad. xxxij. numerum ascēdunt

De interiectōe

Interiectio q̄d ē: pars orōis indeclinabilis que interiacet ceteris ꝑ/tib⁹ in orōe. ⁊ denotat affectum mentis. Greca eam inter aduerbia complexi sunt

¶ Quot q̄runtur de interiectione: vnū. q̄d: ꝑcatio tātum

Que sunt ꝑcatōes interiectōis multe. q̄r multi st⁹ animi turbati motus

Que sunt lugentis. o. hei. mihi q̄lis erat

Que st⁹ dolent⁹ vt vah ah heu	Que sunt gaudētis. vt euax hoc
Que timentis. hei attat	Que īdignātis. proh vah hem
Que admirātis. pape hem	Que ridētis. haha he
Que ꝯmiserant⁹. ah	Que exclamātis. O
Que laudant⁹. vt euge serue bone	
Que vitātis: vt agape	Que vocant⁹. ehodom

Que obiurgant⁹. ah virgo infelix q̄ te demētia cepit

¶ Timānus Kemenerus wernensis clarissimis Joāni et Gerardo Dobbe adolescētulis. D. S.

Sermo ꝯstat rōne vetustate authoritate ⁊ consuetudine. vt au/thor est Quintilianus Rōnem ꝑstat ꝑcipue Analogia siue pro portio (que vulgo grāmatica regulatia appellat) nonnunq̄ ⁊ etymologia (quā gotticū hominum genus grāmaticā nūcupat positiuā) Analogie nēpe hec vis ē. vt q̄ dubium est ad aliq̄d sil'e de q̄ nō que ritur referat. vt incerta certis ꝓbet Hinc cōparatio in noib⁹ aut gen⁹ depre/hendit. aut declinatōem Ut si q̄ratur Funis masculinū sit. an femininum sil'e sit illi panis Sz ꝑ oīa Analogie rō haud duci ꝑt Nā sibi mlta plurim⁹ in locis repugnāt Quippe aper ⁊ pater desinētie ꝓportōem admittūt. Tñ aper facit apri. pater ꝟo patris. ⁊ id genus multa. Jtaq̄ nō ē lex loquendi (vt testatur Quintilian⁹) sz obseruatio ⁊ ꝯsuetudo viroꝝ saltem eloquētiū q̄ ipam analogiā fecit Non eni cū ꝑmū fingerēt hoīes analogia dimissa ce lo formā loquēdi dedit. sz inuēta ē postq̄ loquebāt hoīes. ⁊ notatū in ser/mone quō quoquo mō caderet Hinc non nitit rōne sz exēplo. hec Quinti/lianus libro ꝑ. Jd ⁊ asserens Aurelius Aug⁹. libro scdo. de doctrina chri/stiana Quid est g̃ integritas locutōis. nisi latine consuetudīs cōseruatio lo quētiuz veterū authoritate firmata Quare non incōsulto refert Ualla in Correctorio noui testamēti Fuerūt doctores priores gētiles ⁊ fideles gre ci ⁊ latini q̄ multū obtinēt authoritatis. Quippe eos posteritas oīs tā fi/deliū q̄ infidelium hz authores Et eatenus hō re. te loq̄tur quatenus ab

eoꝝ vsu nõ discrepat Nã cõsulto q̃dem de industria velle ab illis dissentire nisi vehemens cã coegerit insania est Quãobrẽ mi candidi adolescentes seducũtur per anfractꝰ qui ꝓfessionẽ grammaticã regulis ⁊ maxime Alexã. galli potiꝰ approbãdã eẽ q̃ꝫ viroꝝ doctoꝝ auctoritate ⁊ consuetudie putãt Si quidẽ regule grãmatice ex auctoritate selecte sunt. non ꝑo auctoritas ex regulis Quare plus apud vos polleat solus Cicero. vel Vergiliꝰ. q̃ꝫ omnes regule grãmatice Hinc apud authores idoneos si inueneritis quippiam cõtra regulas grãmaticas vobis iam traditas. imitamini authores nõ regulas Nã dico cum Laurẽtio vallensi. Neq; si q̃d aliter penes auctores repiat q̃ꝫ ꝑceperim vobis. mihi obesse debet Nõ legẽ scribo quasi nunq̃ aliter factũ sit. sed q̃d frequẽter actitatũ est. ꝑsertĩ a Licerone Vergilio ⁊ Quintiliano Preterea, nec vlla in grãmatica danda est rõ. cũ summorum in eloquentia viroꝝ iudiciũ sit ꝓ rõne. vt testatur Quintilianus in primo Quare volo vos mi humanissimi adolescentes oĩno abstinere ab his Alexandri ꝯmẽtatõibꝰ. q̃ue autumãt appositõem euocationẽ cõceptionẽ ⁊c. eẽ vitia rõne vel rõnibꝰ excusanda Nã he figure sunt exornatões ⁊ constructiones verboꝝ. quibꝰ doctissimi ⁊ fideles ⁊ gentiles vtuntur auctores. Et q̃s inter spẽs tropi Donatus collocauit Absurdũ est igitur orationẽ illaꝫ dicere viciosam. qua vsi sunt viri doctissimi ⁊ eloquẽtissimi. hinc appõnez nõ esse viciosam Quintilianus in ꝑmo institutionũ ꝓbãs. Et faciẽ inq̃t solœcismi habent ⁊ dici viciosa non possunt Tragedia Thiestes Et ludi floralia. nũq̃ꝫ eĩm a veteribꝰ aliter dicta vides. Hec ille

¶ Postremo nec illud ꝑtereũdũ censeo ꝯmentaria illa Alexãdrini galli de impedimẽtis ꝯpilata esse monstrosa. in quibꝰ nihil vtilitatis est. cum falsissimũ sit istas ⁊ ꝯsimiles orõnes In semine tuo qui est christꝰ Sermones summi patris est meditatio iusti. esse vitiosas Sed rõne qua ꝑt fieri et ratione quare oportꝫ fieri excusatas. aut excusabiles. Quãdoquidẽ orõnes sunt elegãtie plene. ⁊ frequẽtes penes summos auctores. Quapropter ille rões excusantes absurdissime. cum viribꝰ regiminũ in exilium euo religentur Nihil est enĩ eque puerile ⁊ tam damnosum bonarum litterarũ studiosis q̃ꝫ occupare sua cãdidissima ingenia in re tam indigna tã friuola. nihil vtilitatis. sed multũ speculatõis (vt ita dicam) habente Valete. ⁊ me amate vt cepistis

¶ Volumen alterũ de cõstructione octo partium orationis

Vot partes orationis exigunt casuꝫ Septẽ. Oẽs enĩ partes regũt casum excepta cõiunctõe. que solum copulat partẽ parti. orõnem orationi. sensum sensui Quot casus regunt: Oẽs: vt ntũs gtũs dtũs accũs vtũs. ⁊ ablatiuus

Nã ⁊ si gotticũ genus hominũ dicat vtm̃ nec regi nec regere casum Tñ vt auctor ẽ Priscia. ntũs ⁊ vtũs a ꝑbo ꝑsonali finiti modi reguntur

¶ De regimine nois substãtiui regula est vna.

¶ Quot casus regit nomẽ substãtiuum: tres. gtũm dtm̃ ⁊ abltũm. Quot sunt regule de noibꝰ substãtiuis regentibꝰ gtũm: vna. q̃: Nomen substan-

tiuū apppellatiue q̄litatꝫ regit gtūm. vt aula ducis pes porci vas vini tp̄s lectōis. rex romanoꝝ pater ioānis rex regū puer q̄nq̄ annoꝝ domus. centum aureoꝝ ager trium iugerū. imago regis. Hec enī regula semper vera si substātīa ꝑcāt diuersa. sin idē. erunt eiusdē casus ꝑ appōnez. vt aīal pica volat. dicim⁹ tñ liber me⁹. ⁊ nō mei tui sui nrī vrī. vt postea dicemus

¶ Nota primo Elegātius sepe loquimur per possessiua q̄ꝫ ꝑ primitiua. h̄ est per genitiuuz: vt ornatius dicim⁹. regnū saturnium. q̄ꝫ regnum saturni pes porcinus q̄ꝫ pes porci. ouū anserinum. q̄ꝫ ouū anseris. caro bubula. q̄z caro bouis. ⁊ id genus infinita

¶ Nota noīa ꝓpria ꝑcātia parētes ⁊ maritos. greca figura. etiā exigūt genitiuū. vt inq̄t Seruī⁹ in p̄mū Eneidos. vt æneas anchise. ⁊ subaudiam⁹ fili⁹ Uer. Deiphebe glauci. i. filia Itē hectoris andromache. i. vxor

Multum Parum Modicum Satis Nimis Quid Aliquid

¶ Nota scdo. hec noīa mēsure vel aduerbia ꝑm aliquos multū parū plurimum modicū satis nimis q̄d aliq̄d q̄ppiā nihil id tātum q̄ꝫ tū tātillū pulchre regunt gtūm Salustius Catelina multum eloquētie parum prudētie habuit Iuue. Amor plus aloes q̄ꝫ mellis hz Horati⁹ epl'a. xviij. Sed tacitus pasci si posset coruus haberet Plus dapis ⁊ rixe multo min⁹ inuidieq̄ꝫ Iuuenal' Quātumq̄sq̄ꝫ sua nūmoꝝ ꝯtinet arca Tātū hz ⁊ fidei Boeti⁹. Modicū vini acuit ingenium Itē totū mane hostiati detriui. nec mihi tātillum panis asportaui

¶ De noīe substātiuo exigēte dtūm regula est vna

Uot stꝫ regule de noīb⁹ substātiuis regētib⁹ dtm̄? vna. que?. Noīa substātīa appellatīe qualitatꝫ regunt dtūm mediāte ꝟbo substātīo est: vt ē mihi pater. stꝫ mihi due sorores. tria paria caligaꝝ stꝫ mihi. Uer. in buco. Est mihi nāq̄ꝫ domi pater ē iniusta nouerca.

¶ Nota. qñ nomē ē totū vel subiectū ꝓprietatꝫ eūdē sensum facies in gtīo abltō. ⁊ dtīo. vt ē mihi magnū caput. sum magni capitis. ego sum magno capite. i. habeo magnū caput Idē faciūt poete ꝑ synecdochen in accō vl' in abltō. vt ego sum magn⁹ caput vel capite. vt patebit retro

¶ De abltō recto a noīe substātiuo regule sunt quattuor

Prima

¶ Quot sunt regule de substātiuis regētib⁹ abltūm? Quattuor. Prima nomē substātiuum ꝑcās totū regit gtūm siue abltūm ꝑtis. mediāte adiectiuo laudis vel vituperij: vt ioānes ē magni oris vl' magno ore. tñ sepi⁹ ablatiuū q̄ꝫ gtūm Philelfus in orōne tercia Puer erat facie liberali ⁊ elegāti Uer. Et pulchro pectore virgo.

Secunda

¶ Scda. no^{n} substātiuum ꝑcās subiectū regit gtūm l' abltūm ꝓprietatꝫ. h̄ est abstracti. vt ioānes ē acuti ingenij. vel acuto ingenio Uñ he due regule faciūt eādē sñiam cum regula de dtō Philelfus orōe tercia Iuuenis vrbanis erat. ⁊ cōpositis moribus. ingenio acri. voce clara. aspectu miti ⁊ grato Uergi. Ceruus erat forma prestāti

Tercia

¶ Tercia. no^{n} substātiuū dignitatꝫ regit hos abltōs. grā fauore miscdia dono pietate ⁊c. vt Cōrad⁹ Rethborgēs diuīa grā Monasterieñ. ep̄s

Quarta

¶ Quarta. nomē substātiuū l' adiectiuū exigit id nomē ī abltō vñ denoīatur. vt hō humanitate. deus diuinitate. pius pietate alb⁹ albedine. Adiectiua etiā exigūt abltm̄ ꝑcātē quātitatē. vt lupus est magnus magnitudine canis Laurus ē alta altitudine quercus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ De exigētia siue regimine noīs adiectiui

¶ Quot casus regit nomē adiectiuum. q̄ttuor gtm̄ dtūm accm̄ ⁊ abltm̄.

¶ Quot stz regule de noīb; adiectiuis regētib; gtūm: quattuor ¶ Prima adiectiua ꝓximitatis ⁊ ꝯtrarietatis exigunt gtūm l'datiuuz: vt ioānes est vicin⁹ petri vel petro Cōrad⁹ ē amic⁹ familiaris ꝯfinis emul⁹. hostis henrici vel henrico Donatus Amicus animi. est amator corporis ⁊ sic habent effigiem noīs substantiui

Prima

Tui.

¶ Nota. ꝙ suz silis tui in moribus. sed similis tibi in facie Ouidius. Similis non fuit ille tui Vergilius. Sic canibus catulos similes sit mrībus hedos Noram. Mācinell⁹ Ille tui similis mores q̄ seruit eosdē. Ille tibi similis faciē q̄ seruet eādē Qūqz tn̄ id nō obseruāt autores.

Similis

Tibi

Secūda

¶ Nota scd̄o adiectiua regule sunt vicin⁹ ꝓpinquus ꝓxim⁹ affinis aduersari⁹ inimic⁹ emul⁹. silis dissimilis cōis equalis ⁊c.

¶ Scd̄a regula noīa verbalia in or trix terminata. ⁊ ꝑticipia in ans ens a verb̄ trāsitiuis formata noīaliter posita exigere pn̄t gtūm: vt amator formaꝝ amatrix virtutz amās voluptatis Cicero ꝓ marcello. illo emulo atqz incitatore studiosoꝝ meoꝝ atqz laboruz Lucan⁹ ij. Preteriteqz memor flebat. metuensqz futuri Nota ꝑticipiuz preteriti tꝑis accūm exigit. greca figura Vergili⁹ Inscripti noīa regum Nascunt̄ flores. i. hn̄tes noīa inscripta Idē Noddqz sinus collecta fluētes. i. hn̄tes sinus collectos

¶ Nota verbalia in io exponunt̄ actīe ⁊ passiue a verb̄ actiuis formata vt venio in opinionē tā actīe q̄ passiue dr. sz venio in suspitionē In obliuionē In vituperatōem sꝑ passiue accipi solēt authore Laurētio

Verbalia in io

¶ Nota noīa p̄dictis silia ꝟbalib; ꝟcatōe. etiā regūt gtūm. vt sunt fere ōnia alia adiectiua actiue capta. q̄ꝝ terminatōes. continēt̄ his ꝟsib⁹. Iuus idus bilis ax arius orius tus osus. Actiue capta gtūm dāt tor quoqz trix ens Exempla sunt Bonum ē diffusiuum suijpsius Salustius Romani audi laudis. sz pecunie liberales erant In bilis pauca sunt actīe capta Vergilius Accipe nūc telū magz h̄ penetrabile scuti Ax. Audax belli Vindex iniurie Ari⁹ Falsarius lrāꝝ Orius Opus h̄ ē meritorium btītudīs Tus. Sum doct⁹ pile Perit⁹ iuris Osus curiosus aliene vite Plautus Sepe ego multas tibi mādaui dubias egenas inopes ꝯsilij. i. sine ope

¶ Nota scd̄o Preter has terminatōes reperiūt̄ alia noīa actiue capta ⁊ exigere gtūm: vt compos mentis. securus amoris. incertus belli. preceps facti. prodigus auri. anceps animi. certus propositi. dubius vite. nescius facti. presagus futuri. nuncius mortis. auar⁹ pecuniaꝝ. interpres reruz credulus fame Expertus belli Innoxius culpe Victus animi Matur⁹ eui Vergili⁹. Nec sum animi dubius Idē Mēs sibi cōscia recti Corneli⁹ ōnis humani diuiniqz iuris expers Itē rudis lrāꝝ doctus iuris docilis greci sermonis Itē grece dr indign⁹ reruz: latine Indignus hac re. teste Seruio Cicero Quin cōpescitis istā vocē iudicē stulticie. i. cur nō Vergilius. Seuit īops animi ⁊ id gen⁹ multa alia

¶ Nota tercio. no^n ꝟbale fit a verbo actīo. ⁊ exigit gtūm. vt iā satis superqz dictū Vel a ꝟbo absoluto qd̄ nō regit gtūm quoniā ꝟbū absolutū nō exigit accūm Nā qn̄ ꝟbū exigit accūm suū nomē ꝟbale exigit gtūm Vel a ꝟbo passiuo. vt ē ꝟbale in bilis ⁊ dus. qd̄ exigit datiuū. vt patebit.

Nomē ꝟbale

¶ Nota q̃rto. Nomẽ verbale ōt apĩtudinẽ. vt bibẽs vini. id ẽ aptꝰ bibere vinum vel solitꝰ bibere vinũ Participiũ ꝓ ōt actum vt ego sum bibẽs vinum. id ẽ iam bibo vinum

¶ Nota q̃nto aliq̃ sunt adiectiua actiue capta q̃ exigunt gtiũ l'acciũ: vt exosus perosus ignarꝰ ⁊ prescꝰ Tñ exosus ⁊ posus sepius exigunt acciũ Ignarꝰ ⁊ prescꝰ sepꝰ gtiũ. vt exosus bella posus opes Vergi. Ignari hominꝗ locorũqꝫ Quiti. Qui mõ legitimã disciplinã nõ sunt posi Simlr osus exigit acciũ. Plau. Inimicos semp osa sum. prescius futuroꝝ Ignarus vie. Quibꝰ addit ptesus Dicimus eni pertesus illius veli illum Vacrobius Pertesus necessitatis Cesar. Et quasi ptesus ignauiã suã Dicimꝰ etiã prestans virtũ ⁊ viribꝰ. Vergilius. O prestans animi iuuenis Et alibi. Prestantes virtute legitur Salustius Primũ vbiqꝫ q̃ probro atqꝫ petulantia maxime prestabant

¶ Tercia regula adiectiua ptitiua regunt gtiũ multitudinis. H ẽ gtiũ pluralis nũeri vel gtiũ singularis nũeri nois collectiui vt pmus hoim Verg. ẽ optimꝰ plebis Hoc aũt nemo scituit discũbentiuz Cicero Nemo ẽ nrõrũz quin vota victorie sue fecerit. i. nemo ex nris

Adiectiuum partitiuum

¶ Nota pmo adiectiua ptitiua sunt que multitudinis diuisionẽ dicũt. et sunt q̃ntuplicia Primo signa vniuersalia ⁊ particularia. vt nemo virorum gustabit cenã meã. i. nemo ex viris. q̃s vrũ occidet Secundo. noia numeralia cardinalia. vt vnus hominũ. vna mulierũ. vnũ animaliuz Tercio nomina nũeralia ordinalia pmꝰ virorꝫ, prima femine ꝫ primũ animaliuz Adiectiuum ei ⁊ gtũs erunt eiusdẽ gñis. hinc dicimꝰ leo est fortissimum ãaliũ Quarto compatiuum ptitiue captum. vt oculorum, meorum acutior ẽ dexter. Quinto superlatiuum proprie captum: vt doctissimus hominum est Plinius.

Constructio Cõparatiui

¶ Nota sẽdo. q̃ cõpatiuũ capit quattuor modis Primo adiectiue ⁊ nullum regit casuz qr respicit substãtiuũ. vt doctior vir prudentior homo Secundo positiue ⁊ regit eundem casum quẽ positiuũ. H ẽ regit gtiũ. dtiũ acciũ ⁊ ablriũ. vt nomẽ adiectiũ De gtõ diues ditior ditissimꝰ auri De dtõ. similis similior similliusꝰ hermãno De acco albus albior albissimus faciem Baptista ægloga vij. Ora manus oculos habũtqꝫ simillima nym phe De ablõ. plenꝰ plenior plenissimus vino Tercio capitur partitiue. ⁊ fit diuisionem duoꝝ greca figura. teste Laurtio. vt oculoꝝ acutior ẽ dexter Quarto capitur cõparatiue ⁊ ppria natura regit ablriũ eiusdẽ vel diuersi generis vt Joãnes ẽ doctior petro. mareꝰ neqũior omnium bellis

¶ Nota tercio q̃ꝫ comparatiuũ cõparatiue captum. H ẽ qñ germanice exponit per dan exigit ablriũ vel ntiũ cũ q̃ꝫ. vt ego sum doctior petro vel doctior q̃ꝫ petrus Hoc tamen falsum est quando comparatiuũ precedit negatio Dicimꝰ enim Nemo ẽ doctior Platone. ⁊ non. nemo doctior q̃ꝫ Plato. teste Peronto

¶ Jtẽ quemadmodũ dicimꝰ, ego sum doctior q̃ꝫ tu in ntõ. ita etiã in obliquis. iudico te doctiorem q̃ꝫ illum. inseruio tibi magis q̃ꝫ illi. indigeo te vl tui magis q̃ꝫ illo vel illius.

Constructio Superlatiui

¶ Nota q̃rto. q̃ suplatiũ capit q̃ttuor modis Prio adiectiue ⁊ sic nullũ regit casuz qr respicit sbstãtiuũ vt Joãnes ẽ doctissimꝰ. i. valde doctꝰ. Scõa

capitur positiue ⁊ regit gtūm dtūm accūm l' abltūm. vt patuit de cōpatio
Uer. Somni parcissim⁹ ipse ē. Tercio capitur substātiue. vt cor ē calidis
simum hois. hoc est calidissima pars hois Quarto proprie. hoc est partiti
ue ⁊ regit gtūm multitudinis. vt doctissim⁹ hoim est conradus Terenti⁹.
Multo oim me fortunatissimū factum puto gnate. cū te intelligo resipisse
hoc est ad sapientiam redijsse

¶ Nota q̄nto Inter ꝯpatiuū ⁊ suplatiuū hec ē differētia ſm Laurētiū ꝙ
compatiuū refertur ad duo eiusdē gñis. suplatiuuz ꝟo ad plura Quare so
lemus accōmodare ꝯpatiuo hoc interrogatiuū vter. suplatio q̄s Quinti/
lianus Ita non tm̄ vtrum sit meli⁹. sed q̄d sit optimū querit̄ Hinc recte di
cimus maior ꝑs quiritū sequit̄ Pompeiū. minor cesarē. nō aūt maxia aut
minima Sz si bellū diuisum fuerit in tres aut plures ꝑtes dicēdū est maxi
ma pars quiritum. non autē maior

¶ Notāduz Suplatiuū refert̄ ad plures seu oēs sui gñis Ut romanorum
eloquētissim⁹ Cicero Doctissim⁹ oim Plini⁹. Qñq̄z ad plures diuersorum
generum Plini⁹. xviij. Ordeum fruguz oim nobilissimū Et alibi velocis/
simū aīaliuz lep⁹ Preterea p̄t ⁊ Compatiuū l' ad duos vl' ad plures eiusdē
vel diuersi gñis refert̄ vt ꝓbāt Curius lancilotus Et aldus manutius plu
ribus exēplis cōtra doctrinā Laurētij

¶ Nota quadruplex superlatiuū exigit duos gtōs. alterꝝ ꝟtute positiui. al
terum ꝟtute superlatiui Primo superlatiuuz adiectiui ꝓximitatis vt hic ē
ꝓpinquissim⁹ petri viroꝝ. hoc ē inter viros Secundo suplatiuū nois ꝟba l'
vt hic ꝟge est timidissimus omniuz scholasticoꝝ Tercio suplatiuū adiec
tiui plenitudinis vel inopie. vt hic ē reguz ditissim⁹ nemoꝝ ⁊ auri Quarto
addit̄ suplatiuū veniēs a verbo vehemētissime trāsitionis. vt hic ē omniuz
grāmatice doctissimus.

¶ Nota sexto. suplatiuū asciscit sibi q̄sq̄z. ⁊ positiuū oīs ⁊ cūct⁹. vt optim⁹ Quisq̄z Omnia
q̄sq̄z. ⁊ oīs bon⁹ ⁊ cunct⁹ doctus Excipiunt̄ illa q̄ carēt superlatio. ⁊ nūerus Cunctus
ordinis. vt scd̄s terci⁹ q̄rtus. cum his enī cōstruit̄ q̄sq̄z. dicim⁹ ei ꝓmo q̄q̄z
die Tulli⁹. Quinto q̄q̄z loco signuz aꝓponi placet Quinto quoq̄z anno vr
bes lustrabantur. vbi vulgares dicere solent Omni quinto anno vrbes lu
strabantur Itē strennuus q̄sq̄z occiditur. ⁊ singularis quisq̄z quoniam hec
superlatiuo carent

¶ Nota septio. ſm vsum oratoꝝ ꝑ ⁊ q̄z in ꝯpōe ꝓ valde accipiunt̄. sz per po Per q̄z
sitio q̄z ꝟo superlatio iungit̄. vt perpulcre ꝑbelle perdiligent̄ q̄z pulcre q̄z op
time Et tunc q̄z vno ꝟbo cōtētū ē sed q̄z ꝓ q̄z tū nunq̄z cuz superlatiuo: sed
sꝑ cum positio cōstruit̄. ⁊ tūc req̄rit duo ꝟba Cicero. q̄z sūt morosi q̄ amēt
Excipiunt̄ possum valeo ⁊ queo ꝟba ⁊ si q̄ sunt similia cū q̄bꝫ q̄z ꝓ q̄z tum
iungit̄ superlatio: vt scribe q̄z optime potes Teren. Et te redimas. q̄z q̄as
minime Sed de his certat Mācinell⁹ in lima ꝯtra Laurētium

¶ Nota octauo. ꝙ q̄z tripl'r ordiat̄. Primo ꝓ valde scz q̄n componit̄ ⁊ tūc
iungit̄ suplatiuo. Secundo ꝓ quātum ⁊ semper iungit̄ cū positiuo Ter/
cio comparatiue. siue pro quanto. vt hic tā optimus q̄z nobilissimus et fre
quentius iungitur superlatiuo q̄z positiuo. Salustius. q̄z quisq̄z pessime
fecit. tam maxime tutus est. ⁊ eo modo petit sibi adiungi tam Sicut q̄z tū
petit tantum. vt ioannes est tam doctus q̄z petrus barbare igitur dicitur

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Sz grossum barbarũ Crassitudo enĩ q̃ntitatẽ aut q̃litatẽ ꝑcat. Nã crassitudo trabis q̃ntitas ẽ Crassitudo aũt sanguinis q̃litas

Opus ¶ Nota scdo Opus adiectiuũ ꝑt necessariũ ⁊ ꝯstruit cũ oĩbus casib⁹ teste Diomede apud antiquos ꝑter q̃ cum vtõ vt opus ẽ hec res. huius rei huic rei. hãc rem. hac re. Jã vero exigit dtũm cum gtõ vl' abltõ. vt opus ẽ mihi tuo auxilio Nã dicim⁹ opus ẽ illi ars artis ⁊ arte. de hac re ⁊ ĩ hac re Cicero Dux nobis ⁊ autor opus ẽ Naso Nõ minor ẽ ꝟtus q̃ q̃rere parta tueri Casus inest illic. Herit artus op⁹ Tulli⁹ Autoritate tua nobis opus est et cõsilio Philelfus Si qua ĩ re op⁹ est tibi meo officio Apuleius Cui eaz rem factã opus fuerat

¶ De regimine pronominis

Uot casus regit ꝓnomen: Duos. quos. gtũm ⁊ abltũm. de quib⁹ dantur regule quattuor

Prima ¶ Prima hec pronomina neutri gñis. illud ipm istd hoc q̃d id pulchre regunt oẽm gtũm Teren. Quid huic rei ẽ. i. negocij Idẽ Sz q̃d hec negocij q̃ ad te nõ veneriz Baptista Egloga septima Quod nos in pecudes ĩ nos id iuris habent dij.

Sceũda ¶ Scda Octo ꝓnoĩa ꝑmitiua ꝓ subiecto posita regunt gtũm l' abltũm ꝓ prietatis. vt ego acuti ingenij vel acuto ingenio comedo

Tercia ¶ Tercia Octo ꝓnoĩa ꝑmitiua posita ꝓ toto regunt gtũm l' abltũm ꝑtis mediãte adiectiuo laudis l' vituperij: vt ego claudi pedis vel claudo pede disputo Scriptura Tu modice fidei q̃d dubitasti. Et nota he due regule faciunt eãdẽ sñiam cũ duab⁹ ꝑmis regul' de substãtiuis regẽtib⁹ gtũm

Quarta ¶ Quarta ꝓnoĩa pñt capi ꝑtitiue ⁊ regere genitiuuz multitudinis: vt adiectiua ꝑtitiua. vt hic viroꝝ cãtat hec mulieꝝ. h aĩaliũ ⁊ h sub ꝯuenientia generis. huiusmodi tñ exẽplis raro vtunt' authores

Js Quis ¶ Nota In hũc sensum elegãter his ꝓnominib⁹ ipm is ⁊ relatiuo quis in gtõ ntõ ⁊ abltõ vtimur Nã dicim⁹. Cui⁹ humanitatz q̃ hũanitate es. ⁊ q̃ tua hũanitas ꝓ tãte humanitatz es. tãta hũanitate es tãta tua humanitas Itẽ. cui⁹ amoris es. quo amore es. q̃ tu⁹ ẽ amor. In eum sensum accipit is ea id. vt dicim⁹ ei⁹ pietatis es. ea pietate es. ea tua est pietas. hec Perottus in cornucopia

¶ De regimine verbi.

Uot casus exigit ꝟbum Oẽs. vt noĩatiuuz gtũm dtũm accusatiuũ vocatiuum ⁊ abltũm

¶ De ꝟbis exigẽtib⁹ ntũm regule stz due

Prior Uot sunt regule de ꝟbis regẽtibz noĩatiuũ Due. Prior. Uerbum ꝑsonale finiti modi exigit añ sentũm vl' vtũm l' aliq̃d positum loconti sub ꝯueniẽtia numeriz ꝑsone: vt ego scribo tu scribis ille scribit Ouidi⁹ Fugere pudor verũq; fidesq; Persi⁹ Usq; ad eo ne Scire tuum nihil ẽ nisi te scire hoc sciat alter

¶ Dicit ꝑsonale Nã ꝟbũ imꝑsonale nõ exigit ntũm sz obliquum si actiue vocis. vt mihi cõtingit scribere Sin passiue vocis abltũm cũ ꝑpõe a vel ab vel ex Ouidi⁹ Uiuitur ex rapto nõ hospes ab hospite tut⁹

¶ Dicit finiti modi Quia tria tpa infiniti modi regũt accũm añ se. vt video q̃ Joãnes scribit epl'am h ẽ video ioãnẽ scribere epl'am. vel video epi-

ſtolā ſcribia ꝯ ioāne Unde elegātius loq̃mur ꝑ tria tpa infiniti modi q̃ per
tēpora quindeci finiti modi ad vitandā hanc dictōem q. ¶ Dicit vel ali/
quid positū loco nti. Nā q̃nq̃ modis loco nti aliq̃d ponit. vñ. Infi. ma/
neries. atri. dictū simul appel. Supponit verbo si rectus deficit illi ¶ Prio
infinitiu. vt scribere ē agere Itē Velle suum cuiq̃ ē nec voto viuit vno Nā
hoc pacto infinitū nomē ē. vt inq̃t Laurentiu in dialecticis. vt velle suuz. i.
sua volūtas Scire tuū. i. tua scia ¶ Scōo dictio materiālr posita. vt ma/
gistri est gtī casus. i. illa vox magistri est gtī casus. ¶ Tercio attributum
id est infinitiuū cū obliquo post se. vt seruire deo ē regnare ¶ Quarto dic/
tum. hoc ē infinitiu cū accō ante se. vt petrum currere est possibile ¶ Quin
to appellatum id ē noiatiuus ⁊ suum verbum q̃ vel vt pcedente. vt q̃ iusti/
cia seruatur est rectum

¶ Notandū oē ꝟbuz psonale finiti modi exigit ntm l'rtūm aū se explicite Cōstructio nti
vl'iplicate. ꝑter diescit lucescit aduesperascit q̃ nullū exigunt casum

¶ Notādū scōo Noiatiuus ꝯstruit ꝓprie cū ꝟbo psonali. vt iā patuit Se/
cundo cū ꝓticipio. vt tu legens letus rides Tercio cū interiectōe. Persius.
Eos o pompilius sanguis Quarto cū aduerbio. vt ecce agnus dei

¶ Itē nō ꝛ ego pluo tu pluis Sz in tercia psona. deus pluit hodie mag/
nos imbres. q̃ ꝟbū excepte actōis Etiam ꝛ. pluit sanguis vel lapis. pluit
sanguinē ⁊ lapidib Tibullus Multus ⁊ in terras depluerit q̃q̃ lapis Sta
tius. Saxa pluunt. Plinius. Lateribus coctis pluisse in eius anni acta re
latum est.

¶ Notādum tercio. Ut ⁊ q̃ differunt Primo q̃ hec ꝟba dico scribo nun/ Ut q.
cio renuncio mandatōem ꝓcāt exigūt ꝛōem cōiunctiuā aut indicatiuā a q. vt Petrus
notū facere ꝓcant exigunt ꝛōem ꝯiunctiuā aut indicatiuā a q. vt Petrus
ꝓcauit mihi Paulū redijsse. vel q̃ paulus redijt Et ꝓcauit mihi vt venirem
ad se. hec Alexandr Hegi in faragine Scōo differūt. q. vt refertur ad cau
sam finalem. q̃ veto ad cām efficientē. vt cedo te virgis q̃ dignus es Cedo
te virgis vt te emendes. hec Perottus

¶ Notādū q̃to Post tam tātū adeo sic. ita elegāter ponit vt. nā dicimus
Joānes tā doc ē vt nemo sit eo doctior Petrus ē adeo fortis vt nemo eū
superare possit ⁊ nō posset Nā possit post ꝟbum ꝑsentis ponit sed posset post
ꝟbum ꝑteriti tpis. vt Joānes adeo fortis erat: vt nemo eū superare posset
Horatius Nemo adeo ferus ē vt nō mitescere possit Itē sic de dilexit mū
dum: vt filiū suuz vnigenitum daret Itē. Beatis ita bñ ē vt nō possit eis
meli esse Scōo. vt ponit post abltm ꝑtis vt eo ingenio es vt nemo te inge
niosior. hec Alexandr hegi i faragine

¶ Notādū q̃nto Inter vt aduerbiū ⁊ vt ꝯiunctionem H ē discrimē Qz vt Ut aduerbiū
aduerbiū cum ꝯdicatio. vt coniunctio cū ꝯiūctio construit Ut ira me deus Ut cōiunctio.
amat vt ego cupio tibi bñ eē. ibi vt aduerbiū ē q̃ quēadmodū ꝓcat.

¶ Notādum sexto Qz cōiūctio tria, vitia facit Primū. q̃ abundat. vt ne/
scio q̃ q̃ Joānes veniet Aliud q̃ deest vt nihil aliud scio q̃ Joānes est do
mi Tertiū. q̃. p vt aut. p ne aut alia particula ponit. vt timeo q̃ Joannes
veniat Pro q̃ dic Timeo ne Joānes veniat Nam ꝟba timēdi ꝯstruūt cuz
ne ⁊ vt nō autē cum q. diam' etiā pro eodem Timeo Joānes veniat Hec
Alexander Hegius

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Altera regula

¶ Altera regula. hec ꝟba sum ⁊ existo regũt ntũm post se appellatĩe qua/
litatꝫ Uerba vero vocatĩa ntũm ꝓprie l'appellatĩe. vt ego vocor Fœderic⁹
Et oĩa ꝟba adiectiua pñt regere ntm̃ post se ⁊ poni ꝓ verbo substãtiuo ele
ganter. vt sedeo iustus scribo doct⁹ disputo prudẽs scribo heres Salutor
princeps Eligor Papa

Extitit

¶ Nota ꝑmo Hoc verbum extitit non iungit̃ cum ꝑticipio vt hoc verbuꝫ
substãtiuum sum es ẽ: vt nõ dicim⁹ Joannes extitit doctus. sed ẽ doctus.
Et cõstruitur cum noĩbꝫ substãtiuis ꝓcatꝫ euidẽter fuit vl' ꝓdijt. vt post so
cratem Plato extitit preceptor

Uerbũ substãtm̃

¶ Nota scdo Uerbũ substãtm̃ dr̃ qd ꝑ se substat: vt ego sum Et ĩ ipsuꝫ ce
tera resoluunt̃: vt amo. i. amãs sum Et hꝫ variã constructionẽ Primo exi/
git noĩatiuum: vt ego sum albꝫ. tu es homo Scdo construit̃ cũ gtõ Uerg.
Nõ opis ẽ nrẽ grates ꝑsoluere dignas Tercio cum dtõ ⁊ ꝓcat habeo Jdẽ.
Nãqꝫ erit ille mihi semper de⁹. i. habeo illum mihi semper deum Quarto
cuꝫ abltõ partꝫ: vt Joãnes ẽ vir magno ingenio Quĩto cum duobꝫ dtĩs: vt
hec res ẽ mihi honori Sexto cum abltõ ⁊ ꝑpositione ĩ vel sub vt sum in fo
ro sum sub tecto Septĩo cum accõ ⁊ hac ꝑpositõe apd̃: vt sum apud gym/
nasium Octauo sine casu posteriori: vt deus ẽ Nono cum infinitiuo: vt cer
nere erat. i. cernere licebat

Cõposita asuꝫ

Cuius cõposita iunguntur sꝑ fere dtĩo vel ab
latĩo cũ ꝑpositione. vt abfui funeri. i. ab funere. Uer. Mihi semper abest
Etiã sine ꝑpositione Seneca italia abest Etiã dicimus in accõ absum iter
vnius diei Jtẽ desum nuptijs vel in nuptijs Jnsum fonti vel in fonte Sed
prosum adiungitur datiuo vel accusatiuo Plinius Allium ad multa ruris
precipue medicamẽta prodesse creditur Jtem intersum lectioni l' in lectio/
ne. i. presens sum Plaut⁹ Qua ĩ re ego interfui Sed intersum illi id ẽ diffe
ro ab illo Teren. Stulto intelligẽs qd inter est

Uerbũ Utũm

¶ Nota tercio Uerbũ vtm̃ ideo dictum. ꝙ per id vocam⁹ Ut quis voca/
ris. l' q̃ noĩe vocaris: ego vocor Petrus Jtẽ qd nomẽ est tibi. mihi nomen ẽ
Martin⁹ l' Martino Uer. At ꝓuer Ascani⁹ cui nũc cognomẽ Julo Mã
cinell⁹ Est illi Cicero nomẽ vl' dic Ciceroni Nã Uergili⁹ ⁊ Cicero sepi⁹ res/
pondẽt ꝑ datiuũ q̃ꝫ ntm̃ Jtẽ ꝓ eodẽ dic vocor Cicero Est mihi nomẽ Cice
ro Est mihi nomẽ Ciceronis Est mihi nomẽ Ciceroni Habeo nomẽ Cice
ro Qui. Lactea nomẽ hꝫ cãdore notabil' ipo Habeo no^n Ciceronis Uer.
Eternumqꝫ loc⁹ palinuri nomen habebit Jtẽ habeo nomẽ Ciceronẽ Jdeꝫ
Eneadanqꝫ meo nomẽ de noĩe fingo

¶ Nota quarto Uerba vtĩa duobꝫ modis capiuntur. Uno modo oĩa ver
ba vtĩa hñt vnã ꝓcatõem scꝫ passiuã qꝛ ĩter passiua numerãtur vt nuncu/
por appellor noĩor dicor vocor Hermannus Altero hñt vocẽ actinã in o ⁊
regunt duos accõs: vt vocabãt eũ zachariã noĩe prĩs sui. Et tunc accepta ⁊
lrã faciunt ex se passiua Baptista Uocor ad superos

¶ Nota q̃nto Nõ recte dr̃ hõ sapiẽs ẽ ne dicã lrãtus sed ne dicã litteratum
teste Laurẽtio qd fit substãtiuo ꝑcedẽte. sec⁹ ẽ aũt substãtiuo sequẽte: vt li
terat⁹ ẽ. ne dicã sapiẽs hõ Jn ꝑma orõe intelligitur eẽ in scda est

¶ De figuris constructionis

¶ Quot ab oĩbꝫ grãmaticis scriptoribꝫ doctis ponũtur figure ꝯstructõis?
Octo. q̃? Appositio euocatio ꝯceptio syllepsis prolepsis zeuma synthesis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

antiptosis. ⁊ synecdoche. quas hoc loco describendas cēsui: Nā videt esse sp̄s soloecismi contra naturā ntī ⁊ sui verbi

¶ Appositio

¶ Appositio. est qñ duo noīa substātiua vnū magis cōe. alterum minus cōmune sine copula adiungūtur verbo ꝑsonali. vt aīal hō currit. arbor pyrus crescit. auruz vite corruptela effodit Uer. Formosum pastor Corydon ardebat Alexim Delicias dñi. Tibull⁹. Ite ꝓcul cure durum gen⁹ ite labores Scriptura Obtulerūt ei munera aurū thus ⁊ myrrham

¶ Nota. appositio fit ꝑ oēs casus: vt aīal homo currit. Misereor animalis hominis. fauco animali homini. ledo aīal hominez. o animal hō veni. defendor ab aīali homine

¶ Nota scdo Uaria sunt noīa que faciūt appositōem. Primo nomīa animaliū. vt aīal capra Scdo noīa pisciū. piscis lupus Tercio nomīa arborū vt arbor prunus Quarto noīa herbaꝝ. vt herba hysop⁹. Quinto noīa mōtium vt mons tabor Sexto. noīa regionū ⁊ insulaꝝ. vt vrbs roma regio germania Septimo noīa aquaꝝ. vt fluuius rhenus Octauo. nomina planetarum. vt planeta saturnus. ⁊ his silia

¶ Nota tercio. Duo noīa substātiua duob⁹ modis reperiūtur in oratione Aut ſcāt idē. ⁊ erunt eiusdē casus ꝑ appōnem. ſcant enī idē qñ ad ea intelligit hoc ꝑticipiū ens. vt aīal ens hō currit Aut ſcant diuersa (hoc q̄dē qñ nō intelligit hoc ꝑticipiū ens) tūc alterum erit gtī casus. ꝑ regulam de substantiuo regēte gtm̄. vt liber ioānis

¶ Nota quarto. substātiua in genere sepe discrepāt. in casu nunq̄ꝫ. in numero trifariā. primo si alterū sit collectiuū. Uer. Ite mee quōdā fœlix pec⁹ ite capelle Scdo si minus cōe singulari nūero caret. vt Athene vrbs Tercio. si duo sint singularia: vt castor ⁊ pollux fratres gemini

¶ Nota q̄nto. appositio fit aut ꝓprietatis explicande grā. vt Uergilius poeta optimus Aut discretionis faciūde. vt Rhenus germanie fluuius Aut equiuocatōis tollende. vt Idea mons phrygie. canis sid⁹ ardētissimū

¶ Euocatio

¶ Euocatio est. qñ hec quattuor ꝓnoīa. ego tu nos vos diuisim. ⁊ nomīatiu⁹ tercie ꝑsone sine copula exigunt ꝟbū p̄me l'scde ꝑsone. vt ego pauꝑ ludo. tu pauper ludis. nos pauperes ludimus. vos pauperes luditis

¶ Nota duplex ē euocatio. explicita. ⁊ implicita Explicita quādo hec q̄ttuor ꝓnoīa ego tu nos vos exprimuntur. vt ego Cicero oro Implicita quando hec quattuor ꝓnoīa subaudiunt. vt pauper ludo. id est ego pauper ludo pauper ludis. i. tu pauper ludis. pauperes ludimus. i. nos pauꝑes ludimus pauperes luditis. i. vos pauperes luditis Uergi. Troia dispersi iactamur gurgite vasto Ouidius. Ip̄e licet venias musis comitat⁹ Homere Si nihil attuleris ibis Homere foras

¶ Nota scdo Oīs ntūs ē tercie ꝑsone. p̄ter ego nos p̄me. ⁊ tu ⁊ vos secūde Tñ ip̄e mō ponitur in prima persona. vt ipse feci. id est ego feci. modo pro secunda. vt ipse fecisti. i. tu fecisti. modo ꝓ tercia ꝑsona. vt ipse scribit id est Petrus l' Paulus scribit.

¶ Conceptio siue sylepsis

¶ Sylepsis q̄ ꝯceptio latine dicit. est qñ duo ntī diuersaꝝ ꝑsonaꝝ vl' eius/

dem ꝑsone copulata ꝯiunctione exigūt ꝟbū plurale eiusdē ꝑsone cū digni
ori ntō: vt ego ⁊ pauper ludim⁹. tu et pauper luditis

¶ Nota. Conceptio ꝓprie sumpta fit inter ntōs diuersaꝝ ꝑsonarum. Sed
generalr sumpta testibꝫ Perotto ⁊ Sulpitio. fit inter omnes ꝑsonas, vt do
minus ⁊ seruus precantur

Cōceptio casuum ¶ Nota scdo. Cōceptio ē triplex Nā q̄dā ē ꝑsonaꝝ. q̄ est qñ ntī sunt diuer
saꝝ ꝑsonarū: vt ego ⁊ tu legimus Quedā ē diuersoꝝ casuum. q̄ ē. qñ alteꝝ
est ntī casus. alteꝝ ablti casus intercedēte ꝑpōne cū: vt ego cū paulo gau/
demus Ver. Rem⁹ cū fratre quirinus Jura dabunt.

Cōceptio gñm ¶ Tercio. Quedā ē ꝯceptio gñm. q̄ fit qñ duo noīa substātiua copulata
diuersoꝝ generū ꝟcātia res aīatas exigūt adiectiuū plurale eiusdē generꝭ
cū substātiuo digniori Nā masculinū ꝯcipit feīm. ⁊ femininū neutruꝫ sed
nō cōtra: vt Joānes ⁊ berta sunt albi Femina ⁊ mācipiū sunt docte. vl' est
doctū. vtrūqꝫ enī dicit Dicitur ꝟcantia res aīatas. nā substātiua rei ianīa
te exigunt adiectiuū l'relatiuum neutri generis: vt virga tua ⁊ baculus tu/
us ipa me ꝯsolata sunt Vergi. in buco. Cuꝫ daphnidis arcuꝫ fregisti ⁊ ca
lamos q̄ tu ꝑuerse menalca Et cū vidisti puero donata dolebas. Interdū
tamen etiā exigunt adiectiuū eiusdē gñis Psalmigraphus iusticia et pax
osculate sunt

¶ Nota Cōceptio geneꝝ est duplex. explicita ⁊ implicita Explicita quādo
ambo substātiua explicāt. vt ioānes ⁊ lucia (i correpta) sunt studiosi. Im/
plicita qñ ambo substātiua exp̄munt vnico adiectiuo masculini generꝭ Et
fit q̄ttuor modis Primo ꝑ adiectiuū distributiuuꝫ: vt vterqꝫ iacet ꝓn⁹ lo
quēdo de mare ⁊ femina. qñ ꝟbo sermo fit de duobꝫ marib⁹ nō est cōceptio
generū Scdo ꝑ nomē demonstratiuuꝫ: vt hi sunt albi. mōstratis viro ⁊ fe
mina Tercio per quesitiuū: vt vter istoꝝ est mas Quarto per nomen infi/
nitum vt Qui crediderit ⁊ baptisat⁹ fuerit salu⁹ erit

¶ Prolepsis

¶ Prolepsis: que presumptio latine dr. Est attributio ꝓprietatis. hoc est
verbi. toto diuiso in suas partes: vt virgines legūt flores. hec violas. illa li
lia. Vel est p̄sumptio totius cuꝫ verbo plurali. a quo partes diuise i nūero
discordāt Req̄rūt aūt tria. totū ꝑtes ⁊ discordia partiū. a toto in nūero

¶ Nota. totū nomē plura ꝟcans. ntūs vel obliquus pluralis numeri l'col/
lectiuum singularis numeri Partes quibꝫ totū diuidit sunt vn⁹ alter aliq̄s
hic iste ⁊ his similia

¶ Nota scdo Prolepsis fit per ꝟbū ⁊ ꝑ no^n adiectiuū Exēplū de ꝟbo scho
lastici scribūt. vn⁹ epl'am ali⁹ carmina Exēplū de adiectiuo Homines sunt
colorati. vnus nigredine alius pallore.

¶ Nota tercio Duplex est ꝓlepsis. explicita ⁊ implicita Explicita quando
totum ⁊ ꝑtes explicātur: vt hoīes currunt. hic sensim ille velociter Impli/
cita qñ totuꝫ ⁊ ꝑtes nō exprimunt Qd fit tripl'r Primo qñ totū nō exp̄mi
tur: vt legimus alius grāmaticā. alius musicā Secūdo qñ partes nō exp̄/
muntur. vt nos operamur quisqꝫ opus suuꝫ. Tercio qñ nec totum nec ꝑs
exprimuntur: vt alter alterius onera portate id est vos portate, ille onus v/
nius alius onus alter⁹

¶ Nota. vnū ⁊ alteꝝ qñqꝫ postponunt sibi hāc vocē. vt quādoqꝫ q̄. vt duo

sunt q̃ mihi volēter volēt vnū q̃ tibi corā⁹ mēcari n̄ queo. alteq̃ q̃ absens tibi opitulari nō valeo Duo st⁹ que abs te peto. vnū vt tue valitudinis ratione habeas. alteq̃ ne frequēs epulonib⁹ sis sodalis

¶ Zeugma

¶ Zeugma que latine dicit cōnectio Est reductio verbi vnius ad casus copulatos diuersorum numeroq̃ aut p̄sonarum: vt ego ludo: et tu. Et fit per verbum ⁊ adiectiuum: vt conceptio Hā faciūt eūdem sensum: vt ego ludo et tu. vt est. ego ⁊ tu ludimus Ioannes est albus ⁊ berta. hoc est Ioannes et berta sunt albi

¶ Nota in zeugmate ꝓbū vel adiectiuū in cōstructōe ponit ī medio ntōq̃ seu situ in p̄ncipio. medio. vel fine Hinc triplex oritur zeugma. vt pro zeugma. Et ē qū ꝓbū vel adiectiuū ponitur in p̄ncipio. vt scribit Ioānes ⁊ ego Dezo zeugma est qū ꝓbum l'adiectiuū ponit in medio ntōq̃. vt ioannes legit ⁊ ego. Hysterozeugma est qū ꝓbum l'adiectīm ponitur in fine: vt nihil hic nisi carmina desunt

¶ Nota scdo. In zeugmate ꝓbū vel adiectiuū conuenit in persona. genere. ⁊ numero cū primiori ntō Ver. Caper tibi salu⁹ ⁊ hedi. Nota. Tu q̃d ego ⁊ popul⁹ mecū desideret audi Nō tū falsum ē q̃tiēs p cōparatōem aut valitudinē loq̃mur. vt meli⁹ ego hoc q̃ vos fecissem. hoc ille ita prudēter vt ego fecissem Ite Aīa mea sicut passer erepta est. ⁊ nō ereptus est Nōtes sicut cera fluxerunt. nō aūt fluxit.

¶ Synthesis

¶ Synthesis que latine ꝓpositio ōr. Est qñ nomē collectiuū. aut nomē distributiuū singularis numeri exigit verbū plurale gratia Pcatōnis. nō aūt gratia vocis Verg. Pars in frusta secant Idem. Pars gladios stringunt manibus. pars missile ferrum Corripiunt Idē Pars hominum validi turres ⁊ menia scandunt Cornu taci optimus quisq̃ acciti. Scriptura. Plurima turba strauerunt vestimenta sua. i. multi hoies Ouid⁹ Vtraq̃ formose me iudice sunt veneranda. scz Juno ⁊ Pallas Vergilius secūdo Hic manus ob patriam pugnando vulnera passi manus id est multo siue multi sunt passi

¶ Antiptosis

¶ Antiptosis o p̄ducta exponit casus pro casu positus Vergilius Vrbes quam statuo vestra est subducite naues Teren. Quas cedis esse has non sunt vere nuptie Vergi. Heret pede pes densusq̃ viro vir. hoc est pedi pes heret Nota in his exemplis qñ relatiuū p̄ponit suo aūcedenti casus nō ponitur. p casu: vt Quā vrbē statuo illa est vestra Qñ ꝓ relatiuum postponitur aūcedenti casus ponitur. p casu. vt vrbem ē vestra quā statuo Hā accusatiuus ponit. p ntō. vt latius patebit retro

¶ Synecdoche

¶ Nota. Synecdoche q̃ ōr latine cōceptio q̃d fit patebit retro de adiectiuis exigentib⁹ accūm.

¶ Absolutio omniū casuum

Vlot casus ponunt absolute. H̄ est reguntur implicite. omēs aut cā breuitatis. aut cā relatōis Cā breuitatis De ntō vt bonus dies De genitiuo vt post Michaelis. i. post festū michael De otō ⁊ accō vt

deo grãs De abltõ. q̃bꝫ ꝑtibꝫ ꝯstat orõ Cã relatõis. de ntĩo. vt virga tua et baculꝰ tuꝰ ipa me cõsolata sunt. de gtĩo. in mũdo viuentiuꝫ misereor eorũ De dtõ. egrotãtibꝫ lux orta ẽ eis. de accõ ver ꝛ estatẽ tu plasmasti ea De ablatio. summo bono fruẽdum ẽ ipo. de his latius retro

Tres casus carẽt rectore

¶ Quot casus carẽt rectore? tres. q̃? gtũs accũs ꝛ abltũs. ꝛ interdum dtũs Cice. Quid q̃q̃ die dixerim fecerim. ꝛ cogitauerĩ memorabor vespi

¶ De genitiuo

¶ Noĩa vrbiũ ꝑme ꝛ scdẽ declinatõis singlaris numeri ꝯstruũt̃ ĩ gtõ cum ꝟbis q̃etis. ꝛ rñdent̃ ad vbi vt vbi fuisti Colonie Monasterij Sꝫ nomĩa plalis nũeri. vel noĩa tercie declinatõis ꝯstruũt̃ ĩ abltõ cũ eisdẽ ꝟbis. vt vbi fuisti. hãmone athenis. At indeclinabilia sꝑ ꝯstruũt̃ in abltõ mediãte ꝑpositõe in cũ eisdẽ ꝟbis: vt vbi frequẽtasti scholas: in zwollis. in dorsten.

¶ De accusatiuo

Ruri Inficias Suppetias. Inferias

¶ Noĩa vrbiũ declinabilia cõstruũtur in accõ cũ ꝟbis motꝰ ad locũ. ꝛ respondẽt̃ ad q̃. vt q̃ ibis? Coloniã zuzatũ. hãmonẽ. athenas Licero Nulla alia ꝯfisus laodiceã q̃ ẽ in syria ad mare se cõtulit Sed indeclinabilia in accusatio mediãte ꝑpositõe ad. vt quo vadis? ad Emaen. ad Xantem

¶ Eandẽ ꝯstructõem hñt hec appellatĩa noĩa. domꝰ humꝰ rus bellũ ꝛ militia in gtõ solũ In alijs casibꝰ sine ꝑpõne nõ leguntꝰ Sic enĩ seruãt doctiores Quãq̃ etiã dicimꝰ fui ruri ꝑ dtũm. i. fui rure nõ ẽ dõm. vt Festus docet: tñ poete sic frequẽter vsurpãt Horatiꝰ Quinq̃ dies tibi pollicitus me rure futurum Addũt̃ ab alijs hi accĩ inficias suppetias ꝛ inferias: vt hic iuit inficias. i. ad negãdũ Cesar nũciabat auxilia magna eq̃tatus oppidanis suppetias venire. i. subsidiũ. a ꝟbo suppetere. q̃d ꝑeat subsidiũ petere. Itẽ orestes matrem occiso patre inferias misit. i. ad inferos.

¶ De ablatiuo

¶ Noĩa vrbiũ declinabilia ꝯstruũt̃ in abltõ cũ ꝟbis motꝰ ꝑ locũ. ꝛ respondẽt̃ ad q̃. vt q̃ venisti huc Colonia hãmone. h̃ ẽ ꝑ Coloniã hãmonẽ. Quare certius loq̃mur isto mõ in accõ mediãte ꝑpõne per

¶ Nota noĩa ꝓpria hoĩm. ꝛ noĩa appellatĩa hoĩm. aĩaliũ locoꝝ. ꝛ aliarum rerũ q̃rũt ꝑpõnẽ. vt sum in vrbe: in agro. in socrate. eo in vel ad vrbẽ: ad agruꝫ. ad socratem. nõ aũt in socratẽ. venio ab vrbe. venio ab agro: de socrate. trãseo ꝑ vrbẽ ꝑ agrũ ꝑ locũ in q̃ est socrates Eo vrbẽ ꝟsus. agꝝ ꝟsus. socratẽ ꝟsus Eo vsq̃ ad vrbẽ. vsq̃ ad agꝝ: vsq̃ ad socratẽ Interdũ poete omittunt ꝑpõnẽ Uer. Italiã fato ꝓfugꝰ lauinaq̃ venit Littora. Itẽ interdũ etiã addit̃ ꝓprijs vrbiũ Licero Ea die verres ad messanã venit Dic igitur sum monasterij vel in monasterio.

Sextuplicia sunt aduerbia loci

¶ Nota scdo. sex sunt aduerbia interrogariua nominũ vrbiũ ꝛ locoruꝫ. vt vbi quo qua vnde quorsum ꝛ quousq̃ Ad vbi respondẽtur noĩa vrbiuꝫ in gtõ vel abltõ. ꝛ aduerbia in loco. vt sunt hic illic istic. Ad quo. nomina locorum in accõ Silr noĩa appellatĩe ꝛ aduerbia ad locũ. vt huc illuc istuc Ad qua noĩa vrbium in abltõ vel accõ intercedente prepositõne per. Et aduerbia per locum vt hac illac istac Ad vnde nomina vrbium in abltõ. Et aduerbia de loco. hinc illinc istinc Ad quorsum dantur significãtia locum versus aduerbia. vt quorsum ibis? horsum illorsum istorsum: sursum dextrorsum sinistrorsum antrorsum retrorsum. Ad quousq̃ respondẽt̃ aduerbia

cōposita ex illis q̄ ad locū ꝑcāt. ⁊ hac dictōe ꝓsus: vt quousq; hodie mouē dus est pes. hucusq; illucusq; istucusq; ⁊c.

¶ Nota tercio. hec ꝓpō ꝓsus sp̄ postponit̄ suo casui: vt italiā ꝓsus ibo Sa lustiꝰ. Quē locū Cathaginēses egyptum ꝓsus finē imperij habuere Int̄/ dum etiā huic dictioni ꝓsus iungit̄ ad vel in. qñ nō iūgit̄ noibꝰ vrbium aut ꝓuinciaꝝ. vt ad orientē ꝓsus. ⁊ in foꝝ ꝓsus. Versus

¶ De verbis regētibꝫ gtūm

Vot sunt regl̄e de verb̄ regētibꝫ gtūm: quinq;. Prima Hec verba consulo. recordor. obliuiscor. reminiscor. memoror memini. recolo. fastidio regūt gtūm vl̄ accūm Vergi. Numeros memini si verba tenerē Idē Nec meminisse pigebit elisse Idē Oblitus ne sui est itacꝰ Idē Quisquis es amissos huic iā obliuiscere graios Plautꝰ Abijt neq; me certiorez fecit fa/ stidit mei Vergi. Inuenies aliū si te hic fastidit Alexis Cicero Recorda/ re igit̄ illū Etiā d̄r recordor de hac re Idem. Qm̄ istis nostris lachrymis de illis recordor. q̄s ꝓ me sepe ⁊ multū ꝓfudisti. Tñ potiꝰ d̄r. recordor hāc rē q̄ huiꝰ rei. vt refert Augustinꝰ dachus Prima

¶ Nota. lz ꝓba huiꝰ regule exigāt gtūm l̄ accūm. tñ memor ⁊ īmemor no/ mina adiectiua solū regūt gtūm Ver. Nil ipsa nec auras nec sonitus me/ mor. ibi auras est gtūs grecꝰ in as Ouidiꝰ. Nescio q̄ natale solū dulcedi/ ne cunctos Ducat. ⁊ īmemores nō sinit esse sui Memor Immemor

¶ Scda regula. verba plenitudinis ⁊ inopie regūt gtūm l̄ abltūm Terē. Quasi tu huiꝰ indigeas patris Vergi. Quin tu aliq̄d saltē potiꝰ Quorū indiget vsus Suetoniꝰ Prout q̄q; indigerēt monitōe Excipit̄ careo quod solū exigit abltūm. lz olim accūm Plautꝰ Collꝰ collaria caret Idem Caruit ne febris teheri vel nudiustercius Secunda

¶ Nota ꝓba huiꝰ regule sunt duplicia. absoluta ⁊ actiua Absoluta potius hñt abltūm q̄ gtūm. vt affluo. abūdo Preter egeo indulgeo ⁊ satago que potius iungunt̄ gtō Terē. Amore abundas Tñ oliz etiā exigit gtūm. te/ ste Mācinello Lucilliꝰ Quaꝝ ⁊ abundemꝰ reꝝ ⁊ q̄ꝝ indigeamꝰ. Dicitur itē hec res abundat Vergi. Rursus abundabat fluuidꝰ liquor Sed dicit̄ abūdās lactis l̄ lacte Vergi. Quā diues niuei pecoris q̄ lactis abundās. Cicero Mulier abundās audacia Exemplū de satago Teren. Hic sata/ gat reꝝ suaꝝ. i. anxius ⁊ curiosus sit suaꝝ reruz ¶ Verba actiua plenitudi nis ⁊ inopie sunt Impleo. saturo. repleo. nutrio. satio. alo. lacto. cibo. vacuo priuo orbo grauo onero spolio inq̄no i correpta maculo inficio ⁊c. que exi/ gūt accūm cū abltō. licz interdū etiā cū gtō. Ver. Implent̄ veteris bacchi pinguisq; ferine Lucanꝰ. Implent̄ valido tyrone cohortes Plau. He res vite me soror saturāt Varro Dū agnoscāt matrē agni ⁊ pabulo se saturāt Vergiliꝰ Impleuitq; mero paterā

¶ Tercia regula. ꝓba ꝑcātia actū accusandi laudandi ⁊ damnādi ⁊ eorū ꝯtraria exigūt accūm cū gtō l̄ cū abltō. Sue. Ne hospitē aut negligentie aut rusticitatis videtur arguere Cicero. Sceleris ꝯdemnat generum suuz Idem. Cōdemnabo ego te crimine Idem Maiestatis accersitur Sueto/ nius in Cesare triūphalē viruz repetūdaꝝ postulauit. id est accusauit Te rentius Hic se furti alligat Boetius. Consulo te rerum id est iudico. Sic et dicimus. equi bonicq; cōsule huic rei. hanc rem. vel de hac re. Lucanus. Tercia

Dat pena maioris aque. Tñ hoꝝ passiua regunt gtũm l' abltũm: vt tu accusaris negligẽtie. Quãtilia. Aut si qs repetundaꝝ crimĩe insimulabitur. Solin⁹ ꝓpe finẽ peccato argutus

¶ Nota. ꝟba hui⁹ regl'e stꝫ. dãno ꝯdemno ago arguo conuinco accuso incuso excuso reprehẽdo alligo insumulo purgo laudo cõmendo increpo vitupero ꝛc. Itẽ accũs ꝑt illum q̃ laudat l' vituperat. gtũs ãt vel ablatiu⁹ id q̃ quis laudatur l' vituperatur

¶ Nota scdo. latie dicim⁹. si qs sustulerit rẽ suã de sacro furti ne tenet an sacrilegij. an ne vtroqꝫ. nõ autem vtriusqꝫ. teste Laurẽtio Itẽ rursus Condemnare nõ licet de vtroqꝫ sed de altero vel furti l' sacrilegij. quia verba regule loco gti regunt hos abltõs q̃ttuor altero neutro ꝛ vtroqꝫ ambob⁹ nõ autem gtõs vt inq̃t Laurentius

Accuso
Incuso

¶ Nota tercio dr̃nt accusare ꝛ incusare ꝑm Seruiuꝫ. nã incusam⁹ maiores accusam⁹ pares vel inferiores. qd̃ Beroald⁹ carpit. hinc dt̃ Mancinellus: Accusare aliquẽ peccasse oñdere signat Incusare tñ mores rep̃hendere dicunt

Ango

¶ Nota quarto. dicim⁹ ango me animi. ꝛ angit cura aĩm Terẽ. Animiqꝫ sese angebat Plautus Absurde facis qd̃ angis te animi Teren. Cura hec angeret animũ Sil'r Excrutio me animi Plaut⁹ Qui dum filij in eã ceperã ego me excruciare

Quarta

¶ Quarta regula. hec verba misereor dñor ꝛ miseresco exigunt gtũm vel dtũm Tñ misereor teste Seruio. iiij. Eneidos. tãtũmõ exigit gtũm. lꝫ in sacris lris ĩt'dũ etiã iungat dtõ Uer. Nil nri miserere Idẽ miserere laboꝝ tãtoꝝ Idẽ Miserere aĩe nõ digna ferẽtis Psalmigraphus. Quis dñabit tui in dijs dñe Idẽ Tu dñaris ptãti maris Mãcinel. Dic dñor cunctis in cunctos ĩ q̃qꝫ cunctis. qꝛ poti⁹ exigit dtũm Uer. Uictis dñabit argis Idẽ Uos superi archadici regꝫ miserescite q̃so Sꝫ miseror aris qd̃ ꝑt flere l' lamẽtari. iũgitur accõ Uer. Ignotosqꝫ vie mecũ miserat⁹ agrestes Itẽ moderor adiũgit dtõ Horati⁹ Qui nõ moderabit ire Item miror huius rei. et hanc rem Uer. miratur molem Aeneas Idẽ. xi. Iusticie ne p̃us mirer belli ve laborum

Quinta.

¶ Quĩta regula. hec q̃ttuor ꝟba idẽ ꝑcãtia facio pẽdo curo estimo cũ ꝟb̃ p̃cij regũt accm̃. ꝛ hos gtõs tãti q̃ꝫti pluris minoris nihil flocci magni parui boni nulli⁹ Terent. Certe Chreme istd̃ eq̃ boniqꝫ facio Idẽ. Irrideant vt libet q̃s minoris pẽdo q̃ꝫ floccos ĩdumẽti mei Iuue. Magis illa iuuãt q̃ pluris emuntur

¶ De dtõ recto a ꝟbo regule stꝫ q̃nqꝫ

Prima

Uot sunt regule de ꝟbis exigẽtib⁹ dtũm Quinqꝫ Prima. oĩa ꝟba actiua passiua ꝛ absoluta. acq̃sitiue p̃nt regere dtũm Exẽplũ de actiuo. scribo tibi. locutus est nobis deus ꝑ ꝓphetã Cato senior õnes hoĩes vxorib⁹ imperãt Sic ꝛ dicimus. iubeo tibi inuideo tibi: vt apud Terentiũ Oẽs inuidere mihi ꝛc. De passiuo. mundus mihi crucifixus est. et ego mundo De absolutis multa sunt exempla. Nã omnia verba q̃ exponuntur per wesen exigunt datiuum. vt caput dolet mihi. manus calent tibi. pedes frigent Paulo

Uideor

¶ Nota cũ dr̃. videt mihi q̃ bñ faciã. mihi nõ videt q̃ bñ loq̃ris. rusticani sunt sermones Euidẽter enĩ sic loq̃mur. non videor mihi bñ facere. tu non videris mihi bñ loq̃. ille videtur mihi male scribere. teste Perotto.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Nota scdo dr certo tecũ vel tibi ꝯgredior tibi olim. iã tecũ. sicut oli. pug no tibi. dimico tibi ⁊ tecũ Vergilius. Tu dic mecum quo pignore certes. Idẽ certẽt ⁊ cygnis vlule Ouidi⁹ Dum nou⁹ ẽ etiã cepto pugnemus amori. Itẽ pepigi tibi. i. ꝓmisi Pepigi tecum. i. pactus suꝫ. ouerkomen Suetoni⁹ E petitõnib⁹ nõ alios adiuuare ad honorẽ pati ꝑuenireq̃ q̃ sibi pepigissẽt ꝓpugnaturos absentiã suã

Certo

¶ Nota tercio. dicim⁹ Scale herẽt parietib⁹. vl' in parietib⁹. vel ad parietes Et hereo me in terrã Ouidi⁹ Herebat gremio dulcis amica tuo Syllius Hesit in opposito cuspis sydonia ligno Ouidi⁹ Pluma erat inq̃ cutẽ radices heserat imas Varro Ad quẽ hereat id solet vincere. Ignosco scelerei⁹. ⁊ ignosco ei scelus Plautus Stulticie adolescentieq̃ eius ignoscas. Idem Nunch̃ mihi ignoscas q̃so Incessit mihi vel in me vel tecũ familiaritat⁹ Vergi. Regib⁹ incessit magno discordia motu Teren. Noua nũc religio istic inte incessit. i. inuasit Incũbo reipublice vl' in rẽpublicã Tullli⁹. Toto pectore ad laudẽ incũbe Idẽ Ad id bellũ incũbe Idẽ Ut in rẽpublicã oi cogitatõe curaq̃ incũberes Cõuenit oĩb⁹ ⁊ in oẽs Tullius. Nõ in omnes arbitror oĩa conuenire Vaco virtuti. ⁊ ad virtutẽ. ⁊ in virtutẽ ꝑ accusatiuuꝫ sepi⁹ Oui. In nullũ mea mens grãde vacabat opus Noni⁹ Sõniculosus q̃ ad somnos vacet Irascor illi dolore vel ob dolorẽ Teren. Est ob eã rẽ irat⁹ nat⁹ Plaut⁹. Nũc vos mihi irasci ob multiloquiũ non decet. Fido huic rei ⁊ hac re Baptista Fidite ꝑtuti. fortuna fugatior vndis Vergilius Moliri iã tecta videt iã fidere terra ¶ Nitor haste hasta in hastã ⁊ ad hastã Ver. Ille vides pura iuuenis q̃ nitit̃ hasta Fabius Altius tamẽ ibũt q̃ ad summa nitẽtur ¶ Nuncio pri ⁊ ad patrẽ Plau. Precipe que ad patrẽ vis nunciari Filia dabitur nuptui vl' nuptũ Teren. Dat̃ ne illa Pãphilo hodie nuptũ Valeri⁹ Taceo enĩ ꝙ princeps ciuitatis filiã ei nuptui dedit Regno tibi ⁊ quãdoq̃ regno tui in genitiuo Horati⁹. Et que pauꝑ aqua Daunus agrestiũ regnauit populoꝝ: sed hic sermo potius grecus est sicut ille Miror in illius rei Antiqui tñ textus hñt regnator. teste Seruio

Hereo
Ignosco
Incessit
Incũbo
Cõuenio.
Irascor
Fido
Nitor
Nuncio
Regno
Subeo

¶ Subeo muro muꝝ. vel ad muruꝫ Sufficit vobis et ad vos satis ẽ Loquor tibi ⁊ ad te. ⁊ his sil'ia

¶ Nota quarto. qñ dr h̃ mihi dormit. tu mihi gloriaris. ille mihi sedet ibi dtũs nec ad me nec ad te nec ad quemq̃ refertur. sed sic vulgo vtimur. teste Laurẽtio

¶ Scda regl'a. triplicia st⁹ verba q̃ exigũt duos abltõs. alteꝝ rei aĩalis. alteꝝ rei nõ aĩal. Primo ꝑba substãtiua. vt sum mihi cure. hec res mihi iocunditati est. i. hec res est mihi iocunda Cice: Ego aũt ornamẽto te semper mihi fore duxi. i. ornamẽtũ. ornatius enĩ ꝑ dtũm q̃ntũm loq̃mur Ouid. Ouib⁹ sua lana decori est. i. decor Scdo. ꝑba duco estimo. vt tu mihi laudi ducis. qd nõ ꝑuo est tibi vitio Tercio ꝑba do tribuo. vt te biduũ amotum gymnasio nõ datur tibi honori

Scda regula

¶ Nota dti rei nõ aĩalis ꝑcantes laudem vel vituperium. Sunt solatio. voluptati. iucunditati. gaudio leticie glorie honori laudi merori molestie vicio dedecori infamie oneri impedimento. Quibus perpulchre additur nomen adiectiuuꝫ. vt littere tibi future sunt magno cõmodo. id est ad magnum commodum.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Tercia regula
Do tibi lrās
Do ad te lrās
Retulit mihi
Retulit ad me

¶ Tercia regula. q̄dam ꝟba exigūt post se dtūm cū accō. vt sc̄ꝫ ꝑmo Ver
ba ſcantia actū ꝓmittendi. vt ꝓmitto polliceor tibi fidem Scdo ſcātia ac/
tum dandi: dono do. ꝑbeo. tribuo impendo tibi q̄nq̄ aureos Tercio ꝟba
comparandi. ꝯfero ꝯparo ꝯpono equo te illi Quarto. verba ſcantia ꝑferre
vnā rem alteri: vt antepono prepono antefero ꝑfero prehabeo ⁊ postpono
postfero posthabeo Petrū tibi Vergi. Ne me sibi preferat illa vereť Quin
to ſcantia adiungere. vt adiūgo applico me illi Sexto. ſcantia loqui et di/
cere. vt dico refero narro significo loquor tibi veꝝ. preť alloquor affor ⁊ cō/
uenio. que exigunt accūm Cicero Cum pridie eius diei eum allocutus fu/
issem Terentius Cōueni hodie veniens quendā Itē dicimus Alloquor te
hanc rem Vergi. Extremū fato. q̄d te alloq̄r est
¶ Nota dicim⁹ Do tibi lrās ad Petrū. i. do tibi lrās vt eas feras ad Pe/
trum Et dedi ad te lrās. i. dedi ad te ferēdas lrās
¶ Retulit mihi veritatē. i. dixit mihi veritatē Retulit ad senatuꝫ siue po
polū siue preceptorē. i. ꝯsuluit senatū Dicim⁹ ꝑterea Refero tibi acceptuꝫ
id habeo ꝓ accepto abs te q̄d mihi debebas. etiā si solutio nulla intercesse
rit Itē retuli expēsum. i. rōnes de expensis exhibui Itē gratulor tibi hāc rē
vel hac re. mitto tibi ⁊ ad te nunciū

¶ Quedā reperiunť verba cū dtō ⁊ accō in eodē sensu

Noceo
Adulor
Añcedo
Anteeo
Antesto
Attendo
Derogo
Illudo
Inuideo
Immineo
Insisto
Insto
Insulto

Noceo tibi. ⁊ interdū noceo te: vt iudica dñe nocentes me. ¶ Adu/
lor te. ⁊ tibi teste Prisciano. libro. xviij. Sꝫ vt refert Quintilianus
ix. veteres hūc adulari dixerant Jo vero huic rei adulor u ꝓducta dicim⁹.
Cicero ꝑmo officioꝝ accepit passiue dicens Nec adulari nos sinam⁹ ¶ An
tecedo illi ⁊ illū Terentius. Hec eū añcessit Cicero. Quantum natura ho
minis pecudibus reliquisq̄ bestijs antecedat ¶ Anteit ei vel eum Plaut⁹.
Virtus premiū est optimū. virt⁹ oib⁹ reb⁹ anteit ꝓfecto Salusti⁹ Et quuꝫ
omnes gloria anteirent ¶ Antestat ceteris vel ceteros Apulei⁹. Se animi
robore ceteris antestaret Idem Nūc inter eos vn⁹ qui robore ceteros ante/
stabat ¶ Attendo iuri ⁊ ius Suetonius. Inter liberales disciplinas attē/
dit ⁊ iuri Plinius. sexto epi. In summa nr̄i facetia hominis quas veliꝫ at
tendas ¶ Derogo tibi vel te aliquid. Lucanus. Inuidus annoso qui fa/
mā derogat euo Item derogo tibi fidē. i. nō adhibeo tibi fidem. ¶ Illudo
tibi vel te Mancinellus. Illudo paulo paulum quoq̄ dicere possum Ver
gilius secundo. Certantq̄ illudere capto Idem Verbis virtutez illude su
perbis ¶ Inuideo tibi glorie gloriam ⁊ gloria Vergilius Liber pampine
as inuidit collibus vmbras Idem Ascanio ne pater romanus inuidet ar/
ces Dicit̄ etiam. Inuideo tibi in hac re Cice. Purpuram tyriam in qua ti
bi inuideo ¶ Immineo illos vel illis Ouidius Imminet exitio vir coniu
gis illa mariti ¶ Insisto huic rei. hanc rem. ⁊ in hac re Lucanus iij.. Illis
et volucres metuunt insistere ramis Vergilius sexto Nulli fas casto scelera
tum insistere limen ¶ Insto illi vel illud Vergili⁹ ꝑmo. Instans operi reg
nisq̄ futuris Mancinellus. Accūm regit insto simulq̄ datiuū ¶ Insulto
tibi ⁊ te Sueto. in Cesare Ex eo insultatuꝝ omniū capitibus. Salustius.
Multos a puericia bonos insultauerat. i. irritauerat Ledo illum ⁊ illi q̄n
dam. Lucan⁹. vij. Lesisti superos. Terentius. Nulli ledere omnibus ⁊c.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Veritas satet illum ⁊ illi. lz hoc sit rari⁹ Vergi. p̄mo. Nec latuere dol
fratrē Junonis ⁊ ire Ludificor illū. nō illi Teren. in eunucho Postq̄ ludi — Ludifi or
ficatus est virginem Plautus. Audies herum ludificarier. Maledico ti/ — Maledico
bi ⁊ te. teste Pris. iano. xviij. lz raro aut nūq̄z reperiatur iunctum accō. teste — Maneo
Mācinello et Laurē. Teren. Nescis cui maledicas Pena manet tibi vel — Medicor
te Ver. vij. Te quoq̄z magna manet nostris penetralia regnis. Medicor
et medeor te vel tibi Terenti⁹ i andria Gnato vt medicarer tuo Vergilius
primo geor. Semina vidi eq̄dem multos medicare serētes Moderor te ⁊ — Moderor
tibi Suetoni⁹ in Augus. Nec successum victorie moderat⁹ ē Salusti⁹ For
tuna cui⁹ libido generib⁹ moderatur Obiurgo filiū veteres dixerunt ⁊ os — Obiurgo
autem obiurgo filio. teste Diomede
¶ Obtrecto illi ⁊ illum. rari⁹ tñ ꝑ accm̄ Tullius Qui huic obtrectāt legi. — Obtrecto
Valeri⁹ Qd̄ stultū ⁊ īutile sit eas obtrectare vires. q̄s ipse foueris. obtrec
tat. i. ꝯtra sententiā tractat Palpat illum ⁊ illli Juuenalis. Quē minime — Palpo
palpat char⁹ Plaut⁹ Obseruatore q̄z blande mulieri palpabitur. Dicit āt
palpat ⁊ palpat̄ vti populat ⁊ populat̄ Prestolor te ⁊ tibi Terenti⁹. in eu. — Prestolor
Quē p̄stolare permeno Licero. Qui tibi ad foꝝ aureliū prestolarēt̄ Pro — Propugno
pugno tibi ⁊ te Sta. ij. theba Hostili ꝓpugnas pectora barba Scādo tec — Scando
to ⁊ tectū Manili⁹ libro. iiij Qd̄ q̄ris de⁹ ē conaris scandere celo Verg. ij.
Scādit fatalis machina muros Auxilior tibi vel te. teste Prisciano. Sed — Auxilior
Hieronym⁹ etiā dicit auxilior tui In Esaia In tēpore placito exaudiui te
et in die salutis auxiliatus sum tui Indulgeo tibi ⁊ te Cato Indulgere gu — Indulgeo
le noli q̄z vētris amica ē Terē. in heau. Nimiū illi indulges Intendo te vl̄
tibi Psalmographus Intende voci orōis mee Idem Intende domine sup — Intendo
plicationes nostras.

¶ Quedā ṽba exigūt dtm̄ vel accm̄ pro diuersis

¶ Ausculto illi. i. obtēpero Ausculto illi vel illū. i. audio illū. Teren. in ā/ — Ausculto
dria Pamphilū an aditē an auscultē seni Idē i eodē Ausculta pauca
¶ Audio illi. i. obtēpero. pro q̄ sepi⁹ legit̄ illū audio. sz audio illū. i. vocē — Audio
illi⁹ p̄cipio Lecili⁹ Dicto audiētes nō fuerunt Tulli⁹. iij epl'aꝝ. Si me au/
dies vitabis inimicicias. i. si mihi obtēperabis Caueo tibi i. ꝓuideo tibi. — Caueo
Caueo te. i. fugio te Suetonius in tito Securitati satis cauit. id est ꝓuidit
Idē Caueret periculū Etiā d̄r Caueo ab illo ⁊ de illo. Sueto. Vt a casio
caueret Plaut⁹ De illis ṽbis caue tibi
¶ Consulo tibi. i. do tibi ꝯsiliū Cōsulo te. i voco te in cōsiliū Cōsulo reb⁹ — Consulo
. i. respectū reꝝ habeo Itē d̄r ꝯsulo te illud ⁊ de illo Plautus Ibo ⁊ consu/
lā hāc rē amicos q̄d faciendū censeant Lucan⁹ octauo Rectorēq̄z ratis de
cunctis ꝯsulit astris Itē Cōsulo boni. i. bonū iudico teste Quinti.. Hinc
scribim⁹ in calce epistolaꝝ Vale. Et boni cōsule. i. bonū iudica
¶ Cōtingit tibi. i. accidit Cōtingit te. i. tāgit te Ouidius Oīs cui virtus — Contingit
ꝯtigit vn⁹ eras Idē Hei mihi q̄z facile ē q̄zuis qd̄ ꝯtigit oēs Alteri⁹ luctu
fortia verba loq̄ Deficit mihi pecunia. i. deest mihi pecunia Deficit te sal⁹ — Deficit
id ē reliq̄t te sal⁹ Deficit cāpania a romanis ad hānibalē. i. a romanoruz
ductu recessit ab hānibale seu rebellauit
¶ Cōuenio tibi. i. vtilis suz tibi Cōuenio te. i. alloq̄r te seu ad iudiciuz vo/ — Cōuenio
co Augusti. Conuenio vos o iudei Licero Nō dubitet q̄n si ipse verrē ꝯue

Conduco ¶ Cōduco tibi .i. vtilis sum tibi Si de hoīe loq̄mur. Colu. li. p̄. Nam id minime conducit agricole Conduco te vel domū. i. precio l' mercede te mihi constringo ad laborandū. ⁊ domum mihi habitādā Plautus. Cedendum conduxi ego illum

Defero Defero tibi id ē do tibi honorez Liuius libro p̄mo Omnes Nume Pompilio regnum deferendum decernunt id est offerenduz Defero te id ē accuso te Ambrosius Est bonoꝝ adolescentiū deferre parentib' Itē deferam te ad preceptorem Impono tibi decipio te Impono tibi on' id est addo. Iuuenalis. Quis priscum illud miretur acumen

Impono Metuo Brute tuū facile ē barbato imponere regi Metuo tibi ne quid tibi mali eueniat Metuo te .i. formido te. Sic etiā metuo a te morte vel mortem Terē. Et metui Idē Metuebant oēs iam me Tul. Et a me īsidias metuunt Plaut'. Iā abs te metuo de ꝟbis tuis

Prospicio Prospicio tibi id ē ꝓuideo tibi Prospicio te id ē video te Terē Tibi ꝓspexi Uer. i sexto Prospexi italiā summā sublimis ab vnda Etiā d'r ꝓspicio in illū. teste Prisciano. xviij. Mācinellus Prospicit hic oculis Ciceroni vel Ciceronem

Quarta ¶ Quarta regula. Quedā sunt ꝟba ꝑcātia actū dādi que exigunt dtm̄ cū accō. vel ꝓ eodē accm̄ cuz abltō: vt sunt dono īpertior cōduplico accumulo augeo celo onero Dicim' enī dono tibi mun' ⁊ dono te munere Impertior tibi meas fortunas. ⁊ īpertior te meis fortunis Augeo te reb' ⁊ augeo tibi res Celo tibi hāc rem ⁊ celo te hac re. vl' de hac re authore Perotto Mancinell' Dono tibi mun' dono te munere siue

Quinta ¶ Quinta regula Septē sunt ꝟba ꝑcantia actū īpediēdi vel grauādi que exigūt dtm̄ cū accō l' accūm cuz abltō: vt st̄ onero exonero spargo figo sterno ⁊ leuo teste Perotto Dicim' enī onero te donis ⁊ onero tibi dona. Figo terram gladio vel figo terre gladium Sterno lectum lodice ⁊ sterno lodicē lecto Spargo vel fundo humo flores. spargo vel fundo humum floribus. Leuabo te hoc onere vel tibi h̄ on'. Simili modo dicim' conseui hortos arborib' ⁊ conseui arbores in hortis. seui agrū tritico. ⁊ seui triticum in agro Inseui maluz ramusculo pyri ⁊ inseui ramusculum pyri in malo Sero id est semino Consero id ē cōplanto Insero id ē īmitto teuto. ryseren

¶ De accō recto a verbo

Quotuplicia sunt verba regētia accūm? Triplicia. Actiua. absoluta ⁊ passiua Quot st̄ regule de actiuis exigētib' accūm? Due. Prior verba actiua in o ⁊ in or ex sua natura exigūt accūm rei aīate ⁊ rei inanimate: vt amo petꝝ scribo libꝝ criminor pauluz. Terē. Obsequiū amicos veritas odiū parit Excipit' interdico Nam dicim' interdico tibi aqua et igni h̄ ē tu interdiceris a me aqua ⁊ igni Et impsonaliter interdictū ē tibi aq̄ et igni Repit' tñ etiā interdico tibi aquā ⁊ ignē. teste Mācinello Ouidius Cui quōdā regia cōiūx. orbez interdixit

Prior

Que ꝟba Actia ¶ Nota Quadruplicia sunt verba actiua exigētia accūm Primo actiua in o: vt amo Petꝝ Scdo neutralia actiua exigūt accūm rei īaiate: vt bibo vinum. comedo panē. Tercio ꝟba deponētia actiua: vt sequor te imitor tuos mores Comitor te itinere Assector te in vrbe. Quarto cōia actiue capta vt āplector te Nam passiue capta exigunt abltūm: vt criminor a Joāne

¶ Nota scdo. ꝟbū actiuū aliq̄n exigit infinitiuū loco accī. vt cupio legere. Aliq̄n nullū exigit casum. ⁊ sic ponit' absolute: vt ego amo. i. amore captus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

sum Baptista i buco. Quisq̃s amat dñe munuscula mittat oportet

¶ Nota tercio Quedã actiua variã hñt ꝯstructionẽ Mãcinell⁹ Juro per terrã. terrã mare sydera iuro Idẽ nauigat h̃ equor dixerũt siue ꝑ eq̃r Idez Tu mortẽ vtl morte paues ditissime regum Idẽ. A te q̃ro libꝝ. te q̃ro. de q̃q̃ libro Itẽ. Stipulor abs te. i. iterrogo te vel abs te Idẽ Mancinellus Pascit ouis lẽtẽ. lens pascit ouẽ q̃q̃ ferẽ Pascit h̃ herba simul herbã pascitur idem Nã pascor vel ẽ passiuũ a pasco: vel actiuũ deponẽtale Item pasco ⁊ pascor mõ regũt accũm. mõ sine accõ reperiuntur vt ꝓbat Mancinellus. in lima Laurẽtij

Juro
Nauigo
Quero
Stipulo Pasco

¶ Nota q̃rto Dicim⁹ amam⁹ nos inuicẽ. amatis vos mutuo. amant se pariter Cũ ꝟo adhibem⁹ ꝑpõem iter tollim⁹ accũm. q̃ regit a ꝟbo ne turpe sonet. si replicaret h̃ mõ amam⁹ iter nos. nõ ãt amam⁹ nos iter nos. Item dicim⁹ habui orõem. nõ aũt feci orõem. sz dicim⁹ feci sermonez potius q̃ habui sermonẽ authore Laurẽtio

Habeo orõem
Feci orõem

¶ Scda regula Triplicia verba exigunt duos accõs. alterꝝ rei aĩalis. alterum rei non aĩalis Primo ꝟba rogãdi Uer. Tu mõ posce deos veniã Excipiũt aliq̃ supplico. qd̃ repit regere dtũm vel accũm sz rari⁹ accũm Uacin⁹ ad Ciceronẽ Neq̃ ei quẽ vides dominari vis supplicare Scdo ꝟba docẽdi et sua ꝯtraria. h̃ ẽ ꝟba celãdi Scriptu. Uenite filij timorẽ dñi docebo vos

¶ Tercio ꝟba vestiẽdi Scriptura Induit eũ dñs loricã fidei

¶ Nota ecclesiasticis nris more grecoꝝ sic loqui placuit Habeo te patrem Tu es mihi in filiũ Accipio te in fratrẽ Oratoribꝫ ꝟo teste Laurẽtio Sic placuit loqui Habeo te loco pris vl ꝑ patre Tu es mihi loco filij vel pro filio Accepi te loco fris vel ꝑ fratre Si ꝟo de prẽ ⁊ filio loq̃mur sic est dicendũ Ego ero illi pr̃. nõ aũt ero illi in patrem

¶ Nota hec ꝟba ctiã regũt loco acci rei nõ aĩalis abltũm mediante ꝑpõne de ex vel a Mãcinell⁹ Postulo te corilos. a te quoq̃ postulo pacẽ Ab ioue siue iouem semꝑ bona cuncta ꝑcabor Te veniã rogat hic. a te quoq̃ d̃r apte Flagitat a quinto vel quĩtum Pindar⁹ artẽ Itẽ. Te doceo causas de causis te docet ille Celo te libꝝ de libro vel tibi librum Item Te cingo zonas vel zonis. vel tibi zonaz Exuo vos tunicam tunica simul a tunica. ve. Uestio te vestes aut vestibus aut tibi vestem Induo me pellem vel pellibus. vel mihi pellem.

Postulo
Rogo Flagito
Doceo
Celo Cingo
Exuo.
Uestio
Induo

¶ Nota scdo Eũdem sensum faciunt ꝟba passiua quem ꝟba actiua Hinc vtile ẽ grãmatices studiosis trãsferre orõem actiuã in orõem passiuaz hoc mõ. amo Joãnem. i. ioãnes a me amat. Rogo te veniã. id est tu rogaris a me veniam. vl veniã rogatur tibi a me Doceo te grãmaticam id est tu doceris a me grammaticam. vel grammatica docet tibi a me Induo te pallium. id est tu indueris a me pallium Nã passiua verboruz regentium duos accõs exigunt alterꝝ accũm scz rei nõ aĩalis: vt patebit iã

¶ Nota tercio Dicitur oportet, legere seu legi libros Expedit euoluere aut euolui libros Sz hoc mõ ꝑ passiuũ loq̃tur grãmaticus Per accũm magis autoritas ꝓbat. teste Laurẽtio

¶ De ꝟbis passiuis exigẽtibꝫ accũm

Uot sunt regule de ꝟb passiuis exigẽtib⁹ accũm Quattuor Pria Uerba passiua ꝟboꝝ regẽtiũ, duos accõs exigũt illũ accũm rei non

Prima

aīalis. vt tu doceris a me grāmaticā. h̄ rogat̄ a me veniā ille vestitur a me chlamydē. vel chlamyde Baptista bellumq; togamq; añ alios doct⁹

Scda ¶ Scda regula. Uerba passiua exigūt accm̄ ꝑcantē ꝑtē alicui⁹ totius per synecdochen apd̄ poetas. vt h̄ puluere aspersus caput Bapti. Egloga vij. Et piceis primū velat̄ lumina vittis

Tercia ¶ Tercia regula Uerba passiua exigūt accm̄ vel abltūm tp̄is. vt ꝟberib⁹ tu cesus es duas horas. ioānes flagellat⁹ ē vnā horā

Quarta ¶ Quarta. ꝟba passiua ꝯposita cū ꝑpositionib⁹ regentibus accūm regunt accm̄. Nā ꝑpositio seruat vim regiminis cū quocunq; etiā ꝟbo ꝯponatur vt traduco te foruz. i. tu traduceris a me foꝝ. i. trās foꝝ Uer. Interea magnum sic circūuoluitur annum

¶ Nota pret̄ea passiua. greca forma accm̄ exigūt Lucan⁹. ix. Plurib⁹ ille notis variatā pingit̄ aluuz Stati⁹ in syluis Uir. Capitur exiguum fato priscillla decorez ¶ De absolutis exigētib⁹ accm̄ regule sunt octo

¶ Nota ꝟbū absolutū d̄r q̄si ꝑfectū. facit enī sensum perfectū sine obliq̄. Ideo ex sua natura nō exigit accm̄ Repit̄ tn̄ octo modis grā alteri⁹ exige/

Prima ¶ Quot sunt regule de absolutis exigētib⁹ accm̄: Octo. Pri (re accm̄ ma. ꝟba absoluta exigūt accm̄ ꝑ synecdochen. vt ego frigeo pedes. tu doles caput. ⁊ ē poetica. Nā orator d̄t. pedes frigēt mihi. ⁊ caput dolet mihi

Synecdoche ¶ Nota Synecdoche figura tm̄ ad animi ⁊ corp̄is q̄litatē ꝑtinet. vt refert Laurenti⁹ li. iij. elegātiaꝝ ca. xviij. Hinc nō ē synecdoche cū d̄r. potēs diuitijs. grauis pietate. ꝑdit⁹ dignitate. Neq; h̄. doleo id qd̄ fecisti. ⁊ doleo casum tuum ¶ Uñ nota Hoc ꝟbū doleo ꝑmo refert̄ ad ꝑtes corporis ⁊ facit synecdochen. vt doleo caput. doleo ilia Scd̄o ad rem extra corp⁹ positā vt istd̄ qd̄ facis dolet mihi Terēti⁹ Dolet dictū adolescēti pudenti. qd̄ nū q̄ꝫ per synecdochen dicere possumus

Secunda ¶ Scda regula. absoluta cōposita cū ꝑpositōib⁹ exigētib⁹ accm̄ regūt accusatiuū ꝟtute prepositōis. vt exeo vrbē vl̄ vrbe. h̄ ē extra vrbē Tu intras vrbē. id ē intra vrbem Salu. Raro egressa fines suos Terē. in hecyra Cū limen exirem Sueto. ab vrbe egrediēs iterū dicim⁹ enī egredior vrbē vrbe ab vrbe Sueto. Nō egressus ē villa Uer. in buco. Quāuis multa meis exiret victima septis Sed ꝟba actiua sic cōposita exigunt duos accusatiuos. vt traieci te Rhenum.

Ad añ ob ¶ Nota he ꝑpōnes ad. añ. ob. in. sub con faciūt ꝟbū sepi⁹ regere dtm̄ ⁊ se/
In Sub Con pius accūm. vt adeo vrbē l̄ in vrbē Terē. in eunucho. Ne vir q̄sq; ad eam
Adhereo adeat Mācinell⁹ Illi adeūt vrbem. vl̄ ad vrbē. dic ⁊ in vrbem
Adhibeo ¶ Hedera adheret muro. in muro. ⁊ ad murum Plautus. Ne ad fundas viscus adheresceret Adhibeo castris ⁊ ad castra socios Uergili⁹. viij Hos castris adhibe socios ¶ Adijcio illi vel ad illū autoritatē Ouidi⁹ in reme/
Adijcio dijs Adijce preceptis hec quoq; naso tuis Plaut⁹. Ne ad illam me animā
Adiūgo adiecisse aliqui sentiant ¶ Adiungo dolori ⁊ ad dolorē inimicicias. Sulpitius ad Tullium Quid ad dolorem adiungi potuit ¶ Addo officio vl̄
Addo ad officium gloriam Uergili. v. Ipsis ꝑcipuos ductorib⁹ addit honores
Admoneo. ¶ Admouet turri ⁊ ad turriz machinas ¶ Affero tibi vel ad te opē Plau
Affero tus. Non meministi me aureum ad te afferri natali die. ¶ Appropinquat
Appropīquo vrbi et ad vrbem. ¶ Attinens illi et ad illum. vt inquit Priscianus. xviij.

¶ Confero huic rei. ⁊ ad hanc rem Adhorreo ab hac re. ⁊ hanc rem parti/ us tamē ꝑ accm̄. Nam teste Laurētio semꝑ iūgit abltō id ē sum ab hac re alienus Latullus Seneq; adhorrebas prisci ꝑcepta parentis Sed exhor reo. i. expauesco sꝑ iungit accō Occurrit mihi ⁊ ad me Inuadunt illos vl' ī illos Mācinell⁹ Inuadit illos vel in illos seua iuuentus

Cōfero
Adhorreo.
Exhorreo
Occurro
Inuenio.
Intro Obeo
Subeo

¶ Intrabūt vrbē vel in vrbē tota caterua Morte obeunt mortem. ve tui Pauline sodales Occūbit neci nece quoq; dicit apte Iste subit muro. muꝝ ad murum q̄q; fertur ¶ Omnibus nūt omnes paulus. meus anteit hastu Exeo aulam vel aula. Euado hostem vel ex hoste. Incidit hanc rem. ⁊ in hac re Assuesco bellis animum vel animo bellum Impendo curam reb⁹ vel in res His omnib⁹ exempla adiungerem. sed ea reliquo compendij vt seruem rationem.

¶ Tercia regula. verba absoluta sumpta ꝑ verbis actiuis exigunt accūm Vergi. Formosum pastor Corydon ardebat alexim. i. impatienter ama/ bat Item Te q̄q; magna manebūt. i. expectabūt Idē Nec mundat sangui ne fossas. i non replet Esaias Iubilate montes laudē. i. iubilādo dicite

Tercia regula

¶ Nota hic consulendi sūt autores. nā nō oīa absoluta ponūtur pro ꝟbis actiuis hoc est. non omnia capiuntur absolute ⁊ actiue Nam ardeo capitur absolute ⁊ actiue nō aūt cremo

¶ Quarta regula. verba absoluta que ꝑcant actum ambulandi. curendi. distandi exigunt accūm ꝑcantez quātitatem spacij. vt cucurri mille passus Mancinellus Ibo viam ve via dicemus nempe latine. Disto passus a te vel passibus aiunt.

¶ Quinta regula. ꝟba absoluta exigunt accm̄ l' abltm̄ tꝑis. sz parti⁹ accu satiuuz nisi more grecoꝝ. teste Laurē. iij. elegātiaꝝ. vt q̄ꝫto tꝑe frequētasti gymnasiū litteratoriū Monasterij. tres annos. vel trib⁹ annis Ver. Faci/ lis discensus auerui Noctes atq; dies patet atri Janua ditis

¶ Nota. minor ⁊ maior adiectiua exigunt gtm̄ l' abltm̄ tꝑis. vt minor sep tem annoꝝ. vel septē annis Fabius Qui minores septē annorum eēnt Pli ni. Est enī minor pauculis annis

¶ Nota. non solū absoluta exigunt accm̄ tꝑis. sz ⁊ ꝟba actīa ⁊ passiua. hīc ꝟba actiua sepi⁹ exigūt duos accōs. alteꝝ ꝓpriū. alteꝝ tꝑis: vt legi Salus/ tiuz duos mēses Baptista Et lōgos ignē portauim⁹ annos

¶ Nota scdo. cuz interrogamus per quando vtamur abltō: vt quādo ve/ nisti. hora prima. ⁊ nō horā primā Cū ꝟo interrogamus ꝑ quāto tꝑe siue q̄diu vtimur accō vel abltō. vt quāto tꝑe celebrasti templum diui Pauli? duas horas l' duab⁹ horis

¶ Sexta regula. q̄dā ꝟba absoluta exigunt figurata locutōe accm̄ ꝑcantē modū vite: vt vxor temulēta vomuit maritū. i. vomitu sparsit marituz. tu viuis bacchinalia. i. viuēdo exerces bacchinalia Sonas asinuz. i. sonando refers asinū Epl'a tua redolet antiq̄tatē. i. bn̄ olēdo repn̄tat antiq̄tatē Pa/ nis iste sapit mel. i. hz saporem mellis Horati⁹ Vina fere dulces oluerunt mane camene Mācinel. Hic olet vngētū. siue vngento repitur. sic etiā di/ cim⁹ redolet hāc rē ⁊ hac re Vergi. Redolētq; timo fragrātia mella. Ho/ rati⁹ Est arcana redolentē nectare rorē

¶ Septima regula. ꝟba absoluta sepi⁹ exigunt accm̄ l' abltūm sue ꝑcatōis

id est sibi conformē. vt vixisti vitā Scriptura Peccauit ꝑpl's iste peccatum magnū Terē. Scio dauuz mea gaudia solitū gauisuꝝ Quiti. Qui beatā vitā viuere volet philosophet oportz Plau. Diu videor vita viuere Sz hec regula magꝫ ē veteꝝ. q̄ etiā dicebāt seruio seruitutē vel seruitute Quiti. Antiq̄ dixerunt. q̄ seuitutē seruit Plau. Sed his priuatam seruitutem seruit illic an publicā Cicero. Suoꝝ maioꝝ nemo seruitutē seruit

¶ Octaua regula. ꝟba absoluta q̄ ꝑcāt actū flendi lachrymādi lamētandi exigūt accūm. vt fleo matrē. lugeo patrē vel patre interduz Tulli⁹ Sed me hercule ⁊ tñ rempu. lugebā Idez Illa eni hostiū mortē lugebat. Baptista in ro⁊to Quotiēs plorauim⁹ vna Blandimenta dolos furias ⁊ plurima vite Crimina preterite

¶ De constructione infinitiui

Infinitiuū ꝟbi ꝑsonalis si quē casus exigit añ se dñtaxat accūm exigit Post se aūt casuz sui ꝟbi. h̄ ē accūm si infinitiuū ꝟbi actiui Ablatiuū mediāte ꝑpōne a vel ab si īfinitiuuz verbi passiui. l'nullū si absolutuz vt video Joannē scribere lrās. q̄ mutat̄ sic i orōnē passiuam. video lrās scribi a ioāne Nota tñ ꝙ hmōi īfinitiuū elegāti⁹ mutat̄ in ꝑticipiū ꝑñtꝫ tēporis acci casus eiusdē gꝫ ⁊ numeri. vt hāc rē facere curato. recti⁹ d̄r hāc rez factā curato Terē Adolescēti morē gestū oꝑtuit. i. gerere

¶ Nota excipit̄ a regl'a h̄ īfinitiuū eē ⁊ fieri. ⁊ cetera q̄ copulāt sil'es casus Volūt eni eundē casuz p⁹ se q̄ ꝑcedit ea: vt ego volo eē doctus. mihi placet eē docto ⁊ doct⁹. licet ꝑti⁹ doct⁹: vt ait Ualla Itaqz latine dicim⁹. ego spero tibi eē bon⁹ amic⁹. credo tibi fuisse fidel' ꝑ ntūm. nō ꝑ accūm. nisi ali⁹ accusatiu⁹ precedat īfinitiuū: vt spero me tibi eē bonū amicū Min⁹ hinc latine d̄r ꝑcipe illi mihi eē amic⁹. sz ꝑcipe illū mihi eē amicū. aut ꝑcipe illi mihi eē familiari Tñ nō dic. videor mihi eē docto vel doctū. sed doctus

¶ Nota scdo. īfinitia īꝑsonalia nō exigūt accūm sz ante ⁊ p⁹ se casus suoꝝ ꝟboꝝ: vt gaudeo tibi accidisse erudiri. letor te iuuare. doleo te non dolere

¶ Nota tercio īfinitiuū positū loco ꝟbi ꝑsona l'finiti modi exigit (vitioꝝ añ se ntūm Salu. Milites romani ꝑculsi timore insolito arma capere alij addere ꝑs territos ꝯfirmare, ꝑ capiebāt addebāt ꝯfirmabāt

¶ Nota q̄rto. qz īfinitiuū sꝑ ꝑcedit ꝟbū finiti modi. hic īter ꝟbū h̄. ⁊ īfinitiuū ꝑt poni accūs l'iste obliqu⁹ quē exigit ꝟbū finiti mōi. vt ꝑcipio tibi vel te legere. īpero te vl' tibi ꝓficisci teste ꝓsciano. lib. xviij Luca. iij. Nunq̄z tibi magne ꝑ vmbras Perqz meos manes geneꝝ eē licebit Quintilia. Procuratori tibi eē nō licuit Baptista ī falcone Oib⁹ eē lupos licet ī regione lupoꝝ Inter pigmeos nō pudet eē breuē ¶ Dr̄ñt fore ⁊ eē. teste Laurētio Nā fore ꝑcat futuꝝ eē hinc nō iungitur ꝑticipio sz noī: vt spero te amatorē fore. nō autez amatuꝝ fore. sz tātū amaturum Nā duo futura se nō cōpatiūtur Esse ꝟo adiungit̄ ꝑticipio. vt scio te amatuꝝ eē tñ teste Mācinello ī lima Laurētij Participiū futuri tꝑis sepi⁹ adiūgit̄ ꝟbo futuri tꝑis

¶ Nota q̄nto. infinitiuū nūq̄z ꝯstruit̄ cū noīe substātio. sz gerūdiū. vñ latine d̄r. habeo a patre mādatū ꝯueniēdi te. hic est mihi mādatū a prē ꝯueniēdi te. latine nō d̄r Mādatū nāqz ī superiore ē nomē. a q̄ regit̄ gerūdiū In posteriori verbū ē qd̄ poscit infinitiuū Dic g̃latine. est mihi mādatuz a prē ꝯuenire te Itaqz dicim⁹ in tabulis publicis. a prē mādatū cōuenien

dite. ⁊ nõ cõuenire Et rursuꝫ ẽ mihi mãdatum ꝯuenire te. ⁊ nõ ꝯueniendi te Cũ adiectiuis eni recte ꝯstruit infinitiũ. gerundiũ ꝟo cuꝫ substãtis. hec

¶ Nota .vi. infinitiu⁹ mod⁹ passiui ꝟbi sic ordinat elegãt teste (Laurẽ. Laurẽ. video me abs te accusatum iri ĩ q̃cunq; ꝟbo. video me abs te accusatũ eẽ in oib⁹ ꝟbis ꝑterq̃ ĩ ill' q̃ respiciũt futuꝝ: vt stꝫ timeo metuo vereor spero cupio Quare male dr cupio culpã meã celãdã eẽ sꝫ celatum iri bñ dicitursꝫ ĩfinitiu⁹ mod⁹ ꝟbi actiui sic ordiat. video te accusatũ ire me nunc ꝑsentꝫ tꝑis ẽ. video te accusatuꝝ me eẽ: nunc futuri tꝑis est qd displicet Mãcinello in lima Laurentij q̃ dt idẽ eẽ oratuꝝ eẽ. ⁊ oratum ire sicut idem est dicere. dãnandũ esse ⁊ dãnatum iri

¶ Nota septimo In his ⁊ sil'ib⁹ orõib⁹ Vergi. ꝑmo eneidos Me ne incepto desistere victã Nec posse Italia teucroꝝ auertere regẽ Item Cicero Me miseꝝ tãtas calamitates mea culpa incidisse ĩtelligit vere ne ita est me non posse italia auertere regem teucroꝝ Plini⁹ Junior. hoĩez ne romanum. ita grece loqui hoc est vere ne ita est

¶ Nota octauo Dicimus. audiui te vt ceteros affuisse in prelio. ⁊ audiui te affuisse ĩ prelio vt ceteri. nã hic subintelligit affuerunt. ibi ĩtelligi nõ ꝑt sequẽte ĩfinitio oĩa ad suum regimẽ trahẽte Itaq; exponit sic. audiui te affuisse in ꝑlio: vt audiui ceteros affuisse ⁊ audiui te affuisse in prelio vt ceteri affuerunt. qd neq̃q̃ sic dicerem⁹. audiui te vt ceteri affuisse ĩ prelio

¶ De cõstructione Gerundij

Erundia. vt referunt peritissimi grãmatici nõ postulant casum añ se sꝫ post se casum suoꝝ ꝟboꝝ: vt ꝑticipia: vt tu das lr̃is operam gratia hñdi gl'am ⁊ clamas grã vapulãdi a ꝑceptore: vt ait Perottus

¶ Nota gerundia in di ꝯstruunt cum noib⁹ substãtiuis: vt habeo a patre mãdatum ꝯueniẽdi te Scdo cõstruunt cuꝫ ꝑticipijs aut adiectis a ꝟbis q̃ etiã construũtur cũ infinitiuo. vt sum doct⁹ perit⁹ prompt⁹ cõsuet⁹ cãtare. et cantandi Sum timid⁹ cupidus auid⁹ nauigare vel nauigãdi Vergili⁹ iiij. Eneidos Celsa in puꝑi iam certus eundi In di

¶ Nota ꝑticipia infinitiuis ꝯiũcta manẽt ꝑticipia. gerundijs vero addita noĩa efficiunt. pleraq; tñ adiectĩa gerundiũ ĩ dũ cuꝫ ꝑpõne ad postulãt. vt bon⁹ mal⁹ vtil' iutil' ꝯmod⁹ ĩcõmod⁹ ad eq̃tãdum. vt inq̃t Laurẽtius.

¶ Nota scdo. greca figura. noĩa substãtiua int'dum etiã ꝯstruũtur cũ ĩfinitiuo posito loco gerundij ĩ di Bapti. in fine egloge. iij. Cogere ⁊ ad caulas

¶ Gerundia in do dti casus raro hñt casus post (pecudes ꝯuertere tꝑs se. qꝛ passiue ꝯstruũtur. vt nõ dicim⁹ do operã colendo agꝝ. sꝫ do opam agro colẽdo Quiti. Paupi soluẽdo nõ sum⁹ iniq̃ Ver. Vritq; videdo feĩa id ẽ dũ videt Plini⁹. xxxi. Seruãdis carnib⁹ aptior acer ⁊ siccus de sale id ẽ vt seruẽt carnes Qñq; tñ actiue Idẽ Abstergẽde lippitudini vtilissimi. i. vt abstergãt lippitudinẽ vel vt abstergatur Sꝫ gerundia in do ablti casus exigunt casum suoꝝ ꝟboꝝ cũ his ꝑpõib⁹ in de ex a ab cũ freq̃nter cum in cũ in alijs rarius: vt in nauigãdo qꝛ actiue capiũtur pleriq;. Quintilian⁹ De apte dicendo Tullius Siue amor siue amicicia. vtrũq; enim dictum ab amãdo Plini⁹ iunior Cũ a scribẽdo vacaret Quĩtilia. Sed rõ recte scribẽdi iuncta cum loquendo. Potes etiam construi absolute sine prepositõe Salustius. Sylla labefecit totam vrbem. Hos accusando. Illos occidendo In do

Qui tñ abltũs gerũdij nõ ꝯstruit cũ ꝟbis motꝰ. vt nõ dicimꝰ reuertor ab arãdo. sz reuertor ab aratõe arui. teste perotto. Reuertor a spectaculo ludi nõ a spectãdo ludũ. qꝛ passiue ꝑcat. Gerũdia in dũ l' cõstruũt cum verbo substãtiuo. vt eũdum est mihi. ieiunandũ est Et sic plerũqꝫ ꝑcãt necessitatẽ vt ita faciẽdũ ẽ. i. ita facere oportz. Mos gerẽdus ẽ thaidi. i. geri oportet. Scdo cũ his prepõnibus ad ob ꝓpter iter in raro cũ ante. teste Laurentio vt ego veni ad te. vel propter te redimenduz inter nauigandum. pro in nauigãdo Uer. Et inter agẽdum Occursare capro cornu ferit ipse caueto Itẽ Eo ad capiẽdũ hostem. ⁊ in capiẽdum hostem. ⁊ ad te domãdũ Etiã cũ q̃ busdã adiectis. vt bonꝰ vtil' ꝯmodꝰ malꝰ iutil' icõmodꝰ ad militãdum.

In dum.

Elegantia.

¶ Nota scdo. q̃ qõlibet gerũdiuz elegãtiꝰ ꝑt trãsferri in ꝑticipiũ trãsiens ĩ vim nois q̃ꝫ exigere casum sui ꝟbi. Exẽplũ ꝑmi gerũdij. vt ego sum hic cã fruendi ꝑncipatu. ꝓuincia siue ĩperio. gerundiũ est Et mutãt sic. ego sum h cã fruẽdi ꝑncipatꝰ. fruẽde ꝓuincie. fruẽdi ĩperij in pl'ali Est mihi molestia educandoꝝ filioꝝ. locãdarum filiaꝝ. colẽdoꝝ ꝑdiorum. Exẽplum scdi Tu delectaris in ferẽdo crimine siue criminibꝰ ferendis. Itẽ das operã rebꝰ agẽdis Exemplũ tercij Eo ad salutãdũ fratrẽ salutãdã sororẽ. eo ad salutãdos fratres. salutãdas sorores. salutãda aĩalia

¶ Nota tercio. gerundia drñt a ꝑticipio q̃ gerũdia ꝑcant rei administrationẽ sine tꝑe Participia ꝟo ꝑcãt tꝑs sine rei administratõe. vt tenet me occupatio iuris dicẽdi gerũdiuz ẽ qꝛ nõ ꝑcãt tꝑs futuꝝ. sz rei administrationẽ scz in iure dicẽdo Rursus tenet me cura dotis nũerãde. i. q̃ nũeranda est hinc ꝑticipiũ ẽ futuri tꝑis Itẽ sedeo cũ viro coronãdo. ibi coronando potiꝰ participiũ q̃ꝫ gerundiũ. Nã teste Perotto gerũdium ĩ do nõ ꝯstruit cũ ꝑpositõe cũ. resoluit enĩ sic Qui coronabit. ⁊ nõ q̃ coronat.

¶ Nota q̃rto. gerũdia ab actiuis regẽtia accm̃ ꝑcant actiue. vt iudex tribuendo cuiqꝫ ius suũ bñ fecit. i. dũ tribuit Passiue ꝟo qñ nullũ exigunt casum ꝑterq̃ꝫ abltm̃. vt vrit videndo femina. i. dũ videt A neutrali vero si veniũt exponũt neutralr Sed gerũdia septimi casus nunc actiue ꝑcant: vt eũdo defatigor. i. dũ eo Uer. Contãdo tu illũ Idẽ Et q̃s talia fando. Qñqꝫ passiue. vt Frigidus in pratis cantando rũpit anguis. i. dũ incantatur Itẽ gerundia in di. teste Laurẽtio semꝑ exponũtur actiue. qđ displicet Mancinello in lima Laurentij dicenti hec gerũdia etiam capi passiue. Justinus libro decimoseptĩo. de regio puero Athenas quoqꝫ erudiendi missus id est vt erudiatur.

Gerundium Participium.

¶ Nota q̃nto. q̃dã dcões infinitiuũ magꝫ postulãt. q̃dã gerundiuz. q̃dam vtrũqꝫ Adiectiua magis postulãt infinitiuũ siue actiuũ siue passiuum: vt tu es dignus habere opes. ⁊ es dignꝰ honorari. tu es letꝰ me honorari Nomina substãtiua magis postulãt gerundiũ in di: vt est tꝑs gaudendi. locꝰ est postulãdi. vt patuit Participia aũt ⁊ ꝟbalia adiectiua exigũt ĩfinitiuũ et gerundiũ in di. vt timẽs nauigare ⁊ nauigãdi: vt patuit

¶ Nota sexto dicimꝰ Induxi te ad nauigãdũ nõ aũt nauigare. nisi more grecoꝝ. q̃ cũ careãt gerundio vtunt infinitiuo loco gerundij. Elegãtius itaqꝫ dicit teste Laurẽtio Non veni ad soluendam legem sed adimplendam. q̃ꝫ nõ veni soluere legẽ. sed adimplere. Hinc etiã dr. vocaui te ad currẽdũ nõ currere sto ad ꝑdandum nõ ꝑdari. sedeo ad audiẽduz. nõ audire. vado

ad venandū nō venari Rursus dr: misi te arare nō ad arandum cogito in
sidiari non ad īsidiandum. timeo edificare nō ad edificādum Tamen que
dam verba cum vtroq; ꝯstruuntur. vt hortor te studere. ⁊ ad studēdum fla
gito te respōdere ⁊ ad rñdēdum. paratus sum scribere ⁊ ad scribendū ego
sum aptus pugnare ⁊ ad pugnādum. iste ē idoneus militare ⁊ ad militādū
Hic nō dr latīe Optima res est nauigādi. sz nauigare Itē nō recte dicis nō
ē mihi op⁹ rñdendi sz rñdere: vt sensit Laurenti⁹

¶ De ꝯstructione supini

Supina nullū exigunt casum añ se. sz ꝑma supina reqrunt p⁹ se ca/
sum suoꝝ verboꝝ Et verb motū ad locuz ꝑcantib iungunt. vt va/
do emptū duos libros. posteriora ꝑo nullū exigunt casuz. Exponuntur eī
passiue Hic supīa in um formant a verbo actiuo ī u a verbo passiuo. Qua
re qñ loqmur actiue dicimus. hic ē hō superb dicto l dictis non autē dictu
Resoluitur enī sic dum dr. nō duz dr Passiue āt sic Joannes est seuus fac/
tu. superb dictu. i. dum fit aut dr

¶ Nota. supīa ī u st; supīa ⁊ noīa. Noīa qñ regunt casum ⁊ regunt a ꝑbo
⁊ ꝑticipio. vt careo toto visu oculoꝝ ātea ꝑuatus auditu aurium. qñ āt nō In u
pñt regere casum sunt supina qr gerundia ⁊ supīa passiue tēta casum nō ha
bēt. sed cōstruunt cum cert; adiectīs. vt facil visu. i. vt videatur. affabil dic
tu. i. vt dicatur. īcredibile memoratu. i. vt memoret digna auditu. i. vt au/
diātur Ver. Nec visu facilis. nec dictu affabil vlli Hinc vltimum supinū
nō iungitur verbo mot⁹ de loco vt autor ē Perottus Et Laurēti⁹ Attamē
apud authores ita lectum ē ꝑmo em̄ Stati⁹ achillei. ait Quē nunc vena tu
redituꝝ in limīe primo Operies Cato in re rus. ꝑmus cubitu resurgat pos
trem⁹ cubitum eat Nota scdo. adiectiua cum qb hec supīa ꝯstruūtur sunt
facile difficile dignum indignū absurdum triste iucundū turpe horridum
suaue credibile ⁊ his sil'ia

¶ De constructione participij

Articipia q̄ formātur a ꝑbis actiuis. vt sunt in ans ens ⁊ rus exi/
gunt p⁹ se accm̄. vt sum amās ⁊ amaturus christuz A passiuo ꝑbo.
vt st; in us ⁊ dus exigunt abltm̄ intercedente ꝑpōe a vel ab vt sum
amat⁹ l amādus a ioāne Vel dtm̄ positū loco ablti. vt inueni hoīem mi/
hi amandū colendum Sed ꝑticipia a ꝑbo absoluto non exigunt obliquū
proprium licet interdum communem casum. vt tu es albens faciem vel fa
cie per synecdochen

¶ Nota qnq; sunt desinentie ꝑticipioꝝ Quedā desinunt in ans l in ens q̄ Desinētie ꝑtici
sunt pñtis ⁊ ꝑteriti īpfecti tꝑis Quedā in us. h ē in tus sus ⁊ xus q̄ st; ꝑ/ piorum
teriti tꝑis ⁊ plusq̄ꝑfecti Quedā in rus ⁊ dus. q̄ sunt futuri tꝑis

¶ Participia in ans ⁊ in ens formātur a ꝑterito ī perfctō ꝑbi actiui. abso/ Ans Ens
luti. deponētis. ⁊ cōis in ꝑcatōe actiua ⁊ deponētali. vt a legebā legens. ab
amabā amās. ꝑter ab his q̄ hñt ibā q̄ interponunt hāc vocalē. vt ibā iens
quibam q̄ens. a veniebā veniens ¶ Participia ꝑtīti tēporis ꝑticipia in us Us Rus
et in rus formantur ab vltimo supino. vt a doctu doct⁹. ⁊ docturus. Hinc
verbū carēs supio caret ⁊ his ꝑticipijs. ¶ Participia futuri tꝑis in dus de
scendunt a gtō ꝑticipij pñtis tꝑis vt a legētis legend⁹ Dus

¶ Nota. Hec ꝑticipia in passiua voce actiue ꝑcāt. ꝑsus. Argutus tacitus

cõtẽtus cõplacitusq; Discretus circũspect⁹ ꝓsdero in atus Et scitus falsus cautus res fluxa pfusus Ignot⁹ ꝓiurat⁹. res tuta disert⁹ Inueteratus ⁊ excretus defect⁹ adulat⁹. Virtutẽ actiui sub voce gerũt patiẽdi Passiue vero ꝑcãt ĩ voce actiua indulgẽs Eurdẽs ⁊ magnificẽtissim⁹ quod ⁊ actiue capit Et ꝓtra hec passiue indulgẽs cui indulget Eurdẽs q̃ videt

¶ Nota scdo. q̃dam ꝟba carẽtia supinis faciũt ꝓticipia irregulariter: vt a caleo calitur⁹ Quedãꝫ ertiã hñtia supia faciũt ꝓticipia irregulariter. vt a nasco: nascitur⁹ nõ naturus. ab ira l coꝛ ira scitur⁹. nõ ãt iraturus Sic ab oriꝛ oꝛiturus: a moriꝛ: moꝛiturus Sed pregnans a nullo ꝟbo formatur Ideo Darcian⁹. felix pregnas ⁊ nõ pregnans iubet legi Sil'r repetundarũ. qõ non hꝫ alios casus q̃ gtũm ⁊ ablũm Ite a ꝟbo ip̃sonali nõ fit ꝓticipiũ nisi ꝓtesus a tedet Naꝫ teste Perotto pudẽdus pigendus carẽdus ⁊ sil'ia nomina poti⁹ sunt dicenda vel ꝓticipia abusiua

Pregnãs
Pudendus
Pigendus
Carendus

¶ Nota tercio. elegãter vtimur ꝓticipio futuri tꝗis in rus cum ꝟbo substãtiuo sum es est. loco ꝟbi futuri tꝗis; vt nauigabo in asiam. i. nauigaturus sum ĩ asiam. ⁊ nõ nauigatur⁹ ero Nã duo futura se non cõpatiũt. Vel sine verbo substãtiuo qñ sequtur aliũ verbũ: vt receptur⁹ se in patriã Joãnes mihi multa negocia relicꝫt ¶ Eo mõ vtimur etiã ꝓticipio in d⁹ loco verbi passiui futuri tꝗis: vt Vergilius a me vel mihi legẽdus est: h̃ ẽ a me legetur

¶ De constructõe ꝟboꝝ ip̃sonaliũ

Verbũ im ꝓso.

Et bũ impsonale ẽ qõ nõ hꝫ distinctos numeros ⁊ ꝑsonas Et ẽ duplex Actiue vocis ⁊ passiue vocis

¶ Quot sunt verba ip̃sonalia actiue vocis q̃ exigũt añ se gtũm ⁊ post se ĩfinitiuũ: Tria. Interest refert ⁊ ẽ: vt magistri interest dictare carmina discipuli refert ea exarare Est adolescentis maꝛoꝛis natu vereri. Excipiuntur gti q̃nq; mei tui sui nrĩ ⁊ vestri Et gtũs huius noiscu⁹ cuia cuiũ loco q̃ꝫ interest exigit hos ablũs femi. gꝫ. mea tua sua nrã vestra Refert hos nominatiuos mea tua sua nrã ⁊ vestra Est vero hos noiatiuos neu. gꝫ. meũ tuũ suũ nostrũ vestrũ. quo q̃dẽ pacto refert ⁊ ẽ sunt ꝑsonalia q̃ntã ntũm exigunt Nã interest teste Perotto ꝓpomꝫ ex in ⁊ re Refert ãt ex res ⁊ fert Nihil enĩ aliud ẽ interest q̃ꝫ in re ẽ. ⁊ nihil aliud refert q̃ꝫ res fert Non poterat itaq; aliter q̃ꝫ h̃ mõ dici In mea re ẽ. ⁊ tua res fert. ⁊ in re platonis ẽ. ⁊ res platonis fert Dic ergo latine Interest mea ⁊ platonis audire carmina Vergilij. Tulli⁹. Qõ aut nrã aut ip̃oꝝ interest Et cuia siue cui⁹ res ẽ: ⁊ cuiũ est pec⁹ Ver. ĩ buco Dic mihi damęta cuiũ pec⁹. an Delibei Tul. Neq; enĩ est meũ ꝓtra autoꝛitatẽ senat⁹ dicere Ite interest nrẽ laudis vel ad nostraꝫ laudem. i. vtile ẽ Lice. Eq̃dez ad nrãm laudẽ nõ multũ video interesse

Interest: Refert: Est

¶ Nota ⁊ si nõ dicim⁹ interest me legere epl'as Ciceronis. dicim⁹ tũ interẽ mei filij legere epl'as Ciceronis Jũgit enĩ his gtis nomẽ substãtiuũ sic istꝫ ablũis aut ntis mea tua sua nrã ꝓ'ꝓrã. hi gti vni⁹ soli⁹ ip̃ius: vt mea solius interẽ canere. tua vni⁹ refert dicere mihi grãs ĩmortales.

¶ Nota scdo Interest. refert. ⁊ est multũ elegãt ꝓstruũ cũ istis gtis. parui magni tãti q̃ntã multiq̃ꝫ ꝑcãt differentiã Et cũ istis aduerbijs magis minus maxie minime multũ plus plurimũ modicũ. ⁊c. Lice. Interest magni ei⁹ q̃ vult dicere. i. distat multũ Terẽ. Illud magni referre arbitroꝛ Idẽ Dij vestrã fidẽ quãti ẽ sapere. sed Horati⁹ refert uuxit dtõ dicẽs. Dic q̃d

referat intra natare fines viuenti.

¶ De impsonalib⁹ exigētib⁹ dtūm

¶ Scdo q̄dā st⁹ ꝟba īpsonalia actiue vocis q̄ exigūt dtm̄ añ se ⁊ post se ī/finitiuū. vt mihi contingit dormire Et st⁹ ꝯtigit accidit euenit libet licz vacat constat sufficit ꝑtinet cōpetit ꝯfert cōstat displicet liq̄t nocz obest patz ꝓdest restat expedit ꝯuenit ⁊ si q̄ sil'ia. Sz nota. hec ꝟba q̄ñ hn̄t nominati/uum añ se. ⁊ dtūm post se sunt ꝟba ꝑsonalia: vt hec res placet mihi

Cōtingit
Accidit Euenit
Libet Licet
Vacat ⁊c.

¶ Nota dicim⁹. cōuenit oīb⁹ ⁊ in oēs Tulli⁹ Non in oēs arbitror oīa con/uenire. sic dicim⁹. euenit illis ⁊ in illos Mācinel. Euenit hoc illis vel in il/los in simul illis Itē ꝑtinet in hāc rez l'ad hāc rē Quīti. Pertinet in vtrāq̄ partē Martial' Hoc ad te ꝑtinet holle.

¶ Cōuenit

¶ Nota scdo. ꝯuenit hoc mihi. i. decēs ⁊ ꝯueniēs ē mihi ꝯuenit h̄ iter nos id ē ꝯtrouersia caret. ꝯuenit mihi h̄ tecū. i. sine ꝯtrouersia ē iter nos q̄d ego dixi. ꝯuenit tibi mecū. i. sine ꝯtrouersia ē inter nos q̄d tu dixisti

¶ Nota tercio. vaco lr̄is. i. do operā lr̄is. vaco culpa. i. careo culpa. A q̄ tñ differt. nā vacam⁹ illis q̄b⁹ non īdigem⁹. sz carem⁹ illis q̄b⁹ indigem⁹. sz vaco sine casu ꝟt sup̄fluū esse. vt decē carmina vacāt. i. sup̄flua sunt. ꝟcat etiaz interdū ꝯmodū esse ⁊ ociū esse. vt si vacat vrōs audire labores. i. si commodum ē. ⁊ si ociū ē Itē mala accidunt bona ꝟo ꝯtingunt Māci. Accidit aduersum ꝯtingunt optima pulchra

Vaco Careo
Accidit
Contingit

¶ De exigentib⁹ accūm

¶ Tercio q̄ttuor sunt ꝟba īpsonalia actiue vocis q̄ exigūt accūm añ se ⁊ īfinitiuū post se. vt iuuat oportet decet delectat Dicim⁹ enī me iuuat legere te oportet dicere. mulierē decet esse pudicā Teren. Sapientem decet ōnia p̄us ꝯsilio q̄ armis exp̄iri Ver. Nō oēs arbusta iuuant humilesq̄ myrice Tñ hec verba q̄ñ exigūt ncūm ante se ⁊ accūm post se sunt ꝑsonalia. vt humanitas tua delectat me Itē decet q̄nq̄ cū dtō rep̄itur Teren. in adel. Ita nobis decet

Iuuat Oportz
Decet Delectat

¶ Nota hoc ꝟbū oportet nō rep̄itur in vsu nisi īpersonale. ⁊ ꝯstruit elegā/ter cū ꝑticipio pretiti tp̄is Cice. Apollinis signuz ablatū non oꝑtuit. i. nō expediuit Hinc latine nō d̄r authore Valla Fecisse hoc oportuit. sed factuz oportuit. i. facere l' fecisse Rep̄it tñ iterdū ꝑsonale Teren. in Andria Queq̄ oportēt ad salutē signa huic eē video Quinti. viij. Disertos satis putat dicere que oporteant

¶ Quarto q̄nq̄ st⁹ ꝟba īpersonalia actīe vocis q̄ exigunt añ se accūm ꝑsone patiēt is siue aīate. ⁊ post se gtūm l' infinitiuū ꝑsone siue rei agētis vt st⁹ penitet piget pudet tedet miseret. vt me penitet peccati. me piget dāni. me pudet adulterij. te nō tedet laboris. me miseret humane calamitat⁹ Terē. Nōne te facti pudet Scrip. Penitet me fecisse hoīem Ambrosi⁹ Oīa cum cogitatōe facito. vt nō te peniteat op̄is tui Tedere cepit ꝓpl'm itineris ⁊ laboris Hinc latine d̄r Vnūquēq̄ tedet conditōis sue fortune Barbare ꝟo Vniuscuiusq̄ tedet ꝯditōem sue fortune. teste Laurētio

Penitet Piget
Pudet Tedet
Miseret

¶ Nota sepi⁹ dicim⁹. cepit eū penitere. posset te pigere. desinet me tedere q̄ cepit ille penitere possz ille pigere. ego desino tedere. Tulli⁹ de petēdo ꝯsulatu. Cui⁹ autoritatis posset neminem penitere

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Nota scdo. pudet depudet ⁊ piget sunt ꝑsonalia qñ regunt ntm̄ añ se et accm̄ post se. Teren. Hei mihi nō te hec pudent Repit etiā cū dtō Silli⁹. Quis pudeāt certare senes .i. qbꝫ Jtē dr etiā piget me illi⁹. ⁊ id soli⁹ pudet me illi⁹. ⁊ illud olim Teren. Neqꝫ se id pigere Jdē i andria Nihil illos pudet Tul. Me āt qd pudeat Marti. q̄rto Nulli thai negas sed si te nō pudet illud Hoc saltē pudeat thai negare nihil

Piget. Pudet

¶ Nota tercio. drñt piget ⁊ pudet ꝙ pudet ē in his q̄ turpiter fiunt Piget in his q̄ fiunt cum damno Terentius Fratris me qdem pudet piget qꝫ h̄ est verecundor ⁊ doleo

Incipit Desinit Debet Solet Potast Vult.

¶ Nota q̄rto. hec ꝟba incipit desinit debet solet p̄t ⁊ vult qñ adiunguntur infinitiuis verboꝝ ꝑsonaliū stꝫ ꝑsonalia Qñ ꝟo infinitiuis impersonaliū sunt ꝟba ipersonalia vt istitutū tue vite incipit mihi placere Et incipit me penitere laboris mei vt inqt Perott⁹ Tñ dicim⁹ sꝫ raro vt Valla vult Desino te tedere vigilie volo me delectare dormire

¶ De impersonalibꝫ actiue vocis

Interdictū

¶ Verba īpersonalia passiue vocis exigunt añ se abltm̄ cū p̄pōne a vel ab vl' loco ablti dtm̄. si eoꝝ personalia illū regāt post se casuꝫ sui ꝟbi. vt referunt grāmatici ꝓbatissimi. vt a me interdictū ē tibi aq̄ ⁊ ignis Ponunt tñ sepius ⁊ elegātius sine casu Tul. Sꝫ nihil ē a me inseruitum tēporis causa Jdē Min⁹ ē erratū a vobis Hinc peccauit Alexand gall⁹ q̄ retulit impersonalia passiue vocis ⁊ sua gerundia a ꝟbis actiuis exigere accm̄ vt verba actiua Nemo eni autoꝝ dixit Mattheū legitur psalmos erit legenduꝫ teste Nestore. lꝫ Georgio valle aliter ꝑsuasum sit

¶ Nota differt infinitm̄ īpersonale passiue vocis ab infinitiuo passiuo ꝑsonali. qm̄ h̄ exigit accm̄. vt amari a me volo illuꝫ. ꝓ amare volo illū Jllꝺ. ꝟo nō exigit accm̄ añ se. vt amari a me volo

¶ De verb exigentibꝫ abltūm regule stꝫ sex

Prima

Vot stꝫ regl'e de verb exigentibꝫ abltm̄? Sex. Prima verba passiua siue i o siue in or t̄minata exigunt abltūm intercedēte p̄positōne a vel ab l' dtūm positū loco ablti vt berta a me l' mihi amatur Petrus a me l' mihi exulat. i. mittit in exilium a me Ver. Tros tyriusqꝫ mihi nullo discrimine agetur. i. a me

Que ꝟba passiua

¶ Nota. ꝟba passiua h̄ntia ꝑcatōem stꝫ q̄druplicia Prima verba passiua in or. q̄ h̄nt actīa in o. vt amor doceor a ioāne Scdo. ꝟba cōia passiue capta exigunt abltūm Sꝫ actīe capta accūm Dicim⁹ eni criminor te criminor a te Tercio hec q̄ttuor deponētalia passiue ꝑcātia orior patior nascor renascor Et si q̄ his sil'ia. vt christ⁹ nat⁹ ē ex virgine Maria Quarto hec passiua i o. exulo vapulo veneo fio Nā exulo. i. extra solū mittor. h̄ ē extra patriam Vapulo. i. ꝑcutior Veneo. i. vēdor. vt duo passeres asse veneunt Fio id est alius me fecit Quiti. An ab reo fustibꝫ vapulasset Cetera raro cum ablatio ꝯstruuntur dicim⁹ tñ exulo domo cū Terentio. i. sum domo pulsus. Ver. Lōgeqꝫ ignotꝫ exulat oris

¶ Nota scdo Hic abltūs etiā regitur aꝑticipijs in us ⁊ d⁹ A verbalibꝫ in bilis ⁊ dus vt liber lect⁹ ē a Joāne Vergili⁹ interp̄tādus ē a preceptore nrō

¶ Scda regula. verba suscipiēdi. recedēdi distādi. ⁊ separandi exigūt abltm̄ ꝑcantē locū tp̄s personā a q̄ vel a q̄ aliqd suscipit recedit ⁊ separat cū p̄pōne a

vel ab. vt disco a te grāmaticā. recedo a loco. Tremonia distat a monaste/
rio. Sic dicim⁹ audio a te ⁊ ex te Vergilium abstineo me a potu. a somno
pomeriano. a mulieribus a bibaculis Exigo a te nūmos. libero te a metu
Cōtineo me a lachrymis

¶ Nota ꝟba suspiciendi st̄ disco accipio sumo rapio recipio, capio

¶ Verba recedēdi st̄ abscedo discedo reuertor regredior ¶ Verba sepa/
randi st̄ amoueo remoueo aufero eripio abijcio abigo expello ⁊c̄.

¶ Tercia regl'a Verbū p̄t regere abltūm ꝑcātē causaz efficiētē materialez
formalē vel finalē De efficiēte. h̄ exultat gaudio De materiali. hō factus ē
luto terre De formali: ego caleo igne De finali. grā dei sum hic. causa dis/
cendi grāmaticā. mouit pedes Monasterium.

Tertia

¶ Nota dicim⁹ letor luce vl' de luce Luceo igne vel ex igne Tepeo sole vl'
a sole Morior ense vel ex ense Mereo vel mereor de te vel erga te. i. bonuz
tibi facio Caleo igne vel ab igne Oui. Ver⁹ humor ab igne ꝑcaluit Idem
Ut me⁹ ex ip̄o luceat igne rog⁹ Tibull⁹ Dum me⁹ assiduo luceat igne fo/
cus Ver Sin aliq̄d de te merui Terē. Que nunq̄ꝫ erga me q̄cq̄ꝫ ꝯmerita
est Sz demereo ⁊ demereor accūm postulāt cū abltō Oui. Crimine te po/
tui demeruisse meo Quīti. Pleniore obseq̄o demererer amātissimos mei
Itē mereo de te. etiā accipit̄ in malā ꝑtē. Plaut⁹. Quid de te merui. q̄ me
causa ꝑderes. i. q̄d tibi mali feci. Mereo ere vel era q̄tiēs ad militiā refert̄
Lucan⁹ Aere merēt ꝑuo Oui. Jussit ⁊ in castris era merere suis

Letor. Luceo. Morior Mereor.

¶ Itē meret ille mortē vel morte amici. i. tristat̄ aut dolet. Teren. Si me
reo casuz huiusmodi Quīti. Qui hostis mortē merebat Itē serio rē hāc ꝓ
nuncio. nō aūt ioco h̄ caue ⁊ dicas seriose hāc rē ꝓnuncio nō āt iocose. si lau
rētio credim⁹ Itē calleo īgenio polleo corpore Baptista. Ingenio callent ⁊
duro robore pollent

¶ Nota scdo Causa dr̄ ex q̄. ꝑ q̄d. a q̄. ꝓpter q̄d aliq̄d fit Unde q̄ttuor sūt
cause Material' ex q̄ aliq̄d fit Formalis ꝑ quā aliq̄d tale fit. Efficiens a q̄
aliq̄d fit Finalis cui⁹ grā aliq̄d fit Hinc omniuz rer̄ opificē causaz causaꝝ
affirmat esse Aristoteles

Causa

¶ Quarta regula ꝟba ꝑcātia actū emēdi vel vēdēdi exigūt abltūm qui ꝑt
q̄ttitatē p̄cij. vt emi op⁹ Terētij vno aureo Vale. magno vbiq̄ꝫ p̄cio ꝟtus

Quarta regula

¶ Nota Verba p̄cij st̄ Emo venūdo vēdo veneo ꝯparo estimo (existiat̄
taxo liceor licitor fœneror ꝯduco loco. ⁊ his sil'ia.

Verba p̄cij

¶ Nota scdo Hec ꝟba p̄cij exigūt hos gtōs. tāti quāti pluris minoris q̄
olim oēm gtūm nisi addat̄ illis h̄ nomē substātiuū p̄ciū. tunc eni ponūtur
in abltō Nō dicim⁹ eni. q̄nto emisti libꝝ. sz quāti emisti Rursus non dici/
mus. quāti p̄cij emisti. sz quāto p̄cio emisti Sic ⁊ dicim⁹ quantiuis eme. ⁊
quantouis p̄cio vende Quātilibet eme ⁊ quātolibet p̄cio vēde libꝝ tuū Te
ren. tū dixit Videt̄ eē quātiuis p̄cij Et Plaut⁹ Mortu⁹ pluris p̄cij est q̄ꝫ e
go Excipit̄ tantidē q̄d in abltūm resolui nō p̄t Nā duos tantū casus habz
tantūdem ⁊ tātidem Eadē rō ē de pluris ⁊ minoris. Dicim⁹ enim pluris
emit ⁊ minoris vēdit. h̄ ē cari⁹ emit ⁊ vili⁹ vēdit Nō tū dicim⁹ carioris emi
⁊ vilioris vēdidi Hinc barbare dr̄. neq̄ꝫ tāta dāna habēda st̄. quāta vi/
tia Sz latine dic. neq̄ꝫ tāti dāna habēda sunt. quāti vitia Dicim⁹ igit̄ te/
ste Mācinello. valet domos decem aureolos. tanti. quāti pluris minoris

Valet

q̄ticūq̄ tantidē meli⁹ pei⁹ vili⁹ cari⁹ magno paruo minimo Vlpian⁹ Plu
ris hereditas valeret Idē. q̄li minimo valeret hereditas Idē Quāto plurs
hereditas valeret. Repiunt̄ tñ hec ꝟba cū ablto sine substantiuo Cicero.
Gloriosa sapientia nō magna existimanda est Sene. Nō p̄t gratis cōsta/
re libertas hāc si magno estimas oīa paruo estimāda sunt

¶ Nota tercio Licet nō dicam⁹ ꝑ ꝟba p̄cij in gtō Quāti p̄cij emisti libruz
Tñ id dicere possum⁹ ꝑ noīa. vt habeo tunicā tāti precij Est mihi relictus
ager pluris precij q̄ tibi Terē. Agꝝ in his regionib⁹ melioris neq̄ precij
maioris nemo habet

¶ Nota q̄rto Hec ꝯparatiua pluris minoris exigūt post seabltm̄ vt mul
to pluris nihilo pluris dimidio pluris emi Lactātium q̄ tu

Quinta

¶ Quinta regula Verbū hñs ꝟcatōem actiuā ⁊ passiuā postulat ablatm̄
ꝟcantē instrumētū q̄ fit talis actio vel passio: vt Joānes lesit me digito Oc
cidi euz gladio Cecidit me ꝟberib⁹ Petr⁹ Ver. Sertis vina coronāt Ho/
ra. Quo semel ē imbuta recens seruabit odorem Testa diu.

¶ Nota Hic abltūs germanice exponit̄ per myt Hinc male adiungimus
illi hāc p̄pōem cū dicendo. ꝑcussit te cū ense Nā hec prepō non adiungit̄ rei
notāti instrumētū. sz comitē Hinc bñ dicim⁹. accept⁹ suz cū honore Scrip
sit cum bñuolētia vt inq̄t Perottus

Afficio

¶ Nota scdo Dicim⁹ Afficio te iniuria. i. facio tibi iniuriā Afficio te mo/
lestia. i. facio tibi molestiā Afficio te honore. i. facio tibi honorez Sz elegā
ti⁹ dicim⁹ teste Laurentio Afficio te honore. q̄z facio tibi honorē Facio ti/
bi cōtumeliā Facio tibi iniuriā Sic ⁊ dicim⁹. Facesso tibi negocium Exhi
beo tibi laborē Afficio te negocio ⁊ labore Capit̄ tñ frequēter ꝓ accusare.
vt facio tibi negociuz. i. accuso te ¶ Itē elegāter dicim⁹ teste Laurētio. fre
gi naui brachiū Sed inelegāter Nauis vel brachiū ē mihi fractū Teren.
Fregi naui brachiū apud Andꝝ ¶ Itē dicim⁹. vt d̄t Laurenti⁹ Memo/
ria teneo nō memoriter teneo Rursus narro vel ꝓnuncio memoriter. non
memoria Cōplector tñ ⁊ repeto memoria ⁊ memoriter Est enī memoriter
qd̄ litteratores dicunt cordeten⁹ ⁊ mēteten⁹. Dicim⁹ tñ licet ꝑti⁹ teste Pe/
rotto. teneo memoria ⁊ memoriter Plinius Qui tam memoriter tenes ō/
nes Celi⁹ Memoria teneret Itē valeo ingenio Et polleo bonitate

Facio

Frāgo Teneo
Pronuncio

¶ Itē ad mediocrē laudē explanādā illud in q̄ ꝟsatur laus in ablatiuo po
nedum ē cū his ꝟbis clarco polleo valeo floreo emico ⁊ sil'ib⁹. vt Cicero va
luit eloquentia Scipio reb⁹ bellicis floruit

Preditus
Affectus

¶ Nota Dicim⁹ p̄ditus sum bono. predit⁹ sum malo. i. habeo bonū ⁊ ma
lum. sicut affectus sum bono ⁊ malo Nunq̄z tñ iungit̄ abltō cū p̄positōe a
vel ab: vt facit affect⁹ Dicim⁹ enī Affect⁹ ego suz a rege magnis muneribus
nō aūt predit⁹ a deo magnis ꝟtutib⁹

Sexta
Dedignor
Fruor
Fungor
Vescor

¶ Sexta regula Hec ꝟba deponētalia dignor dedignor indignor potior
fungor vescor fruor vtor exigūt abltm̄ vel accūm. sz partius accm̄ Vergili⁹
Haud eq̄dē tali me dignor honore Mācinell⁹ Has res dedignor dedig/
nor his quoq̄ reb⁹ Sic etiā indignor Idē Cōtenti fruimur cupienter vti/
mur vsq̄ Sic fruor aspectu ⁊ cantu. sed vestib⁹ vtor Fungimur officijs op
tatis rite potimur Vescimur at dapibus Idē Fungitur officiū siue officio
sapientū Idē Rem ve rei potior tu re potiere cupita Tibullus. Vera ca/

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

no sic vsq; sacras innoxia laur⁹ Veicar ⁊ eternũ sit mihi ꝟginitas. Poti/
or tñ etiã regit hũc gtũm rex⁹ vt romani victorie ⁊ rex⁹ potiti sunt Terẽti⁹
Funct⁹ ẽ adolescẽtuli officiũ liberalis Plaut⁹ Parasitus octo hominũ mu
n⁹ facile fungit̃ Idẽ Cetera q̃ vtimur greca fide mercamur

¶ De absolutõe duoꝝ ablatiuoꝝ

¶ Duo ablti alteri noĩalis. alter ꝑticipialis sepi⁹ ponuntur absolute. i. sine
rectore in ꝑcatõe ꝯsequẽtie. hoc ẽ ad ꝑcãdum ꝯsequẽs aliq̃d loco orõis no/
mĩatiui ⁊ sui ꝟbi. his dictõib⁹ dũ. quia si ꝑcedentib⁹: vt elegãti⁹ dicim⁹ pre
ceptore dictãte carmina selecta discipuli exarant. q̃z dum preceptor dictat
carmina selecta. discipuli exarant Pulchre enĩ he ꝯiunctões. si dũ quando
abijciunt̃ ntõ ⁊ verbo resolutis in ablatiuos duos. Hunc abltũm eruditi
appellãt casum septimũ vel absolutum

¶ Nota Loqui per hos abltõs magꝫ ẽ more grecoꝝ q̃z latinoꝝ teste Lau
rẽtio tercio li. elegãtiaꝝ Nã latini poti⁹ vtunt̃ dtõ q̃z abltõ vt me occupa/
to in administratõe magistrat⁹ nullũ tẽpus mihi reliquũ erat Grecus ma/
gis is sermo ẽ Ille ꝟo latin⁹ Occupato mihi in administratõe magistrat⁹
nullũ tꝑs se ponere ad studia poterã

¶ Nota scdo Rarissime latine sic loq̃mur. me occupato in negocijs stude/
re nõ poterã. vel me occupato in negocijs libertas mihi studẽdi nõ erat fru
stra enĩ ponunt̃ illi duo ablti Sed elegãter sic occupatus in negocijs stude
re nõ poterã. l̃ mihi in negocijs occupato libertas studẽdi non erat. Hec
Laurẽti⁹ Nota tercio sola ꝑticipia pñtis ⁊ preteriti tꝑis absolute ponũt ca/
su septimo ꝑticipia vero futuri tẽporis rarissime

¶ De cõstructione aduerbij

Duerbiũ iungit̃. aut gtõ aut dtõ aut accõ aut abltõ. Iz partius aut
ꝟbo sine casu ¶ De gtõ datur vna regl'a Q̃z q̃truplicia sunt aduer
bia exigẽtia gtũm ¶ Primo aduerbia tꝑis. vt nũ q̃z dieꝝ meoꝝ dolui dẽ/ Primo
tes ¶ Scdo aduerbia loci. Cice. Vbinã gentiũ sum⁹. i. q̃ in vrbe viuim⁹ Secundo
Terẽ. Quocũq; hĩc asportant̃ terraꝝ Tercio aduerbia q̃ntitatis Teren. Tercio
Nõ signi sat ẽ Ver. Terroꝝ ac fraudis abunde ẽ ¶ Quarto aduerbia su Quarto
ꝑlatiui grad⁹ exigũt gtũm pluralẽ: vt h̃ oĩm ornatissime loq̃t̃ Idem dicim⁹
in gtõ Joẽs venit mihi obui⁹. l̃ obuiã mihi Itẽ Liui⁹ Habetꝫ affati lig/ Obuius
noꝝ ¶ Accõ apd̃ autores iungunt̃ hec aduerbia locoꝝ posita loco ꝑpõnũ. Obuiam
Retro subt⁹ intro int⁹ foras foris ꝓcul ꝑdie postridie. Psalmigraphus.
Dilatasti gressus meos subt⁹ me. i. subter me Hieremias Atrium qd̃ erat
foris tẽplũ i añ tẽplũ Itẽ ꝑtim hoĩm. i. ꝑs hoĩm. teste Gellio.

¶ Nota Pridie ⁊ postridie iungũt̃ sepi⁹ gtõ ⁊ nũnũ q̃z accõ: vt ꝑdie nona Pridie
rum septẽbriũ l̃ nonas septẽbres. ꝑcat enĩ ꝑdie diẽ precedentẽ diei ꝑteriti l̃ Prostridie
futuri nũ q̃z ꝟo pñtis. sic postridie id ẽ posteriori die ꝑteriti dici vel futuri
Liui⁹ Postridie idus reb⁹ diuinis supersederi iussum. i. die seq̃nti p⁹ id⁹
Nota scdo Eccũ ⁊ ellũ cũ accõ ꝯstruunt̃ ⁊ resoluũtur ꝑ aduerbia: vt Eccuꝫ Eccum
Parmenonẽ. i. ecce h̃ parmeno. ellum parmenonẽ. i. ecce illic Parmeno Et Ellum
ecce illic ꝑmenonẽ Nã teste Laurẽtio. ecce iũgit̃ ntõ. accõ aũt iunctũ nõ le/
git̃. sꝫ interdũ sic inueniat̃ apud Plautũ: vt ecce me. ¶ En ꝟo siue iudicet En
siue exprobet ntõ ⁊ accõ iungit̃ Quintilian⁹ En ꝓbitas Ver. En quattu
or aras ¶ Propius silr̃ ꝓpior ⁊ ꝓximus. iungunt̃ dtõ ⁊ accõ Cicero ꝓpius Propius

grāmatico accessi Ver. Propi⁹ stabulis armenta tenent Salusti⁹ Qd ta/
men vitiū ꝓpi⁹ virtuti hereat Dicim⁹ etiā Ad rē ꝓpius suz Tulli⁹ Ad eam
ꝓpius assum Idē Hoīes enī ad deū nulla re ꝓpius accedūt vel ꝓpius sum a
terra Tulli⁹. īfra aūt hāc ꝓpius a terra Iouis stella fert Eandem ꝯstructi
onē hz ꝓxie. nā aduerbia suplatiua ab adiectiuis regētib⁹ accm̄ postulant
accūm Cice. Proxīe deo accessit Clodi⁹ Idē Qui ad sapiētiā ꝓxime acce/
dunt Hyrci⁹ de bello hispanico. vsq; adeo vt cedē proxime a vallo fecerit

Proxime

¶ De constructione prepositionum

Rigīta stz ꝑpōnes seruiētes accō: vt ad apud ante intra aduersus
vel aduersum cis citra circū circa ꝯtra extra īter intra infra iusta ob
pone per prope propter scdm post trās vltra supra preter circiter vs/
q; secus penes Quindecim sunt prepōnes seruiētes abltō casui vt a ab abs
cū corā clā de e ex ꝓ pre palā sine absq; tenus Quattuor: que seruiunt accō
et abltō. vt in sub super ⁊ subter Accō iungunt qn̄ nos vel q̄slibet ad locum
ire vel isse vel ituros esse ꝑcam⁹ Ver. Stans celsa in puppi Sedeo super la
pide vel lapidē Ver. Hic tn̄ hac mecū poteris requiescere nocte Fronde su
per viridi ⁊c. Sub enī qn̄ tps ꝑt accō gaudet. vt sub lucē. i. an̄ lucē Quādo
āt locū abltō iūgit: vt sub tegmīe fagi. sub tēplo. i. ī tēplo. sub sole id ē ī sole
¶ Nota Hec ꝑpō ten⁹. exigit gtm̄ pl'em aut abltūm singularē. Vergi. Et
cruꝝ ten⁹ a mēto palearia pēdēt Idē capulo ten⁹ abdidit ensem

Tenus. Ante. Post.

¶ Nota scdo Quia an̄ ⁊ post includūt ꝯpatiuuz. exigunt abltm̄ teste Pe/
rotto vt triduo post veni q̄ tu h̄ ē trib⁹ dieb⁹ postea veni q̄ tu Verg. Res
pexit tn̄ ⁊ longo post tpe venit Sic dicim⁹ paucos an̄ dies vel paucis ante
dieb⁹ Mācinel. Paucos an̄ dies. paucis dic an̄ vl'ānis Itē pt'. lz exigat ac
cusatiuū tn̄ qn̄ poīt ꝓ sine exigit abltm̄ Salu. Pret' rex capitaliū ꝯdēnatis
id ē sine Itē dicim⁹ clā custodē ⁊ custode teste Diomede

Prope Pene.

¶ Nota tercio Dr̄nt ꝓpe ⁊ penes Qd penes ꝑcat in arbitrio ⁊ q̄si manu ali/
qd esse Prope ꝟo refert ad locuz: vt penes me sunt tui libri Barbare hinc
dicitur Ego sum penes diuū Pauluz. sz sum ꝓpe siue apud diuū Paulum
¶ Dicim⁹ itē ītra paucos dies redibo Et ītra terciā ⁊ q̄rtā redibo Et infra
muros Male ꝟo dicis Infra paucos dies redibis. vt vult Valla. qm̄ ad
dignitatē ⁊ locū refert īfra lz aliter inuenias Male itē dicim⁹. volui Lucre
tium tuum ꝓ q̄ndecim diebus Latīe ꝟo ad q̄ndecim dies Dies em̄ nō īdi
get libris teste Laurētio Poteris hinc dicere volui Lucretiū tuuz ꝓ amico
ad q̄nq; dies Itē curro ad tēplū. i. vsq; ad tēplū. curro in tēplū. i. ingredior
tēpluz Et sum apud tēplum. i. maneo apud tēplum Sic ꝯtra dicim⁹ A tē
plo redeo qr nō fui in eo Ex tēplo redeo qr fui in eo Male hinc dicit. curro
apd ioānē. sz ad ioannē. i. prope Ioānē ¶ Dicim⁹ palā oibus Sz corā h̄ ⁊
illo Māci. Dic palā cunctis corā illo dicere debes. ¶ Corā ad ꝑsonas. ad
cūcta palā referam⁹ Itē circiter ad numeꝝ. circa ad tēp⁹ refert Circuz ad lo
ca. vt circiter vigītiq̄ttuor milites. circa q̄rtā. circa tēplū Ceteraꝝ ꝑpōnum
ꝟtutes q̄rite ī opusculo nrō de ꝑtib⁹ īdeclinabilib⁹ E republica. i ꝓ re pub
lica Nā sꝑ ponit e ꝑpō qn̄ dcōes sequētes incipiūt ꝑ r Silr e dignitate. Ex
vtilitate. ex vsu Pro eo qd ē ꝓ dignitate ad dignitatē l'vtilitatē
¶ Ex tpe dicere ē ex improuiso dicere Hinc dr ext̄palis orō. i. imp̄medita.
Ex vinculis cām dicere. ē alligatū rn̄dere criminib⁹

Ad
In
A Ex.
Palam
Coram
Circitur
Circa
Circum
E Ex.

¶ Nota q̃ttuor. solēt auctores his ratōib⁹ vti Cesar ⁊ Cicero fuerunt viri p̄stantissimi: sz nihil ad Catonē. i. nihil ad ꝯpatōez Catonis Pro quo ali qui dicunt quid ad te. scz ꝑtinet

¶ Nota quito. dicim⁹ in marmore incise sunt lrē in gēma ī lapide in ligno nō aūt in marmor in gēmā in lapidē in lignū Ediuerso dicim⁹. lrē incise stz ī es ⁊ nō ī ere. hec Laurēti⁹ lib. iij. cap̄. xix. Porro hoc verbum incido regit omnes dcōes in abltō cū p̄positione in. preter hoc nomen es

In marmore
In es

¶ De constructione interiectōis

Ei et heu idē ꝑcant: sz hei adheret dtō. heu ꝟo accō Uer. Heu mihi q̄lis erat q̄ntū mutat⁹ ab illo Idē Heu stirpē inuisam. Aliqñ etiā ntio iūgitur hei et heu Uer. Heu pietas heu p̄sca fides Terē. Hei misera Qñq̄z heu geminat̄ Uergi. Heu heu q̄z pingui macer ē mihi taurus in aruo ¶ Ue iūgit̄ dtō. Martial. Carpe causidic⁹ fert̄ mea carmīa qui sit. nescio. si sciero ve tibi causidice. tñ dt̄ Mācinell⁹. Ue ꝓl'o ⁊ ꝓl'm bene dr: vt Caper inq̄t ¶ Pro nō aspirat̄. sed circūflectit̄ ⁊ iūgit̄ nominatio vtō ⁊ accō Salu. Pro deū atq̄z hoīm fidē Terē. Pro dij mortales Uer. Pro iuppiter ibit ¶ Hem iungit̄ accō ⁊ vtō Apulei⁹ Hez hois audaciā ¶ Oh accō Philelf⁹ in orōe q̄dā. Oh īexorabilē ⁊ īmitē hoīm sortem ¶ Ah ntō Plaut⁹ Ah hō īpudēs. ¶ Heus ⁊ hoc. vtō tm̄ modo ¶ Uah vero ntō: vt vah hō demēs ¶ O iungitur p̄mo vtō. ⁊ sic est aduerbiū vocādi. Uer. O socij neq̄z enī ignari sum⁹ ante malo⁊ Scdo ntō Tullius O nō illa Certio accō. ⁊ sic est interiectio aut indignātis. aut admirātis aut dolētis. aut exclamātis Uer. O fortunatos nimiū sua si bona norīt agricolas Quarto si ne casu. ⁊ sic est aduerbiū optādi Uergi. Assis o placid⁹ Uel sic additur illi hec dictio si vel vtinā. vt o si venias. o vtinā in bello perisses

Hei Heu
Ue
Pro
Hem Oh
Ah Uah
Heus O

¶ Quid constructio.

Onstructio trāsumptiue capta Est ꝑtiū orōnis vnio latinā ꝯgruā ꝑfectāq̄z sñiam faciens Nō enī latina p̄t eē cōstructio vbi sensus minus est aptus Legēdaq̄z ita q̄z orō cōstruēda donec inueniatur princeps nomen et ꝟbum Deide fiat cōstructio ꝑm ꝑfectiorē sensum

¶ Quis modus ꝯstruēdi regularis grāmaticoꝝ

¶ Utūs. ntūs. ⁊ ꝟbū ꝑsonale. p̄mo loco orōnis ꝯstruūtur Uer. O formose puer nimiū ne crede colori. Nā si vtūs deest incipitur ꝯstructio a nominatiuo Uer. Formosum pastor choridon ardebat alexim ¶ Post ntm̄ cōstruitur ille casus quē exigit ntūs. vt ioānes albe faciei dormit. petr⁹ magno capite ledit̄ ¶ Post ꝟbū ꝯstruēd⁹ ē p̄mo casus rect⁹ a ꝟbo. regularit̄ eī oīs casus rect⁹ ꝯstruit̄ post suā dictōez regētē: vt ego suz bon⁹. misereor ioānis. do tibi panē fruor deo Scdo p⁹ verbum ꝯstruit̄ aduerbiū. vt hic bene cantat Tercio post verbū ꝯstruit̄ p̄pō cū suo casu Uer. A ioue principiuz muse Quarto infinitiuuū: vt volo legere librū

¶ Quis modus cōstruendi oratorum

¶ Multe sunt exceptōes iā dicte ꝯstructōis regl'arz grāmaticoꝝ q̄bus poti⁹ vtūt̄ oratores ¶ Primo he ꝯiūctōes at ast. sed aut ac vel nec neq̄z ceterum enī vero verum. si sin q̄tin⁹ seu siue nisi ni p̄ponēde stz in orōne. Post ponunt̄ vero q̄z ve ne q̄dē q̄q̄z aūt ꝟo eī Itē post primā dictōez clausule dependētis aūt enī ⁊ ꝟo Reliq̄ cōiūctōes fere oēs p̄poni, supponi ve p̄nt Item

At Ast Sed
Aut Ac Uel ⁊ ce.

apte in p̄mis initijs locāt̄. qm̄ cū q̄zuis etsi. q̄zq̄z licz. qr q. vt si In fronte minoꝝ initioꝝ. aliū de depēdentiū ponunt̄ apte q̄circa quapropter quāobrem. ⁊ quare Ergo ⁊ igitur in breuioribꝰ conclusionibꝰ Itaq; vt plurimū ī maioribꝰ Quū ⁊ nū p̄ponunt̄. vtiq; postponitur Sin nunq̄z dr̄ nisi p̄cedat si. hec Sulpitiꝰ. Exēpla oīm fere apud Ciceronē lectitādo inuenies.

Secundo. Scdo Constructio sepius incipit̄ a duobꝰ ablt̄is positis absolute Nam duo ablt̄i pn̄t cōstrui añ ntm̄ ⁊ suū v̄bū. vel post ntm̄. nisi ad istos ablt̄ios sequatur relatiuū. tūc enī nccārio vel cōstruūtur in p̄ncipio aut in fine Qd̄ contingit tripl̄r Prīo qn̄ relatiuū refertur ad ablt̄os. ablt̄i debēt cōstrui añ ntm̄ Nā añs sp̄ cōstruitur añ suū relatiuū. vt p̄ceptore veniēte auditores sui cōticescūt Scdo qn̄ relatiuū refertur ad ntm̄ ablt̄i debēt cōstrui pꝰ ntūm vt p̄ceptore eoꝝ veniēte cessat murmur discipuloꝝ Tercio qn̄ duo relatiua st̄ in orōne quoꝝ alterum refertur ad ablt̄os. alteruz ad ntūm. nccārio ablatiui cōstruūt̄ inter ntm̄ ⁊ v̄bū. vt Jesus cōueniētibꝰ suis discipul̄ ait ill̄ Hec enī oratio construenda est vt iacet

Tercio. ¶ Tercio incipitur cōstructio interdū ab obliq̄s casibꝰ Primo ab obliq̄s relatiuoꝝ. de gtio Joānis suꝰ pater miseret̄ de dtō Illi sui fratres subueniunt. de accō Ver. Trahit sua quēq; voluptas. de ablt̄ō. summo bono fruantur sui amatores Scdo ab obliq̄s noīm negatiuoꝝ. vt neminem video. Tercio ab obliq̄s interrogatiue posit̄. vt quē queritis. Quarto. ab obliq̄s infinite posit̄: vt quēcūq; osculat̄ fuero ipse ē tenete eum

¶ Nota. nō solū hi obliq̄ casus cōstruuntur añ suuz v̄bū sed et casus ille a quibus reguntur Baptista. Cuius vt effigiē clarā videre decusq; Indolis egregie tenuere silentia cūcti

Quarto. ¶ Quarto incipit̄ cōstructio sepiꝰ p̄ aduerbiū vocādi. ⁊ q̄sdā interrogationes exclamatiue positas. vt o faustū virū Pro deū īmortalem Et p̄ v̄bū impsonale passiue vocis. vt itur in antiquā syluā.

Quinto. ¶ Quinto post ntm̄ explicite nō sp̄ cōstruit̄ v̄buz p̄sonale Nā id v̄bū sepius deest cū elegātia. Primo deest nō sine grā p̄posit̄ p̄noībꝰ demōstratis v̄bū substātiuū sum Ver. Hic ⁊ oīs iulia p̄genies Idē Tu ille eneas quē dardanio anchise Scdo sepe idē v̄bum deest demōstratiuis aduerbijs positis Ver. Ecce tibi ausonie tellus Tercio idē v̄bū frequēter deficit preposito noīe substātiuo. Lucanꝰ Quis furor o ciues q̄ tāta licētia ferri Quarto deest v̄bū substātiuū. si qualis. ⁊ q̄zuis addātur in orōne. Iuue. O q̄l̄ facies ⁊ quali digna tabella Quinto cū elegātia desunt hec v̄ba. offert. putas: ⁊ dicas Quintilia. Quo p̄ fidez diuitias cedo. subintelligitur offertis Horatiꝰ Quo mihi fortuna si nō cōceditur vti Idē Unde mihi lapidem q̄rsum est opus. vñ sagittas. subaudi putes vel dicas mihi esse

Sexto. ¶ Sexto deest h̄ verbum facio Pli. Nepos studes. an piscar̄ an venar̄ an

¶ Septīo. h̄ v̄bū dixit. vt Enniꝰ p̄clare. ana/ (sil̄ oīa. subitellige facies xagoras fortiter Scipio prudēter subaudi dixit ¶ Octauo deest h̄ v̄bum cōfiteor Quinti. Si cōfessionē culpe mee exigitis ego fui pater ducis. subintelligit̄ cōfiteor q̄ fui pater ducis Et id genꝰ plura sepiꝰ inuenietis

¶ Nota. p̄terea latina vocabula nō sp̄ eē interpretanda germanice p̄ expositionē p̄priā Quippe etiā trāsumptiue exponēda sunt. vt difficile est senibꝰ dare verba. hoc est senes difficile est decipe. Non timebo q̄d faciat tibi ca/

to.i.hō Verbū caro factū est.i.filiꝰ dei factꝰ est hō Salomō fecit sibi fercu
lum de ligno.i.fecit sibi currū de ligno

¶ Nota scdo.apud poetas sepiꝰ ponit ꝑs ꝑ toto.ꝛ cōtra totū ꝑ ꝑte conti/
nēs ꝑ contento.aīatū pro inaīato.simplex pro cōposito.vt animus mulie/
ris mihi nuptꝰ est.i.ipa mulier Affer mihi fontē.i.ꝑtē fontꝭ ꝑ synecdochen
Perflauit phistula buccas.ꝑ hyppalagē h̄ ē.buccē ꝑflauerūt fistulā.hau
sit spumantē paterā.i.hausit vinū ex patera.ꝛ his sil'ia

¶ Constructōes poetice ꝛ oratorie q̄ vulgo ꝛ ab indoctis im/
pedimenta locutionis appellantur

Quia cōstructōis poetice ꝛ oratorie videntur spēz habere solœcismi cō/
tra naturas quarūdā regularū grāmaticaꝝ.Hinc ꝑmo ponā grāmaticas
regulas.hinc ꝯstructōes poeticas ꝛ oratorias cū rōnibꝰ refellētibꝰ halluci
nationes illas barbaroꝝ q̄bꝫ videnť sibi ꝑsuadere has cōstructiones ma/
gis vitiū q̄ꝫ elegantiā pre se ferre

¶ Regula de natura noīs adiectiui ꝛ sui substātiui

¶ Qꝫ nomē adiectiuū cōstruit cū suo substantiuo in codē gn̄e.nūero.ꝛ ca
su.vt viuit sanctus sanctior sanctissimꝰ papa Clemētia sancti sanctioris sāc
tissimi pape.Fauco scō sanctiori sanctissimo pape Honoro sanctum sanc/
tiorem sanctissimum papam ꝛc.

¶ Contra hāc regulā sunt octo ꝯstructōes elegātiaꝝ siue latine

Primo reꝑimus sepiꝰ inter duo noīa diuersoꝝ geneꝝ adiectiuū partici Prima
piale cōueniēs in gn̄e cū alterutro substantiuo.vt coluber est factꝰ mystica
v̄ga.hō est futurꝰ cadauer.hō est ꝑfectū aīal

¶ Nota adiectiuū nominale ꝛ ꝓnoīale sic positū frequētius ꝯuenit cū sub
stātiuo sequēte.vt equꝰ ē rude aīal.hō ē aīal risibile Adiectiuum vero par/
ticipiale frequētius ꝯuenit cū substantiuo p̄cedēte:vt aqua est facta vinuꝫ
verbū dei factū ē caro Adiectiuum enī ꝑticipiale hꝫ naturā v̄bi.Hinc ad
precedens refertur.sed nomē adiectiuuū ad sequens.vt dictio regens hinc
nullum hic reperitur vitium Id q̄dem verū si mō v̄bū duos ntōs ꝯplecti/
tur:vt Apuleius brutū estimatus Si v̄o v̄bū duos ntōs nō ꝯplectitur ꝑ/
ticipiū posteriori rn̄det.vt hō ē doctum aīal

¶ Scdo.gtūs iungitur sepiꝰ ꝓnoī possessiuo posito loco ꝑmitiui Boetiꝰ. Secūda
Solantur mesti nunc mea fata senis.ꝛ nō mei senis Ouidiꝰ Nunc mea de
functe da molliter ossa cubare.ꝛ non mee defuncte Hec quidem cōstructio
siue potius elegantia fit a latinis.vt notemus hos gtōs primitīos.mei tui
sui nostri vestri.exponi passiue Possessiua vero meus tuus suus noster ve
ster exponi actiue siue possessiue.hec enim oratio passiua est Amor mei id
est amor quo ego ab alio amor.Illa vero actiua amor meus id est amor q̄
ego alium amo

¶ Nota igiť ꝙ hec tria ꝓnoīa ego tu sui.duos gtōs sortita sunt.Unum Ego Tu Sui
mei tui sui.q̄ sꝑ exponiť passiue Alterum mis tis sis q̄ sꝑ actiue ꝑcat Sed Mei Tui Sui
hic gtūs aboleuit.hinc in suuꝫ locuꝫ successerunt hec deriuatiua meus tuꝰ Mis Tis Sis
suus noster vester.q̄bꝫ iam vtuntur autores.

Qm̄ iuuenibꝫ grāmatice studiosis difficile est discernere pronomīa hec
Notādū igiť ꝙ quadrifariā noīa cuꝫ ꝓnoībꝫ ꝯstruuntur: vt scribit Guido
Iuuenalis vir nō mediocriter eruditus Primo q̄dam noīa sunt q̄ ꝓno/ Primo

minib⁹ possessiuis iũgi pñt: gtis vero ꝑmitiuoꝝ minime. vt tua virtus nõ
tui virtus mea lõgitudo non mei sua pulcritudo nostra prudentia vestra ꝓ
Secũdo bitas ⁊ cetera noĩa ꝑmogenia siue abstracta Scdo q̃dã st̃ q̃ sine vllo dis/
crimine in eadẽ q̃ꝫ ꝓcatõe. nũc possessiuis nũc gtis ꝑmitiuoꝝ iunguntur vt
mea causa ⁊ mei cã mea fama ⁊ mei fama mea imago ⁊ mei imago: poti⁹
Tercio tamen et vsitatius (vt Laurentius sensit) possessiuis adherẽt Tercio q̃da ꝫ
et possessiuis ⁊ gtis ꝑmitiuoꝝ iũgũtur. sꝫ hac dr̃na q̃ gtio adiũcta passiuã
hñt ꝓcatõem possessiuis aũt actiuũ. qualia sũt amor odium fastidiũ copia
vtilitas. vsus memoria ⁊ his affinia. Quẽadmodũ amor meus quo ego
amo amor mei quo ego ab alio amor Odiũ meũ qđ in alteruꝫ habeo odi
Quarto um mei qđ quispiã hꝫ de me ¶ Quarto aliqua gtis ⁊ possessiuis differen/
ter adherẽt Nã gtis iũcta parte integrã ꝓcãt. possessiuis ꝟo partẽ possessio
nis qualia sunt pars dimidium mediuꝫ mẽbꝝ q̃d aliq̃d multum ⁊c: vt do
mus est pars mea ⁊ manus est pars mei
Nri ¶ Nota scdo Hi duo gti pl'ales nri ⁊ vri exponunt passiue: vt mei tui sui.
Vestri, sꝫ vrm̃ ⁊ nostrum exponunt actiue: vt mis tis sis. siue meus tuus suus: ne
mo nostruꝫ. nõ ãt nemo nri furat⁹ est tibi codicẽ Dicim⁹ rursum habeo cu/
ram vestri: sicut habetis curã nri. nõ aũt dr̃ habeo curã nostrũ
Vnius ¶ Nota tercio. nõ dicim⁹ latine meũ laurẽtij studiũ. suũ ꝑsciani prediuꝫ sꝫ
Solius meũ studiũ q̃ sum laurentius Nã hec passiua: vt refert Laurentius nõ res/
Ipsius picũt ꝯsortiũ substantiuoꝝ. sed adiectiuoꝝ accessionẽ cupiũt non omnium
sed ꝓprie participioruꝫ ⁊ gerũdioꝝ ⁊ frequẽtissime horum triũ vni⁹ solius
ipsius Cicero Dico mea ipsius opa rẽpublicã esse liberatã. Idez Soli⁹ eniꝫ
meũ pctm̃ corrigi nõ ꝑt Idem Ex tuo ipsius animo ꝯiecturã ceperis Cũ q̃
bus minĩe iũgũt he voces mei tui sui Nemo em̃ dixit. Nõ licuit meijpsius
opa. mei solius pctm̃. tui ipsius animi Qđ ⁊ nostri theologi diligentissime
obseruauerũt: vt dñe exaudi vocẽ meã clamãtis ad te Item Tuam ipsius
aĩam ꝑtrãsiuit gladius. ⁊c. hec Perottus
Tercia regula ¶ Tercio nomen collectiuũ vel distributiuũ ꝯstruit frequẽter cũ adiectio
alterius gñis ⁊ nũeri: vt gẽs q̃ nõ nouit legẽ dñi maledicti sũt. i. hoĩes hec
regl'a ẽ poetica et figura locutõis synthesis Ver. Pars hoĩm validi ⁊c: vt
patuit Excusant eni he cõstructões ꝑuilegio noĩs collectiui et distributiui
Que lꝫ voce videãt ee singularis nũeri. tñ ꝓcatõe pl'is st̃ nũeri Hinc h̃ nl'
la est disparitas gñis aut nũeri nisi in voce quã magis attẽdũt nõnulli grã
matiste q̃ꝫ ꝓcatõem vocis. q̃ vtiq̃ꝫ magis attẽdẽda si oĩs orõ dicenda est ve
ra aut falsa Nam ꝟitas in reb⁹. in voce vero vt in signo ꝯsistit
Quarta ¶ Quarto Nomen adiectiuũ sepius elegãter cõstruitur cũ substãtiuo alte
ri⁹ gꝫ ad exꝑmẽdã naturã aut ꝓꝑetatẽ q̃ reb⁹ ineẽ videt Ver. Triste lupus
stabul'. h̃ ẽ lup⁹ ẽ stabul' siue ouib⁹ tristis res Ouidius Turpe senex miles
turpe senilis amor Idem Turpe iacẽs mulier mlto madefacta lieo In his
enim exemplis turpe et triste ponunt ꝓ turpi ⁊ tristi re. que quidẽ res siue ꝓ
prietas inest his rebus siue hoĩbus Et defendit ꝑ synthesim: vt refert Per
ottus Aut adiectiuũ fit substantiuũ in neutro genere.
¶ Nota. q̃ plenius ⁊ suauius in neutro genere q̃ꝫ in ceteris sermonem la/
tinũ vsurpamus Ideo auctores ad neutrũ gen⁹ sepi⁹ sermonẽ transferunt.
Dicit eni Laurẽti. valleñ. Nihil est isto hoĩe peius: nihil tuo patre abiecti

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

us. nihil hoc vino suauius. pro eo qd̄ est. nullus est isto homine peior. ne/
mo pat:ctuo abiectior. nullū vinū est hoc vino insuauius.

¶ Quinto adiectiuū sepi' ꝓstruit cū noīe substātiuo epiceni gz̄ genere dis Quinto
pariad exprimēdā discretionē sexus. vt āser erat quōdā speciolo germīe fe
ta. Ite Iacob p̄parauit fratri suo E sau triginta camelos fetas

¶ Nota hec ꝓstructio videt cōtraducere doctrine prisciani q̄ docet nomen
adiectiuū adiungendū noī epicheni ge. pro exigētia terminatōis. vt albus
anser. hic in his exēplis nō est disparitas gz̄ in fcatōe sz̄ in sola voce. At ele
gāti' est adiectiuū cōuenire in genere cū suo substantiuo p exigentia fcati
onis cū vocis. hinc nulla hic disparitas

¶ Sexto adiectiuū elegāter cōstruit cū substātiuo alterius gēis aut nūeri
fm vocē q̄n substātiuū est magis cōe. z nomē min' cōe subaudit Ouidius Sexto
Hoc pec' oē meū multe stabulāt in antris. i. multe boues z oues entes me
um pec' stabulāt in antris nā magis cōe z min' cōe idē fcāt. hinc eleganti
us refert hoc adiectiuū multe. ad substātiuū subauditū. vt stet noātiuo co
rū aīalū q̄ p pec' exprimūtur. nā pec' oē fcat aīal p̄ter hoīem

¶ Septīo adiectiū sepi' ntī casus cōstruit cū noīe substātiuo vtī casus. vt Septimo
petre nud' surge. In psal. Dñe dñs noster q̄ admirabile ē no' tuū. Vergi.
Ha te mee vires mea magna potētia sol'. hic tī solus vtī videt casus. Fit
ergo hec cōstructio. in ntō z vtō. teste Laurētio. li. iij. capite. xxvi.

¶ Nota. in eiusmodi exēplis. teste Laurē. intelligīt h̄ pnomē tu. z hoc pti
cipiū ens. vt tu dñe ens dñs noster. petre tu ens nud' surge. Si'l mō dice
re licet. tace tu imperit' hō. z nō tace tu imperite hō. Hā tu teste Prisciano
nō construitur cū vtō pticipij. sz̄ ntō. hinc si relinquas tu. dic imperite tace
Defende nos dñe. z nō dñs Adiuua me pater optime. z nō pater optim'.
Idē cōtigit ī noibꝰ ꝓprijs (vt auctor ē Valla.) qd̄ in hoc pnoie tu. vt Aue
cesar summi' imperator. Quo tendis cnea extrem' omnium troianorū Sal
ue mi tullī ꝓmus omniū parēs patrie appellat' Pro quo tī mōdose (vt re/
fert Valla) Plim' dixit patrie appellare Rō hui' ꝓstructionis est Nam te/
ste Prisciano. pticipiū nō vtīm tz̄ frequēter ntīm sequitur.

¶ Regula z natura noātiui z sui ꝓbi p̄sonalis

¶ Qntūs z suuz ꝓbū p̄sonale finitiui modi erūt eiusdē nūeri z p̄sone. vt
ego scribo. tu scribis. z ille scribit. vt satis explicatū ē retro

¶ Constructōes latini noātiui z verbi

¶ Primo. ꝓbuz substātiuū q̄n ponit inter duos ntōs diuersoꝝ nūeroꝝ p̄t Prima
elegāter vtrilibet cōuenire in nūero. vt Sermones summi pris st̄z l'ē medi
tatio iusti Itaq̄z inter tales ntōs p̄t poni ꝓbuz singulare vel plurale. elegā
tius tī primiori. vt sūt mihi pfecto lrē tue summa voluptas. litterre tue st̄z
mihi summa voluptas. litterre tue summa mihi est voluptas. Terentius.
Amātiū ire amoris reintegratio ē. Qui ꝓ sec' fecerit nō grāmatice loq̄t.

¶ Nota hec cōstructio elegāter fit tripl'r Primo q̄n alterꝝ noātiuorꝝ ē pl'a
lis nūeri tīmō. vt Venetie ē pulcra ciuitas. Secō. q̄n alterꝝ ntōꝝ ē nomē
collectiuum Porphiri' Vn' hō sunt multi boīes. Tercio q̄n hoc ꝓbum
substātiuuz sum poit p fcat. vt lāpades ꝓginū ē vrā fides. i. st ntrām fidē.

¶ Secō elegāter q̄n relatiuū cū suo ꝓbo p̄ponit ad̄cedenti ad̄s queit cuz
relatiuo in gēe et nūero. licet cū ꝓbo nō queniat Nam teste Laurē. lib. iij.

elegãtiaꝝ capite.xij.venustas est vt relatiuũ ⁊ añs sint in eodẽ casu Vergi
li⁹ Vrbẽ quã statuo vestra est subducite naues Terẽ. Quas credis eẽ has
non sunt vere nuptie. Tale est in euãgelio. Sermonẽ quẽ audistis non est
meus Qđ in greco hoc ẽ in fonte. est sermo. nõ sermonẽ. Ouidi⁹. Cecidere
manu q̃s legerat herbas. elegãti⁹ em̃ relatiuũ in eodẽ casu ꝯstruitur cũ añ
te elegãti⁹ em̃ dicim⁹. libꝝ quẽ mihi misisti ẽ mẽdosus. q̃ꝫ liber quem mihi
misisti ẽ mendosus. teste Laurẽ. In his enĩ exẽplis relatiuũ ꝯstruat̃ an/
te suũ añs. ⁊ nõ sine grã. qđ si ꝯstruat̃ post suũ añs accũs videt̃ poni ꝑ ntõ
ꝑ antiptosim vt patuit. qđ ꝓpriũ est grãmaticoꝝ. qui relatiuũ preponunt.
oratores, ꝟo postponunt.

Tercio. ¶ Tercio nomẽ distributiuũ. et nomẽ collectiuũ sepi⁹ exigunt ꝟbuz pl̃ale
ꝑ synthesim. vt patuit. ⁊ h̃ ꝑuilegio noĩs distributiui ⁊ collectiui Vergili⁹
Pars in frustra secãt verub⁹ tremẽtia figũt Ouidi⁹ Vtraq̃ formose pari
di potuere videri In his enĩ exẽplis ꝟbũ respicit significatõem nõ vocẽ. mo
re poetaꝝ elegãter loquentiũ

¶ Regula ⁊ natura demonstratiui et rei demonstrate

¶ Q̃ demõstratiũ ⁊ res demõstrata erũt eiusdẽ g̃. nũeri, ⁊ casus quem/
admodũ nomẽ adiectiuũ. ⁊ suuz substãtiuũ. vt hic ille iste asin⁹. hec illa is/
ta asina. hoc illud istud mãcipium

¶ Nota demõstratiã sunt aut noĩa. vt tant⁹ talis qualis. at ꝓnoĩa. et sunt
quattuor. teste Perotto. vt ego tu hic ⁊ iste Tñ ipẽ et ille etiã capi possunt
demõstratiue. vt ego ipse. tu ipse

¶ Constructões latine huius regule

Prima. ¶ Prĩo demõstratiũ reꝑit̃ ꝯstructũ cũ sua re demr̃ata sepi⁹ in diuerso gñe
ad exp̃mẽdã ꝓprietatẽ rei demr̃ate ꝑ sylepsim Teren. Vbi est ille scel⁹ qui
hodie me ꝑdidit. h̃ ẽ ille hõ scelerat⁹ q̃ ipsuz scelus est

Secunda. ¶ Scđo. demõstratiuũ pl̃ale reꝑit̃ ꝯstructũ cuz noĩe collectiuo aut distri/
butiuo singulari ꝑ sylepsim. ⁊ id in p̃ma ꝑsona dũtaxat. Ouidi. Nos in/
ops turba vagamur Hora. Jactam⁹ iamꝑdẽ oĩs te roma beatũ. i. nos õ/
nes romani Et hec constructio fit tripl̃r. Prĩo qñ res demõstrata ẽ nomen
dignitat̃: vt nos papa mãdam⁹. Scđo. qñ ẽ nomẽ collectiũ: vt nos turba
vagamur Tercio qñ ẽ nomẽ distributiuũ: vt nos vterq̃ scribimus Obti/
nuit enĩ vsus hũc modũ loquẽdi Nã nõ possum⁹ modesti⁹ loq̃ si que nos so
li egim⁹ pl̃ali nũero exp̃mam⁹. q̃si nõ soli. sz aliis adiutorib⁹ egerimus: vt

Tercia. ¶ Tercio demr̃atiũ et res demr̃ata sepi⁹ sunt diuer/ (dt Perottus
soꝝ casuũ. qñ scz res demõstrata p̃cedit demõstratiuũ: vt tuo libro iste pre/
stãtior ẽ. tuo patre meus senior est elegãtius dr̃ q̃ꝫ liber tuo istep̃ stãtior est
teste Augustino dacho in p̃cepto vndecimo

¶ Nota demõstratiuũ nõ sꝑ demõstrat eãdẽ rẽ in numero. sz in specie. vt
surrexit christ⁹ hodie. hoc ẽ tali die q̃lis ẽ dies hodiern⁹ Itez hodie de⁹ hõ
fact⁹ ẽ Vñ duplex ẽ demonstratio. ꝑsonal̃. ⁊ ĩpsonalis Personal̃ qñ eadem
res ĩ nũero demõstrat̃. qđ faciũt ꝓnoĩa ꝓprie sumpta. vt hũc libꝝ ego emi
Dicit̃ ꝓprie sumpta. nã pñt ꝓnoĩa poni loco demõstratiuoꝝ noĩalium ⁊ de
mõstrare eãdẽ rẽ in specie. vt h̃ piper vẽdit̃ hic ⁊ colonie. i. sil̃e piper. Imꝑ
sonal̃ est. qñ res vne demõstrãtur in specie. et hãc demõstratõem faciũt de
mõstratiua noĩalia. vt talẽ libꝝ ego possideo. i. sil̃em librum

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Regula et natura relatiui et añcedentis

¶ Relatiuũ ⁊ suũ añs ꝓuenĩt in gñe. nũero et ꝑsona. et aliq̃ in casu. te/ste Sulpitio. ꝛ aliq̃ in casu Hã relatia substãtie: vt sunt. q̃ is suꝰ ipse sui ille alter alius vterq̃ ambo reliquus solũ cõueniũt cũ suo añcedente in gñe nũero. ⁊ ꝑsona. Relatiua ꝓ añcẽtis etiã in casu. vt sunt q̃lis q̃tus cuius cuias. q̃tus q̃t: vt talis est seruꝰ q̃le est mãcipium. ego sum magnꝰ tantus es tu: habeo multos discipulos. tot hꝫ socrates

Relatiua substã Accẽdentis

¶ Cõstructões elegãtie hutꝰ regule sunt multe

¶ Primo relatiuum accñt̃ ꝓpositum iter duo noia substãtiua diuersoꝝ gñm ꝓuenit in gñe cũ subiecto sequẽti. vt sum pallidꝰ q̃les sũt amantes. Licet Horatꝰ in epodo. ꝑter morẽ oim relatũ precedẽti adoptauerit dicẽs. Tales sunt mãme q̃les sunt vbera vacce. vbi nos dicimꝰ q̃lia sunt vbera vacce Silr suus reciprocũ: vt vir prudẽs studet ne res suas dispdat. At qui que quod relatiua substãtie sic posita cõueniũt cũ substãtiuo p̃cedente. Tale/ri maximꝰ Añ sena: assiduã stationẽ eo loco ꝓagebat. q̃ senaculum appel lat. nisi sequẽs substãtiuum sit nomẽ ꝓpriũ hois aut alterius rei. tunc enim frequẽter ꝓuenit cũ substãtiuo sequẽti: vt ait Seruꝰ Salustius Locus est in carcere qd̃ tullianũ ꝛ. Liuꝰ Auxur. fait q̃ nunc tarachyne sunt Paulꝰ ad Galatas. In semine tuo q̃ est christus

Prima

¶ Nota ꝗ relatiuũ q̃ q̃ qd̃. sic positũ nõ solũ cõuenit in gñe cuꝫ substãtiuo sequẽti. ꝫ etiã frequẽter in casu Exꝰ de ntõ Terẽ. Ecyra est huic nomẽ fa/bule: De gtõ baptista Grã nomẽ hꝫ cuiꝰ ꝑstãtia forme Hature exẽplo vi/sa obscurare decorẽ De vtõ Scipio cui Aphricano fuit cognomẽ. Elergi. At puer Ascanius. cui nũc cognomẽ iulo. Q̃ñq̃ tñ etiam ñnꝰet p̃cedenti. Quinti. Notũ est q̃d glyconi acciderit cui spiridon fuit cognomẽ

Qui. q̃. qd̃.

¶ Secõ Nõ soluꝫ relatio fit ad añs exp̃ssum. ꝫ referꝝ etiaꝫ frequenter ad añs subintellectũ: q̃ñ sez añs ẽ minꝰ cõe: ⁊ magis cõe subauditur. vt p̃ne/ste sub ipsa. nã p̃neste gñis neutri ẽ: licet ⁊ hec p̃nestis dicatur. ceste Seruio sed loco hoc gñis fei Hã ponitur. p vrbe Sed hec exempla non sunt vitiosa nulla enĩ hic disparitas gñis nisi in voce. nam in ꝓcatõe idem sunt magis cõmune et minus cõmune

Secunda

¶ Tercio Sepiꝰ fit relatio ad pnomẽ possessiuũ positum loco ꝑmitiui: vt Obseruasti oẽs semitas meas q̃ q̃si putredo cõsumẽdꝰ sum. Hnullũ vitiũ est Hã pnoia possessiua hãc hñt elegãtiã: vt videat discrimẽ iter pnoia pos sessiua actiue capta. ꝑmitiua passiue sumpta: vt iam satis expositum ẽ qua tamẽ elegãtia carẽt grecí.

Tercia

¶ Nota duobꝫ modis fit relatio ad pnomẽ possessiuum. Vno mõ ad pos sessiuũ ⁊ substãtiuum sil: vt legis mea scripta q̃ nõdũ edita. Altero fit re/latio ad possessiuuꝫ ⁊ nõ substãtiũ. vt legis mea scripta q̃ sum domi

¶ Nota secõ fit etiã p hãc regulã relatõ ad istos ntõs aut ablõs mea tua sua meũ tuuꝫ suum tẽ. vt mea iterẽ legere q̃ sedeo. tuũ cõrare q̃ missus es.

Quarta

¶ Quarto fit sepe relatio cum decore ad ꝓbum vl nomen adiectiuum: vt tu fugis qd̃ mihi peal absit Tulliꝰ Qui ꝓtute ꝑdit est (qd̃ diuitiarũ pro priũ est) hic suis ꝓtentus est. In his enĩ exemplis elegãter interponitur in finitiuũ noialiter positum neutri generis p figuram elegantie parentesim que est interpositio clausule que ꝑt tolli salua sententia. Non egent igitur

hec exēpla purgatōe. vt gotticum genus hominū autumat

Quinta ¶ Quinto. relatiuū sepi⁹ ponit pro voce. añs ꝟo ꝓ significatōe. vt de⁹ dat aureolā qđ scz nomē habetur ex auro Scriptura. Inuenimus messiaz. qđ intꝑretatur christ⁹ In exēplis nō ē vitiū Nā relatiuum neu. gꝫ refert ad nomē. qđ etiā ē neutri generis

Sexta ¶ Sexto ralatiuū sepi⁹ ponit ꝑcatiue. añs vero pro voce. ⁊ hec constructio ē pcedēti ꝯria. vt Jesus interptat christ⁹ q̄ creauit oīa. Christus interpretatur vnct⁹. q̄ creauit nos Exēpla nō sunt vitiosa. Nā relatiuuz masculinige. nō refertur ad hoc nomē christ⁹ siue Jesus. sed ad eū qui appelatur christus siue Jesus Hinc nulla disparitas ibi generis

Septima ¶ Septimo. relatiuū pl'is nūeri sepi⁹ refertur ad no^n collectiuuz l' distributiuū sub disparitate gñis aut nūeri ꝑm vocē. q̄uis nō ꝑm ꝑcationem. vt domus israel sperauit in dño. adiutor eoꝝ ⁊ protector eoꝝ ē. scz filioꝝ israel. i. iudeoꝝ Itē hic ppl's labijs me honorat. cor aūt eoꝝ lōge est a me Item nihil hoīe imbecillius quos mustelaꝝ morsus enecat Exēpla hec excusantur priuilegio noīs collectiui vel distributiui. q̄ exigūt no^n ꝟbū vl' adiectm̄ plurale ꝑm ꝑcationem. aut singulare ꝑm vocē

Octaua ¶ Octauo qñ relatio fit ad vtm̄ ꝟbū erit scđe ꝑsone nō tercie. teste Laurētio. vt hō q̄ curris veni huc Hic lapsus ē interpres. vt idē refert Laurenti⁹ in his exēplis Stantes erant pedes nostri in atrijs tuis hierusalem. q̄ edificatur vt ciuitas. pro edificaris. Bñdicite aque oēs q̄ sup celos sunt. ꝓ eo qđ ē sup celos estis Et iteꝝ. Bñdicite cete ⁊ oīa q̄ mouentur in aquis. ꝓ eo que mouemini in aquis.

Nona ¶ Nono. relatiuū sepi⁹ mutat ꝑcatū entis. ⁊ hoc qñ añcedens ē equiuocū vt tactus est romulus qui romā cōdidit

Decima ¶ Decimo. relatiuū sepi⁹ ponitur sine añcedēte cā breuitatis. vt vidisti eū

Undecima ¶ Undecimo relatiū ⁊ suū añs sepi⁹ cōstru/ (Orat cuius īdigeo unt indiffinite h̄ ē indeterminate. qñ scz añs est gen⁹ vel spēs. qꝛ accipitur simpl'r ꝓ natura vl' sine respectu ad singularia. vt cūcta timēt hoīem id est naturā humanā. qꝛ p̄sidet ipse creatis

¶ Constructio interrogatiui ⁊ responsiui

¶ Qꝫ interrogatiuum ⁊ rñsiuū debēt ꝯuenire in casu non curādo gñe aut nūero. vt q̄s currit. rñdet vir vel mulier vel aīal ¶ Nota hec regula fallit q̄ꝫ piā q̄ttuor modis. Prio. qñ īterrogatiuū ⁊ rñsiuū nō sūt dctōes casuales vt q̄liter mouetur celū. rñdet circulariter. Sūt āt aduerbia nullius casus Scđo falsa ē regl'a. qñ nō regunt ab eodē regente. vt q̄litas noīm in q̄ ē: bi partita ē. Tercio qñ regūtur ab vna dictōe regēte diuersos casus: vt sunt dictōes plenitudīs precij spacij. vt quāti emisti libꝝ. rñdetur trib⁹ solidis.

Nouē sūt interrogatiua Quarto. qñ ad cui⁹ gti casus rñdetur ꝓnoīal' ntūs. meus tu⁹ su⁹ ⁊c. vt cui⁹ est h̄ liber. rñdet me⁹ ⁊ mei ¶ Nota. nouē sūt interrogatiua casualia: vt q̄s

Quis vter q̄lis q̄ꝫtus cui⁹ cuias q̄tus quot q̄tennis. ⁊ q̄tenus ¶ Quis et vter q̄/

Uter rūt de substātia ⁊ noīe ꝓprio vel appellatiuo. lz differāt in hoc ꝙ vter soluz querit de vno inter duos: vt vter vtrū. vel vter alterū ꝑcussit. ⁊ nō vter aliū percussit Quis querit de vno interplures. vt quis vestrū est doctissimus: vt etiā patuit de cōparatiuo ⁊ superlatiuo Martia. Nā tantos rogo quis ferat labores Cicero. Uter vtri incidias fecerit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Qualis q̃rit de q̃litate rei q̃ruz rñsiua sunt adiecta laudē vel decec⁹ dā num vel vtile fnificantia. H. ē noia q̃litatis vt q̃lis ē io ānes rñdet doct⁹ idoc tus, pb⁹ imp b⁹ Et tiā q̃lis capitur relatiue ⁊ sic talis est suū correllatiuū. vt sum talis qualis es tu ¶ Quāt⁹ ꝓmo capit iterrogatiue q̃rit de quātita te substātie Hinc sua rñsiua sunt adiectiua quātitatē p̃cātia cōtinua: vt q̃n ta est dom⁹ tua. rñdet magna quav l' lata viginti pedū Scdo capit relatiue vt sum magn⁹ q̃tus fuit Polyphem⁹ ¶ Cui⁹ a ū q̃rit de possessore ⁊ ē ntī casus declinabile p oēs casus Ad qd rñdetur ntūs noialis vl' pnoialis pos sessiuus. vt cui⁹ est iste liber. rñdet meus l' petri Sz cui⁹ a ds pt adiūgi dcō ni ciuiu scunq; gnis aut nūeri: vt cui⁹ ē iste liber: vel cui⁹ sunt isti libri cui⁹ ē H aisl ¶ Cuias q̃rit de gēte de patria: de secta ⁊ opinione Exēplū ꝓmi. vt cu ias es tu. rñdet teuton⁹ Hona sterēlis donatilia. cui⁹ phus es. respondet sum peripatetic⁹. stoic⁹. academic⁹ epicureus. Vel in plurali cuiates philo sophi rñdet peripatetici stoici ⁊c.

¶ Quot q̃rit de nūero cardinali. cuius rñsiua sunt vnū duo q̃ttuor ⁊c Et possessiua ab his deducta. vt dec ē vigīti. ducenti trecenti. ⁊c. vt q̃t aureos habes rñdet decē Scdo capit relatiue ⁊ sic rñdet ad tot: vt habeo decē au reos q̃t habes tu ⁊ habeo decē patenas q̃t hz episcop⁹

¶ Quot⁹ q̃rit de nūero ordiali. cuius rñsiua sunt ꝓmus scds tercius. vt q̃ tus es tu in ciuitate. rñdet ꝓm⁹ Scdo capit relatiue: vt sum ꝓmus in ciui tate mea: quotus es tu in tua

¶ Quotuplex q̃rit de nūero diuisiuo et multiplicatiuo forme. cui⁹ rñsiua sunt duplex triplex decuplex cētuplex ⁊c. vt q̃ttuplicē vestē habes rñdetur duplicē Scdo capit relatiue. vt habeo vestē triplicē. q̃ttuplicē tu habes

¶ Quotuplus q̃rit de mēsura ⁊ pondere rez. cui⁹ rñsiua sunt noia nume ralia ⁊ pōderalia: vt dupl⁹ triplus: q̃drupl⁹ ⁊c. vt q̃tuplū triticū mihi red des rñdet triplū duplū Scdo capit relatiue. vt egypt⁹ reddit triticum cen tuplū. quotuplū nō reddit italia

¶ Quotēnis cui⁹ meminit p̃scian⁹. ⁊ totēnis. vt refert Perott⁹ nō reperi unt licz vulgo grāmaticozū hui⁹ rñsiua dicat esse noia nūeralia annoz. vt biennis triennis. q̃rūt em̄ sic vulgares quotēnis es rñdet sum vigēnis vel vigīti ānoz Sz docti q̃rūt. q̃t annos nat⁹ es. rñdet decē. viginti ⁊c.

¶ Quoten⁹ cui⁹ meminit Priscian⁹ q̃rit de ordine biptiuo. cui⁹ rñsiua sūt binus trin⁹ q̃tern⁹. vt q̃teni sunt tibi fratres rñdet bini terni q̃terni Scdo capit relatiue. vt fratres essent bini. quoteni boues ad iugum. Cicero. In ripa quotenozū mugerum

¶ Nota. velēti latine loqui necesse ē scire ad quē ꝓtē ordīs q̃ꝗ dictio refe ra ⁊ quādmodū em̄ quātū referr ad tantū. ita tā ad quā. q̃ p̃cāt eq̃litatē vt io ānes ē tā doct⁹ q̃ petr⁹ Vale hinc d̄: io ānes ē tam doct⁹ sicut petr⁹ Hā sicut d̄t similitudinē nō equalitatē

¶ Cōstructio ꝓiūctōis copulatiue et disiunctiue

¶ Oz ꝓiūctio copulatiua ⁊ disiūctiua exigūt sīles casus Sil'r he tres di ctioes q̃ nisi p̃ter q̃ ut ego ⁊ tu scribim⁹ nulli⁹ rei cupidi q̃ vel p̃ter q̃ auri.

¶ Hec regula hz exceptōem qñ dcō potest regere diuersos casus. vt mea interest ⁊ platonis. plenum gratia ⁊ veritatis

Qualis

Quātus

Cui⁹

Quot

Quot⁹

Quotuplex

Quotuplus

Quotēnis

Quotenus

q̃z Nisi

Preter q̃z

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Nota hic cauendum ē ne particula q̃ p nisi ponatur Nā teste Valla. non recte dr. qd ē aīal q̃ aīa cuz corpore. Ꝑ ceta. recte ꝓ qd ē aīa nisi corpus cū aīa cōcretuz. sz si addis aliud vel aliter vel secus vel cōpatiuuz. tunc vtroq; mō licebit dicere. vt qd ē alal aliud q̃ vel nisi corpus cum aīa concretum. Cicero Quid aliud gigantuz more bellare ē cuz dijs nisi nature repugnare. qd ē melius q̃ gaudere vel nisi gaudere Preter q̃ eandē aut propeparem vim obtinet q̃ nisi. z vbi est preter. ibi locū habere potest pter q̃z. vt nulli rei suum auidus preter q̃z laudis. vl preter laudem vel nisi laudis. nulli places preter me. vel preter q̃z mihi. vel nisi mihi

q̃z ¶ Nota sēdo hec dcō q̃z pt ꝓpulcre cōstrui cū aliter et sec. vt tu alter loq̃ris q̃z petrus. ille secus q̃z tu cātat Ite tā z q̃z adiuuntur noiby. ꝓbis aduerbijs z orōnib causalib Possunt et pnominby addi. vt qd ex pte meū ē nō tā meū q̃z id qd ex toto meū ē Item tam mane veni q̃z tu. tam pene cecidi q̃z tu vt prius patuit

Nota tercio. qñ substantiua copulātur p ꝯiūctōem disiūctiuā q̃z si pcedit nomē adiectiuū orō vitiosa ē h mō. nulla ꝓgo dicēda est corrupto l aīo vel mēte. vel nulla ꝓgo dicēda est. correpta l mēte vel corpore. Sed fit orō latina qñ adiectiū sequtur aut alterum substantiuuz. aut vtrūq; h mō. nl la ꝓgo est dicēda vel mēte corrupta vel corpore corrupto Sic et in plurali dicim latine. nemo diues ē vel valitudine infirma vl sensiby aut vel sensibus infirmis vel valitudine. aut vel valitudine infirma. vel sensib infirmis Nā adiectiuum debet ꝯuenire cum vltimo substantiuo in gñe z nūero. licet ad vtrūq; applicetur. hec Laurentius

Hec Nota quarto. cōiunctio disiunctiua nō copulat diuersa verba aut diuersas ꝑsonas ꝓbor. quare nō ē latia orō. tu nec faceres. nec ego pmitterē. sed dic tu nec faceres nec facere possis. tū si ponat in pncipio diuersa copulare pt h mō. nec tu faceres nec ego pmitterē. tota enī oratio depēdet a pma dcōne teste Laurē. li. iij. ca. xx. Hinc etiā nō est latina orō. poteris ꝓgnoscere pti ex alior sermone. ptim te edocebit ipe tabellarius Latina vero ē cū dicis potes ꝓgnoscere ptim ex alior sermone. ptim ex tabellario Nā alteruz ꝓbuz relictuz ē. vl ponne hanc vocē ptim (q̃ hz vim ꝯiunctōnis disiūctiue) hoc mō ptim potes cognoscere ex alior sermone. partim te edocebit ipe tabellarius Nā hic vtrūq; ꝓbum ad ptim referr vū depēdet tota orō ¶ Tercio pt dari exēplū p vel. vt nō ē orō latina. parat sis vel pugnare si q̃ te lacessunt. vel si q̃ nō sunt. ne recuses facere pacē Sed relinq̃ hāc clausulam ne recuses si q̃ non sunt nā recuses ē alteri modi. z erit latina hoc mō. paratus sis vel pugnare si q̃ te lacessunt. vel si q̃ nō sunt pate facere pacem. Aut pone vel in pncipio hoc mō. vl parat sis pugnare si q̃ te lacessunt vel si qui nō sunt ne recuses facere pacem

Partim Vel

Tum ¶ Quarto p tū nam nō ē latina Tum ex superioribus litteris te omnia intellexisse. tum ex his intelligere potes. sed dicendum erat. tum ex his te intellexisse posse.

¶ Nota qnto. ꝯiunctio etiam nō copulat ꝓba diuersam naturā siue regimen hntia. hoc est verba actiua z absoluta. vt nō ē latina oratio Ille mihi nec nocuit vnq̃z. nec audiuit. ego nec offendi eum nec profui. Sed dic. Ille mihi nec nocuit. vnq̃z nec pfuit. aut. ego nec offendi eum nec audiui. aut

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

aut. ego nec offendi eum nec ei profui reddendo singulis verbis singulos casus obliquos.

¶ Nota sexto cōiunctio nō copulat noīa idem significantia sed noīa diuersa ꝑcantia aut que videntur ꝑcare diuersa Hinc quādo dicitur marcꝰ ⁊ tullius currūt. nō ꝑcatur vnus hō sed duo ¶ Et hec sufficiant vobis ad carmina ⁊ epistolas scribendas aut intelligendas haud pingui minerua edita de ꝯstructione octo partium orationis

¶ Finitur grammatices Compendium non parua quidem industria ex grāmaticis magis pluris approbatis a liberaliū Artiū professore. magistro Timanno Kemenero werñ. Scholarum regente apud edes sancti Pauli Monasterij wesfalie metropolis diligētissimo ꝯquisitum. ad eoꝝ profectū qui huiusce artis verissima adnituntur ebibere fundamenta Exaratum accuratius ac pluribus etiā ab eodē auctore iāpridem adiunctis Dauentrie Per me Jacobum De Breda, M. CCCCC Nono quarto kalendas Octo.

¶ Peroratio

Abes iam candide lector Compēdium grammatices recognitū. atq; ab omni labe mendave castigatuz. quibus ob nōnulloꝝ Calcographorum incuriā adeo sordidum atq; oblitteratū fuerat. vt iam pene a typo se abdicasset. Qđ si assidue atq; diligenter euolueris haud te laboris atq; instituti penitebit Quandoquidem etsi in eo omnia non comperias q̄ ad artem pertinent grammaticam (deest enim syllabarum dimensio. et carminum tornādoruz ratio. sine quibus grammatica professio nequaq̄ constare poterit) ea tamen initia atq; rudimenta offendis que sine vllo erroris fluxu. diuerticulo ve bonarū artium tibi penetralia aperiunt Quis enim opus aliquod ob magnitudinem laudabit. nemo perhercule. nisi modice eruditus Quippe res virtute nō magnitudine estimanda Quid enim minutius Carbunculo. quid breuius adamāte. quid hyacintho magis pusillū. nihil tamen his preciosius inuenit̄ A Papinio igitur vere atq; diserte dictū Maior in exiguo regnabat corpore virtus.

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf